

ΡΗΞΗ

Μηνιαία εφημερίδα για την εθνική ανεξαρτησία, την κοινωνική χειραφέτηση, την οικολογία και την άμεση δημοκρατία

Έτος 12^ο • Αριθμός φύλλου 143

Σάββατο 21 Απριλίου 2018

www.ardin-rixi.gr • Τιμή: 2€

● | Σήμερα

Νίκος Ντάσιος

Προετοιμασία για θερμό επεισόδιο

Σελίδα 4

Γιώργος Ραγκάς

Συρία: το «1914» του 21^{ου} αιώνα;

Σελίδα 5

Γιάννης Ξένος

Τοξικήτηλεόραση

Σελίδα 6

Τάσος Χατζηναστασίου

Ένας είναι ο εχθρός, ο ιμπεριαλισμός!

Σελίδα 8

Νικόλας Δημητριάδης

«Διαχείριση κρίσεων»

Σελίδα 10

Μαθήματα Αξιοπρέπειας!

ΣΕΛ. 15

Αναζητώντας μια νέα Γιάττα

ΣΕΛ. 16

Το Ισλάμ στο Βέλγιο

Σελίδα 16

Μπορεί να διασωθεί το Διαδίκτυο;

Σελίδα 18

Ο θάνατος του «καλλιτέχνη»

Σελίδα 20

Η οικονομική σημασία της ελληνικής οικογένειας

ΕΚ ΡΗΞΗΣ | Η σημαία και οι ασήμαντοι

του Γιώργου Καραμπελιά

Η ρκεσε η πράξη των τριών νέων που σήκωσαν την ελληνική σημαία στα νησιά που οι ίδιοι κατοικούν —ζουν στους Φούρνους, ένα νησιωτικό σύμπλεγμα από αρκετά νησιά— για να αποκαλυφθεί όλη η σαπίδα, η γελοιότητα και ο ενδοτισμός των ελληνικών ψευδοελίτ. Ενώ κατά την προηγούμενη περίοδο καιρό ένα μέρος τους, με επικεφαλής τη γελοιογραφική φιγούρα του υπουργού Άμυνας, επιδίδονταν σε ανέξοδους ληονταρισμούς και «τσάμπα μαγκιές», όταν βρέθηκαν μπροστά σε ένα γεγονός αποφασιστικής σημασίας, το οποίο μπορεί να κρίνει ακόμα και την πρόκληση ενός θερμού επεισοδίου, ή ακόμα και πολέμου με την Τουρκία, έσπευσαν να δείξουν τα νώτα τους, καλώντας στην ουσία τους Τούρκους να προχωρήσουν ακόμη περισσότερο.

Καταρχάς, το νησιωτικό σύμπλεγμα των Φούρνων βρίσκεται μόλις είκοσι τρία μίλια

μακριά από τις μικρασιατικές ακτές, ανάμεσα στις οποίες και παρεμβάλλεται το **Φαρμακονήσι** και η **Σάμος**. Επομένως, η τουρκική πρόκληση, με την πειρατική αφαίρεση της ελληνικής σημαίας από το μικρότερο νησί του συμπλέγματος, ξεπερνάει κάθε προηγούμενο και αποτελεί ένα ουσιαστικό βήμα προς την κατάληψη του μισού Αιγαίου, το οποίο διεκδικούν από το 1974 οι Τούρκοι.

Οι αντιδράσεις των Ελλήνων «υπευθύνων», αλλήλ και της συντριπτικής πλειοψηφίας των ΜΜΕ και της αντιπολίτευσης, υπήρξαν **άθλιες** και συνάμα **θλιβερές**. Αντί να αποκαλύψουν την τουρκική προκλητικότητα και να αποκαταστήσουν την τιμή και την εδαφική ακεραιότητα της χώρας, υψώνοντας, και με την παρουσία του στρατού μας, την ελληνική σημαία στον μικρό **Ανθρωποφά**, όπως ονομάζεται το νησάκι του συμπλέγματος, έκαναν το ακριβώς αντίθετο. Προσπάθησαν να υποβαθμίσουν και να απο-

κρύψουν το γεγονός, το οποίο πρόβαλλαν προκλητικά οι Τούρκοι, και να κακίσουν, εν σώματι, τους τρεις νεαρούς κατοίκους των Φούρνων που έπραξαν το αυτονόητο.

Είναι **δικαίωμα** και **καθήκον** των Ελλήνων να υψώνουν την ελληνική σημαία στα σπίτια και τα νησιά τους. Και μάλιστα, όταν αυτό το καθήκον το απεμπολεί η ελληνική πολιτεία, είναι απολύτως λογικό και θετικό να αναλαμβάνεται από τους ίδιους τους πολίτες. Διότι, όπως είχε γίνει και στα Ίμια το 1996 —και εδώ η πρόκληση είναι πολύ μεγαλύτερη—, η απουσία του ελληνικού κράτους και του ελληνικού στρατού απ' αυτές τις περιοχές υποχρεώνει τους Έλληνες πολίτες να πάρουν επάνω τους αυτό το καθήκον.

Και αν αυτό έχει συνέπειες αρνητικές, όπως είχε συμβεί στα Ίμια το 1996, η όποια ευθύνη δεν ανήκει στους πολίτες, οι οποίοι δεν είναι υποχρεωμένοι να γνωρίζουν από «διπλωματία», αλλή στο απόν και κρυ-

πτόμενο κράτος. Η ευθύνη ανήκει στον κρυπτόμενο επί μήνες (πίσω από τη διαπραγμάτευση με τα Σκόπια) **Κοτζιά** και τον ισόβαρό του σε... ελαφρότητα **Καμμένο**, «νταή εκ του ασφαλούς», που ενώ μια εβδομάδα νωρίτερα παρίστανε τον ανένδοτο και ανυποχώρητο, αυτός, ο υπουργός Άμυνας (!) κάλεσε τους τρεις νέους να κάνουν τη δικιά του δουλειά και του στρατού του οποίου προϊστάται, δηλαδή να υπερασπίσουν τη σημαία «με το αίμα τους»! Για τον **Τζανακόπουλο**, «η σημαία σε μια τέτοια περιοχή αποτελεί πράξη εξωτερικής πολιτικής», σύμφωνα με τον, **Λοβέρδο** «πρέπει να αποφεύγουν οι Έλληνες να τοποθετούν την ελληνική σημαία», ενώ, και τον ανενδοίαστο **Βέττα**, υπάρχει και κάτι που «τον ντροπιάζει», ακριβώς «αυτή η ενέργεια» των Ελλήνων πατριωτών!

ΡΗΞΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ
ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ
ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εκδίδεται από μη κερδοσκοπικό σωματείο
Ιδιοκτήτης-Εκδότης
Γιώργος Καραμπελιάς

Ομάδα έκδοσης:
Γιάννης Ξένος, Γιώργος Ρακκάς
Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Κωνσταντίνος Σεβρής
Νικόλαος Δημητριάδης, Γιώργος Μπύρος
Κώστας Μαυρίδης
Αλέκος Μιχαηλίδης
Κωνσταντίνος Διαλεκτόπουλος

Οικονομικός υπεύθυνος
Στράτος Ιωαννίδης

Διορθώσεις-επιμέλεια κειμένων
Χριστίνα Σταματοπούλου
Νίκη Παντελεμίδου
Γρηγόρης Αποστολίδης

Επιμέλεια έκδοσης
Νάσια Παναγοπούλου

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Δημήτρης Γ. Λουζικιώτης
www.louzikiotis.gr

Αθήνα

Θεμιστοκλέους 37, 106 77
Τηλ: 210 3826319 fax: 210 3839930
Θεσσαλονίκη
Βαθαρώritu 1 & Δωδεκανήσου,
Τηλ/fax: 2310 543751

E-mail: efrxi@gmail.com

Τυπογραφείο
Γ. ΤΑΣΣΙΟΠΟΥΛΟΣ-Κ. ΜΠΑΡΛΑΣ & ΣΙΑ Ι.Κ.Ε.
Ορφές 13, Κορωπί, 194 00 Αθήνα
Τηλ.: 210 6620734

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ (1 ΕΤΟΣ): 30 ευρώ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ:
116/772277-01 - Εθνική Τράπεζα

Η ΡΗΞΗ κυκλοφορεί στα περίπτερα όλης της Ελλάδας από το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου 2006 και κάθε πρώτο Σάββατο του μήνα.

• Η κυκλοφορία της ΡΗΞΗΣ βασίζεται επίσης, πέρα από το πρακτορείο, στην καλή θέληση των μελών, των φίλων και των αναγνωστών της. Γι' αυτόν τον σκοπό, μπορείτε να περνάτε από τα γραφεία της εφημερίδας στην Αθήνα (Θεμιστοκλέους 37, τηλέφωνο 210 3826319), στο Εναλλακτικό Βιβλιοπωλείο (στην ίδια διεύθυνση, τηλ. 210 3802644), στη Θεσσαλονίκη (Βαθαρώritu 1 & Δωδεκανήσου, τηλ. 2310 543751) και να προμηθεύσετε τον αριθμό των φύλλων που επιθυμείτε.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΥΝΔΡΑΜΕΤΕ:

• Η ΡΗΞΗ φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε μία εφημερίδα συμμετοχικής ιδιοκτησίας. Η κατώτερη τιμή μίας μετοχής είναι 100 ευρώ. Η κατάθεση των χρημάτων μπορεί να γίνει, κατόπιν επικοινωνίας, στον λογαριασμό που έχουμε ανοίξει γι' αυτόν τον σκοπό στην Εθνική Τράπεζα (αρ. λογ. 116/772277-01).

• Η ΡΗΞΗ επιθυμεί να διευρύνει όσο το δυνατόν τον κύκλο των συντακτών της.

Μπορείτε μας στείλετε το δικό σας άρθρο στην ηλεκτρονική διεύθυνση efrxi@gmail.com

• Η ΡΗΞΗ έχει συνδρομές. Μπορείτε, αν θέλετε, να γραφτείτε συνδρομητές, προσφέροντας έτσι μία επιπλέον οικονομική ενίσχυση για την έκδοσή της. Η ετήσια συνδρομή κοστίζει 30 ευρώ.

Το επόμενο φύλλο της ΡΗΞΗΣ θα κυκλοφορήσει το Σάββατο 19 Μαΐου 2018

● Στο παρά πέντε

Η γαλλική στάση

Η φιλολογία όσο τα πράγματα σκουραίνουν για το ποιος θα μας σώσει, δηλαδή οι ΗΠΑ ή Ρωσία, φουντώνει, αλλά πρακτικά πράγματα δεν φέρνει. Το ΝΑΤΟ, δηλαδή οι ΗΠΑ, διατηρεί σκανδαλωδώς στάση Πόντιου Πιλάτου στα ελληνοτουρκικά. Η φωνή του ΝΑΤΟ, ο ΓΓ, Γενς Στόλντεμπεργκ, δεν σταματά να επαναλαμβάνει ότι Τουρκία και Ελλάδα θα πρέπει να λύσουν μόνες τους τις διαφορές τους και να μη φέρνει η Ελλάδα τις τουρκικές προκλήσεις εντός του ΝΑΤΟ. Οι Αμερικανοί ενδιαφέρονται μόνο να αποκτήσουν όσες περισσότερες βάσεις μπορούν στην Ελλάδα, από φόβο μην τους διώξουν οι Τούρκοι από το Ιντσιρλίκ, αλλά μια κίνηση ανταπόδοσης δεν κάνουν. Ίσα ίσα, έχουν δώσει πολύ αέρα στον πρεσβευτή τους, Πάι-αι, που νομίζει ότι ζει στην Ελλάδα της δεκαετίας του '50. Οι Ρώσοι, από την άλλη, από λόγια μάς χορταίνουν, αλλά στην πράξη κρατούν εχθρική στάση. Δεν είναι μόνο ότι βρίσκονται σφιχταγκασμένοι με τους Τούρκους, πριν λίγες μέρες μίλησαν τηλεφωνικά Πούτιν - Τσίπρας και ο πρώτος υποσχέθηκε ότι, στην επικείμενη συνάντησή του με τον Ερντογάν, θα του θέσει θέμα απελευθέρωσης των δύο Ελλήνων στρατιωτικών. Εκ του αποτελέσματος διαπιστώνουμε ότι, όπως το είπε, το ξέχασε κιόλας.

Σε αυτό το απολύτως αρνητικό διεθνές περιβάλλον, ελάχιστη στήριξη βρίσκουμε μόνο από την Ευρώπη (να αναφέρουμε το πρόσφατο ψήφισμα του ευρωκοινοβουλίου για απελευθέρωση των δύο Ελλήνων στρατιωτικών) και κυρίως από τη Γαλλία. Η κόπωση της Μέρκελ αφήνει ελεύθερο χώρο στον Μακρόν να εμφανίζεται ως η φωνή της Ευρώπης έναντι της Τουρκίας. Ο Μακρόν ολοένα σκληραίνει τη στάση του, είτε συναντώντας στο γαλλικό προεδρικό μέγαρο αντιπροσωπεία των Κούρδων της Συρίας, είτε κόβοντας την χρηματοδότηση προς την Τουρκία για τους πρόσφυγες.

Προχθές, σε ερώτηση του ευρωβουλευτή Ν. Μαριά δήλωσε ότι θα στηρίξει την Ελλάδα αν δεχθεί επίθεση από την Τουρκία. Η στήριξη δεν έμεινε σε λεκτικό επίπεδο. Την Παρασκευή ανακοινώθηκε ότι η Γαλλία θα διαθέσει μέχρι το καλοκαίρι δύο φρεγάτες τύπου FREMM για πέντε χρόνια με τη μορφή χρονομίσθωσης. Οι φρεγάτες θα παραχωρηθούν με τον πλήρη εξοπλισμό τους, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, και των υψηλής ακρίβειας και εμβέλειας αντιαεροπορικών συστημάτων τους. Επίσης, οι Γάλλοι δεσμεύονται ότι, για όσο καιρό υπάρχει ανάγκη προμήθειας πυραύλων τύπου EXOCET από την Ελλάδα, αυτοί θα παραχωρούνται έως ότου οι υφιστάμενοι ελληνικοί ανακυκλωθούν. Το 2023 που θα λήξει η μίσθωση, το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό ευελπιστεί ότι θα έχει καταφέρει να προμηθευτεί τις φρεγάτες τύπου Belh@rra που θα φέρουν μερική εξισορρόπηση ισχύος στο Αιγαίο.

Η Τουρκία εκτελεί ένα μεγαλεπήβολο δεκαετές εξοπλιστικό σχέδιο στο πολεμικό ναυτικό της. Τα τουρκικά ναυπηγεία επιδιώκουν σε αυτό το διάστημα να παραδώσουν κλιμακωτά 16 νέα πλοία διαφόρων τύπων. Αν τα καταφέρουν, θα έχουν το πάνω χέρι στο Αιγαίο. Γι' αυτό είναι πολύ σημαντική η κίνηση της Γαλλίας και δίνει ανάσα στο ελληνικό πολεμικό ναυτικό. Αν οι Γάλλοι δεχτούν στην αγορά των νέων φρεγατών να συνυπολογιστεί ως μέρος του αντιπύλου τα ελληνικά ομόλογα ύψους 1,7 δισ. ευρώ που παρακρατεί η Γαλλική Κεντρική Τράπεζα, θα γίνει και με πολύ ευνοϊκούς όρους για την Ελλάδα. Όπως και να έχει, η στάση Μακρόν είναι θετική για την Ελλάδα.

Μια κούρσα που προς το παρόν τη χάνουμε λόγω (απύθμενης) βλακείας

Απασχόλησε την επικαιρότητα και τα χρονολόγια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πριν μερικές μέρες: Οι Τούρκοι παραβιάζουν πλέον με μη επανδρωμένα σκάφη, που κατασκευάζουν οι ίδιοι, τον ελληνικό εναέριο χώρο, ενώ οι δικές μας ένοπλες δυνάμεις αναγκάζονται να σηκώσουν... F-16 για την αναχαίτισή τους, με υπερποληπλάσιο κόστος.

Κι αυτό γιατί η ελληνική αεροπορία δεν διαθέτει προς το παρόν αντίστοιχα σκάφη κι αυτό παρ' όλο που η ανάπτυξή τους πρωτοξεκίνησε στην Ελλάδα το... 1979 (!) με την παραγωγή του πειραματικού E1-79 Πήγασος, το οποίο εν τέλει πρωτοπέταξε το 1982, αλλά καθυστέρησε πολύ να ενταχθεί στον επιτελικό σχεδιασμό των ενόπλων δυνάμεων. Το ίδιο θα συμβεί και με τον Πήγασο II, ο οποίος θα αναπτυχθεί κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1990, θα μπει στο στάδιο το δοκιμών κατά την επόμενη και θα ωριμάσει για παραγωγή το 2008, για να διακοπεί άδοξα το πρόγραμμά του μετά το 2010.

Τώρα, δηλαδή τον Φλεβάρη που μας πέρασε, η επιτροπή εξοπλισμών της Βουλής έσπευσε κακήν κακώς να προμηθευθεί 7 αντίστοιχα UAV από το... Ισραήλ με λήζινγκ (χρονομίσθωση), ξεδεδύοντας 16,5 εκατ. € τον πρώτο χρόνο και άλλα 9,5 εκατ. € για τα επόμενα δύο χρόνια.

Η ιστορία με τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη είναι χαρακτηριστική της αδυναμίας όλων των ελληνικών κυβερνήσεων και σύσσωμου του πολιτικού συστήματος να ανταποκριθούν στις ανάγκες αποτρεπτικής ισχύος που απαιτούνται για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας και της ανεξαρτησίας της χώρας, αδυναμία που αγγίζει το όριο της χημικά καθαρής βλακείας. Κόμματα και παρατάξεις που συγκρούονταν επί δεκαετίες αυτοπαρουσιαζόμενοι ως σωτήρες της κοινωνίας και του έθνους, στην πραγματικότητα ήταν ανίκανοι ακόμα και να προβούν σε μια στοιχειώδη συνεργασία ώστε προγράμματα σαν την ανάπτυξη του UAV να συνεχίσουν, παρά την εναλλαγή στην εξουσία.

Αλλά, βλέπετε, στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας, τα κόμματα επί δεκαετίες έπαιζαν τις μουσικές καρέκλες και δαπανούσαν το κεφάλαιο που λέγεται «άμυνα της χώρας» για να παίρνουν μίζες και μαύρο πολιτικό χρήμα, το οποίο μετέπειτα κατ'ύψου στην συντήρηση των κομματικών στρατών στα πανεπιστήμια και τα συνδικάτα, αλλά και στη διατήρηση των πελατειακών δικτύων.

Να είναι άραγε τυχαίο, ότι στην Ελλάδα χρεοκοπήσαμε σε εκείνα ακριβώς τα πεδία (βιομηχανία, άμυνα, εκπαίδευση, έρευνα και εξέλιξη) που απαιτούσαν ένα ελάχιστο διακομματικής συναίνεσης και εθνικής συνεργασίας; Όχι, γιατί η περίοδος της μεταπολίτευσης ήταν περίοδος όπου κυριαρχούσαν συγκρουσιακές υψής μετεμφυλιακές ιδεολογίες, που δεν έβλεπαν ότι αυτό που λέμε «κοινά» –στην κορυφή των οποίων στέκεται η ίδια η ελεύθερη ύποστασή μας ως έθνος – δεν μπορεί να ευδοκιμήσει σε ένα περιβάλλον απόλυτης αντιπαλότητας...

Γ.Ρ.

Η σημαία και οι ασήμαντοι

> συνέχεια από την σελίδα 1

Παράλληλα, ακόμη και τα λαισιότατα την τελευταία περίοδο ΜΜΕ, εκτός από τιμητικές εξαιρέσεις (όπως του Σπύρου Χαριτάτου στην τηλεόραση «Έψιλον»), συντάχθηκαν ομοθυμαδόν με τη χορεία των ασημάντων, πρωτοστατούντος του Κωνσταντινουπολίτη «μπαρμπα Θωμά» του Σκάι, Κωστήδη.

Οι ενδοτικοί και ο πόλεμος

Η συμπεριφορά των ελληνικών ελίτ, όπως φάνηκε κατ' εξοχήν στο επεισόδιο των Φούρνων, δεν είναι μόνο άθλια και φοβική, αλλά μας φέρνει όλο και πιο κοντά μπροστά στον κίνδυνο μιας ανάφλεξης. Δηλαδή καταλήγει στο ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα. Διότι, εάν το ελληνικό κράτος δεν έχει τη δυνατότητα να διατηρήσει ανοικτά και διακηρυγμένα την κυριότητα του σε ένα μέρος που βρίσκεται τόσο βαθιά στην ελληνική επικράτεια, όπως συμβαίνει με τους Φούρνους, τότε μοιάζει σαν να καλεί την Τουρκία και τον Ερντογάν (και μάλιστα σε μία περίοδο που το χρειάζεται για εσωτερικούς εκλογικούς λόγους) να προχωρήσει σε νέες επιθετικές ενέργειες – όπως έκανε με τη πτήση του μη επανδρωμένου αεροσκάφους πάνω από τη Σάμο– και να αμφισβητήσει έμπρακτα την ελληνική κυριότητα στο Αιγαίο. Και έτσι να φέρει πιο κοντά τη σύγκρουση την οποία απεύχονται όλοι οι δήθεν νουνεχείς των ελληνικών ελίτ.

Σε ανάλογες διαπιστώσεις θα πρέπει να οδηγήει εξάλλου την Τουρκία η απουσία φύλαξης των χερσαίων συνόρων της χώρας στον Έβρο, απέναντι στη πλημμυρίδα των προσφύγων και των μεταναστών που, παράλληλα με τα νησιά, διοχετεύονται και από εκεί. Συνιστά μήπως την «ιδιότυπη απάντηση» του ελληνικού κράτους στην αρπαγή και την ομηρία των δύο Ελλήνων στρατιωτών που αρπάχτηκαν από τον Ερντογάν; Δηλαδή, αντί αυτό το τελευταίο να κάνει αδιαπέραστα τα ελληνικά σύνορα, είχε το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα: Άνοιξε διάπλιστα και τα χερσαία μας σύνορα. Έτσι, ο Ερντογάν ολοκληρώνει το μέτωπο του πολέμου ενάντια στην Ελλάδα: παράλληλα με τις προκλήσεις στο Αιγαίο και την

Το ερώτημα τίθεται πλέον πολύ πιο ανοικτά και επιτακτικά: Θέλουμε να διατηρήσουμε την ανεξαρτησία μας και να βάλουμε φραγμό στις επεκτατικές προθέσεις της Τουρκίας, ή αντίθετα φοβούμενοι το όποιο κόστος συνεπάγεται η αντίσταση, δεχόμαστε απροκάλυπτα την υποταγή μας, για να αποφύγουμε τα «επεισόδια»;

Κύπρο, χρησιμοποιεί όλο και πιο μαζικά το όπλο των λαθρομεταναστών και θεωρεί πως οι προκλήσεις του έχουν αποτελέσματα.

Αγανάκτηση προκαλεί η άθλια στάση της μη κυβερνητικής αριστεράς που, στη συντριπτική της πλειοψηφία, σφυρίζει αδιάφορα απέναντι στην τουρκική επιθετικότητα και την άμεση απειλή διεξαγωγής πολεμικών ενεργειών ενάντια στη χώρα μας (αν δεν καταγγέλλει τον «ελληνικό ιμπεριαλισμό», όπως κάνει η Antifa και διάφοροι της ANTAPSYAs). Αυτήν τη στιγμή που πυκνώνουν τα σύννεφα του πολέμου ενάντια στη χώρα τους, αυτοί διαδελώνουν καθημερινά για οτιδήποτε άλλο (τη Συρία κλ.π.) και στρέφονται ενάντια στο... άγαλμα του Τρούμαν για να αποκρύψουν ότι δεν τολμούν να διαδελώσουν ενάντια στην τουρκική προέβια. Μάλιστα, ενώ ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ, για να μας ρίχνει στάχτη στα μάτια, καταγγέλλει την τουρκική επιθετικότητα, την ίδια ώρα οι ΚΝίτες εντείνουν τον ανέξοδο αντιαμερικανισμό τους.

Δυστυχώς, **θλιβερή** είναι και η εικόνα και ορισμένων από εκείνους που την προηγούμενη περίοδο κινητοποιούνταν αποκλειστικά για το «Μακεδονικό». Με την ευκαιρία των συλλαλητηρίων είχαμε τονίσει πως αυτές οι κινητοποιήσεις δεν θα πρέπει να αποτε-

λέσουν μία διαδικασία **εκτόνω-**σης του πατριωτισμού απέναντι σε ένα ζήτημα και έναν αντίπαλο που βρίσκεται «στα μέτρα μας» και «στα κιλά μας», αλλά αντίθετα θα πρέπει να μεταβληθούν σε αφετηρία μίας **συνολικής επανεθνικοποίησης** που αφορά, κατ' εξοχήν, τη νεοθωμανική απειλή. Και όμως, φαίνεται ότι, για ορισμένους τουλάχιστον, λειτούργησε εκτονωτικά. Για να μην πούμε τίποτε για τους ψευδοεθνικιστές και «τουρκοφάγους» Χρυσανγίτες.

Όλα αυτά καταδεικνύουν ότι, το μεγαλύτερο μέρος, αν όχι το σύνολο των ελληνικών ελίτ, αντιδρά φοβικά απέναντι στην Τουρκία, συμπαρασύροντας και ένα κομμάτι του πληθυσμού σε μια τέτοια κατεύθυνση – επιστρατεύοντας και επιχειρήματα σε σχέση με τον τουρισμό και τη ζημιά που μπορεί να προκαλέσει ένα ελληνοτουρκικό επεισόδιο. Παραγνωρίζουν έτσι – παραπλανώντας και τον ελληνικό λαό– ότι μια οποιαδήποτε ζημιά μπορεί να προκληθεί μόνο εξαιτίας της ελληνικής φοβικότητας που αποθρασύνει τους Τούρκους.

Είτε πιστεύουμε λοιπόν (όπως αποτελεί πλέον πεποίθηση για τους περισσότερους) ότι η Τουρκία εγείρει αξιώσεις υποταγής της Ελλάδας και απόσπασης ακόμα και εδαφών ή θαλάσσιου χώρου από αυτήν, είτε θεωρούμε, όπως συνέβαινε εν πολλοίς στο παρελ-

θόν, πως η Τουρκία τα κάνει αυτά για «εσωτερικούς λόγους» και δεν έχει επεκτατικές διαθέσεις. Στην πρώτη περίπτωση, η μόνη αποτελεσματική τακτική είναι η κινητοποίηση του μάζιμου των πολιτών, διπλωματικών, ηθικών και στρατιωτικών δυνάμεων της Ελλάδας, για να κάνουμε τους Τούρκους να σκεφτούν πολύ σοβαρά οποιαδήποτε επιθετική ενέργεια (και αυτό αποτελεί μονόδρομο). Στο παρελθόν, η ενδοτικότητα των ελίτ εκφραζόταν με την υποθέτηση αυτής της δεύτερης λογικής της στρουθοκαμήλου. Και όμως, σήμερα, τα πράγματα είναι χειρότερα, διότι όλοι σχεδόν, εκτός από τους Antifa και τους αριστεριστές, παραδέχονται επί τέλους πως η Τουρκία τρέφει όντως επεκτατικές διαθέσεις εναντίον της Ελλάδας, χωρίς όμως να υιοθετούν την ανάγκη να αντισταθούμε με όλα τα μέσα.

Η αντίσταση και όχι η φυγή μπορεί να αποτρέψει τον πόλεμο

Το ερώτημα τίθεται πλέον πολύ πιο ανοικτά και επιτακτικά: Θέλουμε να διατηρήσουμε την ανεξαρτησία μας και να βάλουμε φραγμό στις επεκτατικές προθέσεις της Τουρκίας, ή αντίθετα, φοβούμενοι το όποιο κόστος συνεπάγεται η αντίσταση, δεχόμαστε απροκάλυπτα την **υποταγή** μας,

για να αποφύγουμε τα «επεισόδια»; Αυτήν τη στάση αρχίζουν να υιοθετούν μέσα στον πανικό τους πάρα πολλοί στους κόλπους των ελληνικών ψευδοελίτ. Και όμως, έτσι **μας οδηγούν αναπόδραστα στον πόλεμο**, διότι η τελεσίδικη υποταγή στη νεοθωμανική Τουρκία μια χώρας που κέρδισε την ελευθερία της πολεμώντας ενάντια στους Τούρκους, δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθεί χωρίς να έχει προϋπάρξει και μια τουλάχιστον μεγάλη **ήττα** σε κάποια πολεμική αντιπαράθεση, όπως ακριβώς έγινε και στην Κύπρο.

Οπότε, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, οι πραγματικές δυνατότητες είναι δύο:

Στην **πρώτη** η Ελλάδα θα πρέπει να μεταβληθεί σε μια χώρα που ο λαός και η ηγεσία του θα προτάξουν την ανεξαρτησία τους με οποιοδήποτε τίμημα, επιλογή που θα σημαίνει υψηλό κόστος για την Τουρκία εάν επιλέξει τον δρόμο της αντιπαράθεσης, σε όλα τα πεδία, στρατιωτικό, οικονομικό, διπλωματικό, και ένα ανάλογο υψηλό τίμημα για όλους εκείνους τους «συμμάχους» που παριστάνουν τον «Πόντιο Πιλάτο». Μόνο η απειλή και η βεβαιότητα ότι θα την υλοποιήσουμε, ότι θα νάξουμε **οριστικά** στον αέρα τη νοτιοανατολική πτέρυγα του NATO και ότι μπορούμε και εμείς **να αλλάξουμε συμμαχίες**, αν το επιτάσσει το εθνικό μας συμφέρον, μπορεί να τους κάνει να εγκαταλείψουν την απάθειά τους. Αυτή είναι η μόνη επιλογή που ίσως μπορεί να αποφύγει τον πόλεμο, κάνοντας τους Τούρκους να καταλάβουν ότι το τίμημα οποιασδήποτε τυχοδιωκτικής ενεργείας θα είναι πολύ υψηλό.

Αντίθετα, η **συνέχιση** της σημερινής πολιτικής οδηγεί αναπόφευκτα **και** στον πόλεμο **και** στη συντριβή και την υποταγή. Οι πολεμοκάπηλοι, λοιπόν, κατά παράδοξο τρόπο δεν είναι άλλοι απ' την ενδοτική ηγεσία μας. Όλοι γνωρίζουμε πως, η χειρότερη αντίδραση απέναντι σε ένα άγριο ζώο, είναι η φυγή. Οι δειλοί και οι πανικόβλητοι πιστεύουν πως, εάν υποταχτούν, θα κερδίσουν την ησυχία τους. Και όπως πάντα, συμβαίνει το αντίθετο. Μόνον οι θαρραλέοι και αποφασισμένοι μπορούν να κερδίσουν και την **ειρήνη**.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Προετοιμασία για θερμό επεισόδιο

Καμιά απειλή δεν αντιμετωπίζεται με ξόρκια, αλλά με σχέδιο.

Του Νίκου Ντάσιου

Ενός κυοφορούμενου θερμού επεισοδίου προηγείται συνήθως μια περίοδος ψυχολογικού πολέμου που κρίνει την επιτυχία ή την αποτυχία του επεκτατικού σχεδίου του επιτιθέμενου.

Τα γεγονότα της τελευταίας περιόδου προμηνύουν πασίδηλα την έκβαση μιας πιθανής αναμέτρησης στη βάση της ρήσης του Θουκυδίδη: «Ο ισχυρός προχωρά όσο του επιτρέπει η δύναμή του και ο αδύναμος υποχωρεί όσο του επιβάλλει η αδυναμία του».

Ο εμβολισμός του ελληνικού πλοίου στα Ίμια, η σύλληψη και η παράνομη κράτηση των δύο στρατιωτικών μας στην Αδριανούπολη, η πτήση τουρκικού ελικοπτέρου πάνω από τη νήσο Ρω, η πώση του Μιράζ με αποτέλεσμα τον τραγικό θάνατο του Έλληνα πιλότου και η εξαρση των επιθετικών ενεργειών στο Αιγαίο σε καθημερινή βάση, συγκαταλέγονται αναμφίβολα σε σημειακές ψυχολογικές νίκες της Τουρκίας μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα. Προοιωνίζονται δε την πιθανή έκβαση ενός θερμού επεισοδίου και τις επακόλουθες διαπραγματεύσεις για την ανατροπή των εθνικών κυριαρχικών μας δικαιωμάτων στο Αιγαίο, στη Θράκη, αλλά και τη γεωπολιτική αναβάθμιση της Τουρκίας στην πλούσια σε ενεργειακούς πόρους περιοχή της Ν. Ανατολικής Μεσογείου.

Για να αποτρέψουμε τις εις βάρος μας εξελίξεις και τις περαιτέρω απώλειες σε ανθρωπινό δυναμικό, θα έπρεπε να βρισκόμασταν –ένοπλες δυνάμεις και λαός– σε προετοιμασία πολεμικής αναμέτρησης. Τι θα σήμαινε όμως πρακτικά μια τέτοια προετοιμασία στο επίπεδο της οικονομίας και κοινωνίας;

Κατ' αρχάς, θα απαιτούσε συνέργειες μεταξύ παραγωγικών ΔΕΚΟ και κατασκευαστικών εταιρειών του ιδιωτικού τομέα στη βάση προγραμματισμού για την άμεση παραγωγή

«Ο ισχυρός προχωρά όσο του επιτρέπει η δύναμή του και ο αδύναμος υποχωρεί όσο του επιβάλλει η αδυναμία του»

γή στρατιωτικού υλικού, επισκευών και συντήρησης οπλικών συστημάτων, οχημάτων και στρατιωτικού υλικού. Το υπουργείο Εθνικής Άμυνας, σε συνεργασία με νεοφυείς ή μη επιχειρήσεις τεχνολογίας και επικοινωνιών θα μπορούσε να είχε προχωρήσει στην παραγωγή λογισμικών για την αντιμετώπιση κυβερνοεπιθέσεων, αλλά και για τη διαχείριση της ροής των πληροφοριών στα πλοία και στα αεροσκάφη μας.

Τα δημόσια νοσοκομεία, τα κέντρα υγείας και τα ιδιωτικά θεραπευτήρια θα έπρεπε να βρίσκονται σε ετοιμότητα, με το κατάλληλο ανθρωπινό δυναμικό και εθελοντές εκπαιδευμένους στην παροχή πρώτων βοηθειών. Η παν/μιακή έρευνα θα έπρεπε να ήταν ήδη εστιασμένη στην παραγωγή εγχώριου φαρμακευτικού και ιατρικού υλικού προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυξημένες ανάγκες.

Οι πρακτικές εφαρμογές της αγροοικολογίας, της διατήρησης των ντόπιων ποικιλιών και σπόρων και η μικρή παραγωγή, πέρα από την ανταπόκρισή τους στις οικολογικές προκλήσεις των καιρών και στη διασφάλιση της τροφής των φτωχών, αποτελούν τη μόνη εγγύηση επιβίωσης ευρύτατων κοινωνικών ομάδων σε περίπτωση συρράξεων. Η ενίσχυση της κτηνοτροφικής και αλιευτικής δραστη-

ριότητας, πρωτίστως στις αμφισβητούμενες βραχονησίδες και στις περιοχές των συνόρων μας, αποτελεί μια ακόμα βασική παράμετρο της αμυνικής θωράκισής μας.

Η ενημέρωση των πολιτών, ξεκινώντας από τους υπαλλήλους του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, για κάποιο σχέδιο δράσης σε περίπτωση πολεμικού επεισοδίου, αποτελεί διεθνή πρακτική, όχι αποκλειστικά σε χώρες που βρίσκονται σε υψηλή στρατιωτική ετοιμότητα, όπως το Ισραήλ. Λόγω της όξυνσης της έντασης ΗΠΑ-Ρωσίας και της αύξησης του κινδύνου πολεμικού επεισοδίου, ανακοινώθηκε πρόσφατα από το σουηδικό κράτος η διανομή φυλλαδίου με πρακτικές οδηγίες για τη συμμετοχή των πολιτών στην παλλαϊκή άμυνα. Το φυλλάδιο που θα δοθεί στη δημοσιότητα τον Μάιο θα περιγράφει με λεπτομέρειες τον τρόπο που θα εξασφαλίζεται η ικανοποίηση βασικών αναγκών όπως νερού, ενέργειας και τροφής ανά γεωγραφική περιοχή και το πώς θα επιτυγχάνεται η προστασία ευάλωτων κοινωνικών ομάδων σε περίπτωση εμπόλεμης σύρραξης.

Το σημαντικότερο όμως όλων θα ήταν η εμπύκνωση του παραπαύοντος λαού μας, διαμορφώνοντας πρότυπα, με τα παραδείγματα δημόσιων λειτουργών που έθεσαν υπε-

ράνω πάντων το προσωπικό τους καθήκον και έδωσαν τη ζωή τους για την προάσπιση των δημόσιων αγαθών και της συλλογικής μας ελευθερίας: Μπαλαταδώρος, Ηλιάκης, Γιαλοψός, Καραθανάσης, Βλαχάκος... Σολωμός, Ισαάκ και άλλοι νεώτεροι ήρωες θα έπρεπε να αποτελούν τα πρότυπα των νέων μας και να μνημονεύονται καθημερινά στις σχολικές και παν/μιακές αίθουσες.

Δυστυχώς, αντ' αυτών γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες της στείρας αντιπαλότητας, του μηδενιστικού μίσους, της απαξίωσης, των ψεύτικων αφηγημάτων ελπίδας, της αποδόμησης και κάθε είδους χαμέρπειας. Το σύστημα εξουσίας και όλοι όσοι το στηρίζουν και στηρίζονται απ' αυτό τρέμει στην ιδέα ενός πολεμικού επεισοδίου, γιατί θα αποκάλυπτε με τον πιο αδιανοητικό τρόπο το μέγεθος του σαθρού οικοδομήματος πάνω στο οποίο θεμελιώσαν την εξουσία και τα συμφέροντά τους μεταπολιτευτικά. Γι' αυτό «ξορκίζουν το κακό», όμως καμιά απειλή δεν θα αντιμετωπιστεί με ξόρκια, αλλά με σχέδιο, προετοιμασία, επίγνωση των κινδύνων και των δυνατοτήτων μας και με ριζικές τομές –εδώ και τώρα– όλων όσα συντηρούν τον ενδοτισμό και τον παρασιτισμό μας.

Κοινός Τ(ρ)όπος

Για ένα εναλλακτικό ψηφοδέλτιο στην Αττική

Οι τοπικές εκλογές, και ιδίως οι περιφερειακές, καταγράφουν σοβαρά προβλήματα αρμοδιοτήτων, θεσμικά ελλείμματα και καθυστερήσεις σχετικά με τον ρόλο των περιφερειών, οι οποίες και, εντέλει, υπονομεύονται χωρίς ξεκάθαρες αρμοδιότητες, με εξάρτηση από την κεντρική εξουσία και με περιορισμένους πόρους. Όλα αυτά απαξιώνουν τον ρόλο ενός νέου θεσμού, επιφορτισμένου με την αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων, αλλά και νεοφανών προκλήσεων.

Και πώς θα μπορούσε να είναι διαφορετικά, αφού οι τοπικές εκλογές παραμένουν πάρεργο και για τα κόμματα και για τους κομματάνθρωπους, οι οποίοι ούτε ευαισθησίες αυτοδιοικητικές διαθέτουν ούτε παιδεία συμμετοχής τους διακρίνει. Μηχανισμοί διεκπεραίωσης συμφερόντων είναι. Γι' αυτό άλλωστε και βλέπουμε τόση απροθυμία. Από κομματική υποχρέωση συμμετέχουν οι περισσότεροι. Και με πολλοπλήως βεβαιωμένη την πρόθεσή τους να επιστρέψουν ή να μεταπηδήσουν στην κεντρική πολιτική σκηνή.

Το ξέρουμε όλοι. Οι περιφερειακές εκλογές είναι σαν προπόνηση για τις εθνικές – να κρατάμε ζεστή την πελατεία μας! Και για όσους έχουν ελπίδες εκλογής, η περιφερειακή διοίκηση είναι ελκυστική, στον βαθμό που διαχειρίζεται ποσά και κατά συνέπεια μπορούν να συνεχίσουν τις εκδουλεύσεις τους κατά το κομματικό δοκούν.

Μπορούν όμως τα παιδιά και τ' αποπαίδια αυτού του συστήματος να διακονήσουν τον ημιαπασχολούμενο, τον άνεργο, τον ανασφάλιστο, τους απόμαχους της ζωής;

Εμείς λέμε όχι. Αλλά δεν πετάμε με τ' απόνερα του πολιτικαντισμού το βρέφος της πολιτικής. Τη ζωή μας δεν τη χαρίζουμε σε κανέναν. Είμαστε παρόντες. Μετέχουμε. Και μετέχουμε χωρίς εκπώσεις. Δεν καταλήγουμε στον λιγότερο επιβλαβή, αλλά χτίζουμε μαζί ένα νέο πολιτικό πρόταγμα.

Επιλέγουμε την περιφέρεια της Αττικής για δυο κυρίως λόγους: Ο πρώτος είναι γιατί πιστεύουμε στην αυτοδιοίκηση. Όχι στην αυτοδιοίκηση των κομματικών επετηρίδων, αλλά στην «αυτοδιοίκηση» των πολιτών. Ο δεύτερος, γιατί η Αττική, με το συμβολικό και πληθυσμιακό της βάρος, συγκεφαλαιώνει όλη τη νεοελλαδική παθογένεια. Κι είναι για εμάς ένα προνομιακό πεδίο. Όχι μόνο γιατί οι περιφερειακές εκλογές έχουν μικρότερη φόρτιση από τις εθνικές κι εμείς μεγαλύτερη δυνατότητα να συναντηθούμε με το εκλογικό σώμα, αλλά γιατί εμείς έχουμε ευαισθησίες κι επεξεργασμένες ιδέες για την ανάδειξη της περιφερειακότητας σε κεντρική πολιτική στόχευση – κάτι που δεν ήταν ποτέ στις προτεραιότητες του κράτους των Αθηνών και της Μυκόνου, που κατέστησε την Αττική γη κρανίου τόπο για όλο τον Ελληνισμό.

Αναζητώντας τον κοινό μας τρόπο, οικοδομούμε με αίσθημα ευθύνης –και χωρίς ηγεμονισμούς– τον κοινό μας τ(ρ)όπο, τον τ(ρ)όπο που επαναφέρει την πολιτική –και όχι τη διεκπεραίωση– στη δημόσια σφαίρα, για να ξανακάνουμε την πατρίδα μας πολλή περισσότερο από φτηνιάρικο τουριστικό προορισμό ή από δανειολήπτη του ολοκληρωτισμού των αγορών.

Θεόδωρος Ε. Παντούδας

Στρατηγική ή τακτική η υποχώρηση του ευρωπαϊστικού άξονα έναντι των ευρασιατικών δυνάμεων;

Συρία: το «1914» του 21^{ου} αιώνα;

Του Γιώργου Ρακκά

Η Δύση έριξε την προηγούμενη εβδομάδα 101 πυραύλους εναντίον του Άσαντ. Σύμφωνα (και) με το Ρόιτερς, πιάσανε τόπο οι 32, καθώς το συριακό αντιπυραυλικό σύστημα, κατά τις πληροφορίες με τη βοήθεια των προηγμένων ρωσικών ραντάρ, κατάφερε να ανακατίσει τους υπόλοιπους 70.

Τα χτυπήματα έπληξαν στόχους για τους οποίους η ίδια η Δύση ισχυρίστηκε ότι λειτουργούσαν ως κέντρα παραγωγής χημικών όπλων, ερευνητικά κέντρα του στρατού, δηλαδή, αποθήκες και εγκαταστάσεις, και επιπλέον, κάποιες θέσεις δυνάμεων της λιβανέζικης Χεζμπολά που συνδράμει στον πόλεμο της Συρίας, στο πλευρό του Άσαντ.

Μετά το χτύπημα, ο Τραμπ δήλωσε πως η αποστολή εξετελέσθη και επανέλαβε τη δέσμευσή του για τη σύντομη αποδέσμευση των Αμερικάνων από το συριακό πεδίο των μαχών. Διεθνή δημοσιογραφικά μέσα, έγκυρα και όχι προπαγανδιστικά, υποστηρίζουν ότι η επίθεση της Δύσης ήταν για να σώσει τα προσχήματα της πρωτοφανούς αδυναμίας που επιδεικνύει ο ευρωπαϊστικός άξονας να διευθετήσει τη συριακή κρίση και ότι, μετά από το σύντομο ιντερλούδιο αυτής της επίθεσης, η πρωτοβουλία των κινήσεων επανέρχεται στα χέρια των «δυνάμεων της Ασάνα», δηλαδή του άξονα Ρωσίας-Ιράν-Άσαντ, που διατηρούν και το στρατηγικό πλεονέκτημα στο πεδίο των μαχών.

Βρισκόμαστε έτη φωτός από την εποχή του πολέμου στο Ιράκ και του Αφγανιστάν, όπου κυρίαρχες

δυτικές δυνάμεις, κυρίως οι ΗΠΑ και η «Νέα Ευρώπη», σε ό,τι αφορά στον πρώτο, σύσσωμη η Δύση σε ό,τι αφορά στον δεύτερο, μπορούσαν να δρουν μονομερώς, επιβάλλοντας τη βούλησή τους σε ολόκληρο τον πλανήτη, την ίδια στιγμή που η συντριπτικότητα της ισχύος τους επέβαλλε τη σιωπή στις υπόλοιπες κυβερνήσεις· βρισκόμαστε ακόμα μακρύτερα από τον πόλεμο στη Σερβία, όπου η νατοϊκή επέμβαση έγινε δεκτή με ελάχιστους έως και καθόλου ενδοιασμούς, όχι μόνον από τα ΜΜΕ, αλλά και από το μεγαλύτερο μέρος του «κινήματος», καθώς τότε, από τις συνεδριάσεις των Πρασίνων μέχρι τις αντιεξουσιαστικές καταλήψεις, κυριαρχούσε η άποψη ότι «έναν είναι ο εχθρός, ο μιλοσεβιτισμός».

Σήμερα, οι δυνάμεις του ευρωπαϊστικού άξονα παραμένουν σαφώς υπολογίσιμα, αλλά υποβαθμισμένα κέντρα πλανητικής ισχύος. Το περιστατικό της πρόσφατης επίθεσης ήταν απολύτως ενδεικτικό: Μια σύντομη επικοινωνιακή εκστρατεία την οποία δεν πίστεψε κανείς, και μια βιαστική επίθεση που περισσότερο είχε ως αποτέλεσμα έναν διπλωματικό θόρυβο προορισμένο να αποδείξει ότι ο άξονας αυτός διατηρεί ακόμα μια κάποια βαρύτητα στην παγκόσμια σκακιέρα.

Οι συσχετισμοί έχουν ήδη αλλάξει – ουσιωδώς! Τώρα η ιμπεριαλιστική Δύση δεν παίζει «φουλ επίθεση», αλλά... «κατενάτσιο». Μια ιδιότυπη εκδοχή υπονομευτικής άμυνας, η οποία αφήνει στις ευρασιατικές δυνάμεις την οργανωτική πρωτοβουλία. Άραγε πρόκειται μόνο για υποχώρηση, ή ταυτοχρόνως και για παγίδα;

Οι αντιθέσεις που συνιστούν το συριακό, και κατ' επέκταση το με-

Σήμερα οι δυνάμεις του ευρωπαϊστικού άξονα παραμένουν σαφώς υπολογίσιμα, αλλήλ υποβαθμισμένα κέντρα πλανητικής ισχύος. Οι συσχετισμοί έχουν ήδη αλλάξει – ουσιωδώς!

σανατολικό, είναι υπαρκτές και καίνουσες, κληροδοτούν δε, σε αυτόν που επιθυμεί να τις διευθετήσει, προβλήματα που ισοδυναμούν με αλληπάλληλους «τετραγωνισμούς του κύκλου»: Τι θα γίνει με τους Τούρκους και τους Κούρδους; Τους Παλαιστίνιους και τους Ισραηλινούς; Πώς θα διευθετηθεί ο εσωτερικός ανταγωνισμός για την ηγεμονία στο σουνιτικό στρατόπεδο; Θα δοθεί το πρόκριμμα στον άξονα Τουρκία-Κατάρ ή μήπως θα είναι η Σαουδική Αραβία και οι λοιπές πετρομοναρχίες του Κόλπου; Κι η Αίγυπτος, θα συνεχίσει στην εσωστρέφεια, ή θα θελήσει να αναλάβει ρόλο ηγεμονικό, όπως στην εποχή του παναραβισμού; Πώς θα διευθετηθούν οι σχέσεις μεταξύ σουνιτών και σιιτών, έτσι όπως εκδηλώνονται μέσα από τη σύγκρουση του Ιράν με τους Σαουδάραβες; Και, βέβαια, είναι και ο σιωνισμός και η εξέλιξη των σχέσεων του με τον μουσουλμανικό κόσμο που τον περιβάλλει.

Είναι παράλογο, επομένως, να φανταστεί κανείς ότι ο ευρωπαϊστικός άξονας προβαίνει σε μια τακτική υποχώρηση έναντι του ευρασιατικού, έχοντας στο μυαλό του ότι τα γρανάζια του τελευταίου θα κολλήσουν στην ψιλή άμμο της Μέσης Ανατολής;

Από την άλλη, πρέπει να έχουμε στο νου μας ότι η δυναμική της παρούσας γεωπολιτισμικής αντιπαράθεσης δεν είναι απολύτως ελεγχόμενη και προβλέψιμη: Ο ανταγωνισμός μεταξύ των «τριών μεγάλων», αν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε έτσι τις ΗΠΑ, τη Ρωσία και την Κίνα, έχει αγγίξει τέτοια επίπεδα που μπορεί να καταστεί ανεξέλεγκτος. Ιδίως σε ό,τι αφορά στην οικονομία, έχει ξεσπάσει ανοικτός πόλεμος. Οι κυρώσεις που επιβάλλει η Δύση στη Ρωσία, που προσφάτως γονάτισαν το ρωσικό χρηματιστήριο, καθώς και οι δασμοί του Τραμπ στην Κίνα αποτελούν τα πιο πρόσφατα επεισόδια αυτής της σύγκρουσης.

Η κατάσταση θυμίζει πολύ «1914», δηλαδή μια χρονική συγκυρία στο παγκόσμιο σύστημα, όπου η καλπάζουσα διεθνοποίηση είχε απορροφήσει εντελώς τις ισορροπίες του, οξύνοντας τον «ενδοαποικιακό», τότε, ανταγωνισμό, σε επίπεδα μη δυνάμενα να ελεγχθούν από κανέναν. Ως γνωστόν, η δολοφονία του αρχιδούκα Φερδινάνδου της Αυστρίας από τον Γαβρίλο Πρίντσιπ αποτέλεσε την αφορμή, τον σπινθήρα για την ανάφλεξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Σήμερα, το μεσανατολικό προσφέρει πολύ περισσότερες τέτοιες αφορμές, μάλιστα καθημερινές.

Και, βέβαια, στα δικά μας, όπως η εποχή του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου σηματοδότησε και μια πολύ σοβαρή καμπή στην ελληνιστική αντιπαράθεση, οδηγώντας στην τραγωδία του 1922, έτσι και σήμερα, ο νεοθωμανικός αναθεωρητισμός απειλεί τον ελληνισμό με περαιτέρω συρρίκνωση, ενδεχομένως και θανάσιμη αυτήν τη φορά.

Βρισκόμαστε άραγε μπροστά στον πρώτο πλανητικό-υβριδικό πόλεμο του 21^{ου} αιώνα; Κι αν ναι, ποια είναι η μορφή του; Αν τεθεί σε σύγκριση με τους πολέμους του 20^{ου} αιώνα, η υφή των πολέμων του 21^{ου} εισάγει μια ενδιαφέρουσα καινοτομία: Αν οι παγκόσμιοι πόλεμοι του πρώτου υπήρξαν «ολοκληρωτικοί», καθώς τα εμπλεκόμενα έθνη κινητοποιήσαν ολάκερες τις κοινωνίες τους και συγκρούστηκαν με όλες τους τις δυνάμεις στα πεδία των μαχών, οι πλανητικοί πόλεμοι του δεύτερου μοιάζουν να 'ναι «καθολικοί», καθώς εκδηλώνονται μ' έναν χαρακτήρα διάχυτο και πολυμορφικό. Παρουσιάζει σημεία πυκνών στρατιωτικών εμπλοκών, κυρίως στην περιφέρεια, που διατηρούν ωστόσο πλανητική εμβέλεια, εμπλέκονται σε αυτούς όλοι οι μεγάλοι παίκτες και ουσιαστικά αποτελούν μορφές πολεμικής αναμέτρησης των παγκόσμιων δυνάμεων διά αντιπροσώπων (proxy wars). Συνδυάζει μορφές οικονομικού, ψηφιακού και ψυχολογικού πολέμου στα κέντρα της ισχύος, τα οποία ενίοτε αποτελούν και πεδία ανάπτυξης μιας εκδοχής τρομοκρατίας τυφλών χτυπημάτων...

Διεθνή μέσα υποστηρίζουν ότι η επίθεση της Δύσης ήταν για να σώσει τα προσχήματα της πρωτοφανούς αδυναμίας που επιδεικνύει ο ευρωπαϊστικός άξονας να διευθετήσει τη συριακή κρίση

Τοξική τηλεόραση

Στους τηλεοπτικούς δέκτες κυριαρχούν τα σκουπίδια του Τούρκου παραγωγού

Του Γιάννη Ξένου

Η κατάσταση στην ελληνική τηλεόραση ποτέ δεν ήταν ιδανική. Η χώρα ποτέ δεν περπατούσε για την τηλεόρασή της. Η ίδρυση ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών, πριν σχεδόν τριάντα χρόνια, αντί να φέρει τη ζητούμενη πολυφωνία, εξευτέλιζε ποιοτικά τα προσφερόμενα προγράμματα. Κάθε χρόνο που περνούσε, στις δεκαετίες του '90 και του 2000, τα ιδιωτικά κανάλια προσέφεραν και πιο ευτελή προγράμματα. Ποιος να ξεχάσει ότι εκατομμύρια Έλληνες γιόρτασαν την αλλαγή της χρονιάς του 2002 παρακολουθώντας με κομμένη την ανάσα το Μπιγκ Μπράντερ 1 (τηλεθέαση άνω του 80%)!

Η κρίση των τελευταίων χρόνων παρόξυνε τα πράγματα. Στην τηλεόραση, χτύπησε πρώτα από όλα τις ακριβές παραγωγές, που αρκετές φορές περιείχαν και ίχνη ποιότητας, αλλά και τους ενημερωτικούς τομείς των καναλιών που αποσιλώθηκαν. Τη θέση τους πήραν φτηνές παραγωγές, δηλαδή εκπομπές μαγειρικής και κυρίως τα φτηνά τουρκικά σίριαλ, που επιδοτούνται από την τουρκική κυβέρνηση. Η διακυβέρνηση Σύριζα που μας οδηγεί άσφαλτα όχι μόνο στο βύθισμα στην μετατροπή της οικονομικής κρίσης σε εθνική, είχε αντίκτυπο και στην τηλεόραση. Τα τελευταία δύο χρόνια η ελληνική τηλεόραση κυριαρχείται από τον Τούρκο παραγωγό Ατζούν Ιλιτζαλί, που σε ένα βαθμό αντικατέστησε τα τουρκικά σίριαλ.

Ο προστατευόμενος του Ερντογάν

Ο Ατζούν Ιλιτζαλί εμφανίστηκε στην ελληνική επικαιρότητα τον Νοέμβριο του 2015, όταν, στο περιθώριο ενός φιλικού ποδοσφαιρικού αγώνα Τουρκίας-Ελλάδας, φωτογραφήθηκε μαζί με τον Τσίπρα και τον τότε Τούρκο πρωθυπουργό, Αχμέτ Νταβούτογλου. Ο Τσίπρας φέρεται να του υποσχέθηκε ότι θα εξετάσει ευνοϊκά το αίτημά του για

δημιουργία ή εξαγορά τηλεοπτικής άδειας, άλλωστε ήταν η εποχή με τους περίφημους διαγωνισμούς για αυτές. Προσπάθησε να αγοράσει άδεια για κάποιο κανάλι το 2016, αλλά και πρόσφατα, στα μέσα του 2017, πριν την εξαγορά του Έψιλον από τον Ι. Σαββίδη, ακούστηκε ότι ήθελε να το πάρει αυτός. Αφού δεν κατάφερε να αγοράσει κανάλι, αποφάσισε να αλώσει ένα. Ο Σκάι, αυτή και την προηγούμενη τηλεοπτική σεζόν, οφείλει την πρώτη θέση στην τηλεθέαση του στα ριάλιτι που έχει αγοράσει από τον Ιλιτζαλί.

Ο Ιλιτζαλί είναι ένα φαινόμενο της τουρκικής τηλεόρασης, στενά συνυφασμένο με τα χρόνια του Ερντογάν. Γεννημένος στην Αδριανούπολη, αλλά με καταγωγή από το Ερζερούμ της ανατολικής Τουρκίας, ξεκίνησε ως αθλητικός ρεπόρτερ και αποτυχημένος έμπορος ρούχων. Το 2002 ανέλαβε μια ταξιδιωτική εκπομπή που τον έκανε αναγνωρίσιμο στην Τουρκία. Το 2004 ίδρυσε την Acun Medya και ανέλαβε για λογαριασμό ενός τουρκικού καναλιού την παραγωγή και παρουσίαση γνωστών παγκοσμίως τηλεοπτικών παιχνιδιών, όπως «Φίαρ Φάκτορι», «Ντιλ», «Τουρκία έχεις ταλέντο», «Σαρβαίβορ», «Βόις» και «Ντάνσινγκ γουιθ δε σιars», δηλαδή όλα τα ριάλιτι που σε διάφορες εκδόσεις έχουν παιχτεί και στην Ελλάδα. Η παραγωγή των ριάλιτι πήγε τόσο καλά, που ήδη το 2005 εμφανίστηκε στη λίστα με τους επιχειρηματίες που δήλωναν τα υψηλότερα εισοδήματα στην Τουρκία. Το 2013 απέκτησε το 70% του τουρκικού καναλιού TV8. Το υπόλοιπο 30%

κατέχει ο τεράστιος οικονομικός όμιλος Dogus, που παρεμπιπτόντως στην Ελλάδα κατέχει τη μαρίνα του Φλοίσβου και της Μυτιλήνης, αλλά και ποσοστά στο Χίλιον Αθηνών. Στο TV8 κατήργησε τον ενημερωτικό τομέα και πλημμύρισε το πρόγραμμά του με ριάλιτι δικής του παραγωγής, με αποτέλεσμα την εκτόξευσή του στους πίνακες της τηλεθέασης.

Ο Ιλιτζαλί έκλεισε πέρυσι, για μια τριετία, συμβόλαιο συνεργασίας με τον Σκάι για το Σαρβαίβορ και άλλα ριάλιτι έναντι του ποσού των 10 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Το Σαρβαίβορ, με κάποιους υποτιθέμενους διασχημούς που περιφέρονται και κάτι χαζοπαίχνιδα σάρωσε, ειδικά πέρυσι, στην τηλεθέαση, αλλά και φέτος τα πάει μια χαρά. Το τρίτο ριάλιτί του, που βρίσκεται ένα ακόμα σκαλοπάτι πιο χαμηλά είναι το **Πάουερ οφ Λαβ**. Σε αυτό, έξι άνδρες και έξι γυναίκες, πολλοί εκ των οποίων Κύπριοι, προσπαθούν να βρουν ταίρι, ντυμένοι από την τουρκική παραγωγή σαν καρνάβαλοι και εκστομίζοντας απίστευτες βλακείες. Το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι γυρίζεται σε σιου-

ντιο του παραγωγού στην **Κωνσταντινούπολη**, όπου και διαμένουν οι «παίχτες». Το Πάουερ οφ Λαβ σημειώνει τα υψηλότερα νούμερα τηλεθέασης στην μεσημεριανή ζώνη και είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει και δεύτερος γύρος του χρόνου.

Ο Ιλιτζαλί, προσωπικός φίλος του Ερντογάν, σε εποχή που τα ΜΜΕ διώκονται από το καθεστώς Ερντογάν στην Τουρκία χάρει πλήρους ασυλίας γιατί διευκολύνει την εξωτερική πολιτική της Τουρκίας στα Βαλκάνια. Τα ριάλιτι, εκτός Ελλάδος, πωλούνται και στη Ρουμανία, ενώ δεν διστάζει να παίζει και πολιτικά παιχνίδια μέσω αυτών, εκτός από την αποβλάκωση που προκαλεί στους τηλεθεατές η θέασή τους. Την ημέρα που συνελήφθησαν στον Έβρο οι δύο Έλληνες στρατιωτικοί, επέβαλε στον Σκάι να παρουσιαστεί επεισόδιο του Σαρβαίβορ με μονομαχία Ελλήνων και Τούρκων, όπου φυσικά οι Τούρκοι κέρδισαν.

Ο ΑΝΤ1, θέλοντας να ανταγωνιστεί τον Σκάι, έχει πλησιάσει πρώην συνεργάτη του Ιλιτζαλί προκειμένου και αυτός να εντάξει στο πρόγραμμά του, την επόμενη τηλεοπτική χρονιά, ανάλογα τουρκοριάλιτι. Σε μια περίοδο που η Τουρκία καθημερινά εντείνει την πίεσή της στο Αιγαίο, οι τηλεοπτικοί δέκτες θα είναι κατεληγμένοι με υποπροϊόντα της τουρκικής τηλεοπτικής βιομηχανίας, που ελέγχονται άμεσα από το τουρκικό καθεστώς. Το ΕΣΡ δεν θα έπρεπε να ασχοληθεί κάποια στιγμή με την τουρκική προπαγάνδα που σεργιάζεται από το μεσημέρι και μετά στην ελληνική τηλεόραση;

#	ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ	ΣΤΑΘΜΟΣ	ΤΜΑ (000)	ΤΜΑ%	ΜΡΔ%
1	SURVIVOR	SKAI	1354	13,0	33,3
2	TO TATOYAZ	ALPHA	1070	10,3	24,1
3	MASTER CHEF	STAR	953	9,2	21,9
4	ΕΛΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΜΟΥ	ALPHA	909	8,8	25,7
5	ΤΟ ΣΟΙ ΣΟΥ	ALPHA	908	8,7	21,3
6	POWER OF LOVE	SKAI	619	6,0	22,3
7	ALPHA ΕΙΔΗΣΕΙΣ	ALPHA	603	5,8	21,3
8	ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΚΑΙ	SKAI	574	5,5	17,2
9	ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΚΑΙ	SKAI	563	5,4	24,8
10	SURVIVOR Highlights	SKAI	501	4,8	12,2

Τα δέκα πρώτα σε τηλεθέαση προγράμματα για τη Δευτέρα 16/4/18. Τις τρεις θέσεις καταλαμβάνουν προγράμματα του Ιλιτζαλί.

Για την ΕΡΤ

Φαγώθηκαν, και καλή έκαναν, και την άνοιξαν. Και τι άλλαξε; Πολλά. Είναι το κομματικό φερέφωνο της εξουσίας. Η εικόνα της δημόσιας τηλεόρασης σήμερα, παρά το απίστευτο αθλητόμ των παραιτήσεων και των αλλαγών, είναι θλιβερή. Μια δημόσια τηλεόραση καρμπόν του παλιού Μέγκα. Μια καλή και αντικειμενική δεν είχαμε ποτέ. Παρ' όλο που πέρασαν μεγάλες μορφές απ' το τιμόνι της. Που προσπάθησαν, ήθελαν, αλλιά δεν τους άφησαν. Όλοι την ήθελαν ένα κυβερνητικό παραμάγαζο. Καμιά σημασία οι μπροστινοί. Πίσω παίζεται το παιχνίδι. Αλλαγές γίνονται και τίποτα δεν αλλάζει. Κανένας στόχος. Και γιατί να υπάρχει; Σίγουρα έσοδα, καλή προπαγάνδα και όσα καλά. Ποτέ δεν θέλησαν και δεν άφησαν οι κυβερνώντες να κοπεί ο ομφάλιος λώρος.

Αυτή την τηλεόραση αξίζουμε; Αυτή την ενημέρωση δικαιούμαστε; Απογοήτευση μεγάλη. Μια ανακύκλωση φθαρμένων, που είναι το μακρύ χέρι της εξουσίας. Και οι στοιχειώδεις κανόνες δεοντολογίας; Αυτοί δεκαετίες έχουν πάει περίπατο. Ανοίξαμε, βάλαμε τα δικά μας παιδιά, γεμίσαμε δικούς μας δημοσιολογούντες και... δουλεύουμε.

Από νούμερα as μη μιλήσουμε. Από επιρροή στο κοινό; Ένα θλιβανιστήρι όλη μέρα. Και από άλλα θέματα; Γιατί, μια δημόσια τηλεόραση δεν είναι μόνο ειδήσεις ή πολιτικές αναλύσεις. Είναι πολιτισμός, είναι αθητισμός, κοινωνικά θέματα, περιφέρεια.

Πού είναι η τηλεόραση που μας υπόσχονταν; Μόνο οι παλιές συντεχνίες είναι εδώ. Που κάνουν κουμάντο και εμποδίζουν τη στροφή στην κανονικότητα. Οι παχυλοί μισθοί είναι πάντα εδώ, οι προσλήψεις δεκάδων συνεργατών, οι αλλαγές προσώπων στα κεντρικά δελητία, αλλιά τηλεθέαση... Φτιάξαμε και το μνημείο της γελοιότητας στο προαύλιο, και θα το γιορτάζουμε.

Δύσκολο η τηλεόραση να λειτουργεί αμερόληπτα. Όποιος την ελέγχει, θα ακολουθεί πάντα τις παλιές δοκιμασμένες συνταγές. Δικά μας παιδιά και υπουργό να καθορίζει την ατζέντα. Ξεπέρασαν τους προηγούμενους. Δεν έχει σταματήσει αυτή η εμετική προπαγάνδα υπέρ της κυβέρνησης. Μια τηλεόραση για τα σκουπίδια. Που λειτουργεί με όρους καφενεϊού. Και την πληρώνουμε εμείς. Πέρασαν τρία χρόνια με πειραματισμούς και αλλαγές προς το χειρότερο. Και το πρόγραμμα βαρετό, πουθενά η επαρχία, τίποτα ζωντανό. Και πάντα η δύναμη πυρός, οι πανίσχυρες συντεχνίες που διοικούν.

Φτιάχνουμε μια πανάκριβη τηλεόραση που κανείς δεν βλέπει. Και που αν δεν είχε την υποχρεωτική συνδρομή, ή θα έκλεινε ή θα χρώσταγε δισεκατομμύρια. Διορισμοί κολλητών, φίλων, αρεστών, οπαδών, πρόθυμων ηλιθίων επί το έργο, προς δόξαν της κυβέρνησης, με απίστευτες σπατάλες και τρελές αργομισθίες. Τώρα ξεπεράστηκε κάθε προηγούμενο. Είναι η «κυβερνητική ντουνοκά», είπε κάποιος. Με πολλή κυβερνητικά... δημοσιογραφικά σφουγγαρόπανα, συμπλήρωσε άλλος. Αξίζουμε μια καλύτερη τηλεόραση. Και πρέπει να την απαιτήσουμε.

Διδύμιος

Η πραγματική κόκκινη γραμμή που χρειαζόμαστε

Η παρούσα κρίση στο Αιγαίο, με τις γηπεδικές άμφω αντεγκλήσεις και με τις σπασμωδικές αντιδράσεις μας (που μόλις πρόσφατα ξέφυγαν από το επίπεδο της κενής ρητορείας) στον πάγιο τουρκικό σχεδιασμό για κατακερματισμό της ελληνικής επικράτειας δεν προοιωνίζονται κάτι καλό για το αύριο. Μάλλον βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο όπου η απόσταση ειρήνης και πολέμου είναι επικίνδυνα μικρή.

Η εκτίμησή μας είναι πως αυτή τη στιγμή που οι γείτονες απασχολούνται κυρίως με το Κουρδικό και την συριακή του πυχρή αλλά και δεν έχουν ακόμη ξεπεράσει το εσωτερικό πρόβλημα των γκιουλενιστών, δεν επιθυμούν σύρραξη με τη χώρα μας. Συνεχίζουν όμως την τραμπούκικη τακτική σε βάρος μας που καλά γνωρίζουν και των μικρών βημάτων στις διεκδικήσεις τους, ξέροντας ότι δύσκολα η Αθήνα θα αντιδρούσε με κάτι παραπάνω από φωνές. Κάθε μέρα έχουμε δείγματα αυτής της στάσης που δεν είναι καθόλου καινούργια, κλιμακώνεται όμως με βάση αφενός την ελληνική διστακτικότητα και αφετέρου το παραλήρημα μεγαλείου του Ταγίπ.

Αυτά σε ένα περιβάλλον όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει να προσφέρει τίποτε άλλο από (αιχμηρά, έστω) λόγια και το ΝΑΤΟ δια επισήμων χειλέων μιλά για τους δυο συμμάχους που καλούνται «να τα βρουν»! Παρακολουθώ αντιδράσεις του τελευταίου τριμήνου: το ΥΠΕΞ μας καλεί την Τουρκία να συνεπιστεί και να κοιτάξει τα διπλωματικά κιτάπια που ορίζουν τα σύνορα, η ΝΔ ψάχνει αγωνιωδώς –και ανεπιτυχώς– να πει κάτι διαφορετικό, το Πασόκ δια στόματος Λοβέρδου εξορκίζει τις σημαίες θυμίζοντάς μας τα αιγαία άθλα του επί Σημίτη, ενώ ο Σταύρος από το Ποτάμι θεωρεί πως όλα είναι προεκλογικές φούσκες της Άγκυρας (προφανώς κρίνοντας εξ ιδίων). Αλλά και οι απειλές του Καμμένου είναι εξίσου κούφιας θα είχαν αποτέλεσμα αν έπειθαν τον αντίπαλο ότι πράγματι τις εννοούμε. Τι είδους απειλές είναι όμως αυτές όταν δεν τολμάς να ρίξεις ούτε ένα μη επανδρωμένο αεροσκάφος που πετά πάνω από το

κεφάλι σου; Στο Ισραήλ που εσχάτως πολλοί (επιλεκτικά) αναφέρουν υπάρχει η έκφραση «τρελλός σκύλος», την οποία ισραηλινοί ιθύνοντες αρέσκονταν να χρησιμοποιούν για το κράτος τους: ένας τρελλός σκύλος που ουδείς διανοείται να τον αγγίξει. Αν όμως εσύ δείχνεις ανέκαθεν ότι είσαι ένα κανίς σαλονίσιο, τα γαβγίσματά σου μόνο χαμόγελα προκαλούν.

Κατά τη γνώμη μας ένα θερμό επεισόδιο καταστροφικό, από ηθικής τουλάχιστον απόψεως, για την πλευρά μας μπορεί να αποφευχθεί μόνο αν πάρουμε εμείς μια καλοζυγισμένη πρωτοβουλία και δείξουμε έτσι ότι έχουμε αλλάξει ριζικά. Αυτό μπορεί να γίνει με έναν τρόπο αποφασιστικό, ξεκάθαρο και ένοπλο (αφήνοντας, φυσικά, τους διαύλους επικοινωνίας ανοιχτούς για μιαν άμεση διευθέτηση.) Την μεθόδευση θα μπορούσε να την κάνει μια επαρκής ηγεσία που θα έχει καθαρή εικόνα του πεδίου και των δυνατοτήτων. Κανένα πρόβλημα δεν λύνεται από μόνο του, όπως θα έπρεπε να έχει οδυνηρά διαπιστώσει το ας πούμε πολιτικό μας προσωπικό σε Μακεδονικό, Κυπριακό κτλ.

Θυμίζουμε ότι είμαστε η μόνη χώρα του κόσμου που δεν έχει επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 μίλια αλλά ταυτόχρονα δεν τολμάμε να τα επεκτείνουμε ούτε και στα 10, πράγμα που θα εκλογίκευε τη στάση μας οχετικά με τον εναέριο χώρο, θα απέφευγε το casus belli των 12 μιλίων, θα μας προσέφερε μέγα μέρος των διεθνών σήμερα υδάτων του Αιγαίου και θα εύρισκε ερείσματα εντός του ΝΑΤΟ.

Εφόσον η Τουρκία βλέπει γκριζά τα σύνορα στο Αιγαίο, εμείς καλούμαστε να της τα ξεκαθαρίσουμε εμπράκτως, ίσως βάφοντάς τα κόκκινα. Αλλιώς υπάρχει και η νομική οδός προς το Διεθνές Δικαστήριο, με όλα τα υπέρ και τα κατά της (ο λόγος στους ειδικούς). Πάντως δεν είναι εποχή για νεκροφανείς οργανισμούς, σαν κι αυτόν που φέρει την ταμπέλα «ελληνικό κράτος». Αν η εθνική μας κατρακύλα των τελευταίων δεκαετιών συνεχιστεί, τα πολύ χειρότερα θα τα βρούμε σύντομα μπροστά μας.

Κώστας Καραϊσκος, Κομοτηνή
Παράταξη Πολιτών ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ

Για να ανασχεθεί η υποβάθμιση της αποτρεπτικής ισχύς της χώρας

Ένα ταμείο για την άμυνα

Του Γιώργου Ρακκά

Η διελκυστίνδα εγχώριας παθογένειας και ξένης επιτροπείας ψαλιδίζει περαιτέρω την αποτρεπτική ισχύ της Ελλάδας. Υπάρχει πολιτική εξόδου;

Δεν μας έφταναν όλα τα εγχώρια πολιτικά δεινά που επί δεκαετίες ψαλίδιζαν την αποτρεπτική ισχύ της χώρας, αφήνοντάς την εκτεθειμένη σήμερα στην οξυμένη τουρκική επιθετικότητα, έχουμε και την οικονομική επιτροπεία.

Οι Γερμανοί δημοσιονομικοί διαχειριστές μας δεν βλέπουν με καλό μάτι τις, έστω και απίστευτα καθυστερημένες προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό, αλλήλ και την κάλυψη των πάγιων αναγκών των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Έτσι, με σειρά πανομοιότυπων δημοσιευμάτων στον γερμανικό Τύπο, παρουσιάστηκε αρνητικά η πρωτοβουλία για τον εκσυγχρονισμό των F-16 –αναγκαίος ώστε να μην ανατραπούν εντελώς οι εναέριες ισορροπίες στο Αιγαίο– καθώς υποστηρίχτηκε ότι έτσι οι Έλληνες βρίσκουν αφορμή να επιστρέψουν στις πατροπαράδοτες συνθήκες τους του δημοσιονομικού εκτροχιασμού.

Βεβαίως, το γερμανικό υπουργείο Εξωτερικών δεν έχει πάρει ακόμα επίσημα θέση και ενδεχομένως να μην το κάνει, μιας και οι Αμερικάνοι υποστηρίζουν ενθέρμως τη σχετική πρωτοβουλία και προσφάτως –όπως αποκάλυψε η σελίδα «Πτήση & Διάστημα» (22 Μαρτίου 2018) το κογκρέσο αποφάσισε να χρηματοδοτήσει σημαντικό μέρος του προγράμματος, εφόσον η ελληνική πλευρά καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις και χρονοδιάγραμμα μέχρι τις 22 Απριλίου.

Ωστόσο, από τα δημοσιεύματα και μόνο είναι ενδεικτική η αντιμετώπιση της επιτροπείας, που δεν διακρίνει μεταξύ ζωτικών και δευτερευουσών αναγκών της χώρας, αλλήλ τα θέτει όλα στον πάγκο του δημοσιονομικού χασάπη: Είτε μιλάμε για προεκλογικές παροχές, είτε για... επενδύσεις στην άμυνα, ή για την καταπολέμηση της δημογραφικής κρίσης που αντιμετωπίζει η ελληνική κοινωνία. Όσο για τους Αμερικάνους,

Στον γερμανικό Τύπο παρουσιάστηκε αρνητικά η πρωτοβουλία για τον εκσυγχρονισμό των F-16, καθώς υποστηρίχτηκε ότι έτσι οι Έλληνες βρίσκουν αφορμή να επιστρέψουν στις πατροπαράδοτες συνθήκες τους του δημοσιονομικού εκτροχιασμού...

δεν είναι ότι ξαφνικά μας αγάπησαν, απλώς επιθυμούν να συντηρούν μια ελάχιστη ισορροπία έναντι της απασφαλισμένης Τουρκίας και βέβαια είναι πάγια τακτική του Τραμπ να χρηματοδοτεί εμμέσως προγράμματα που αναλαμβάνει η αμερικάνικη βιομηχανία, για να προστατέψει θέσεις εργασίας ή ακόμα και να δημιουργήσει νέες.

Ωστόσο, το ζήτημα είναι ότι με την γκρίνια των επιτρόπων ή αμερικάνικα φιλοδωρήματα δουλειά δεν γίνεται. Ούτε από την άλλη το πολιτικό σύστημα είναι ικανό να διαμορφώσει γρήγορα τις απαιτούμενες συνααινέσεις, ώστε να καλυφθεί το χαμένο έδαφος δεκαετιών, καθώς η υλικότεχνική στήριξη των ενόπλων δυνάμεων υπήρξε ως γνωστόν μεταπολιτευτικά το προπύργιο της μίζας και της διασπάθισης.

Βρισκόμαστε άραγε σε αδιέξοδο; Μια ενδιαφέρουσα πρόταση κατέθεσε ο... διευθύνων σύμβουλος της ΣΑΝΗ ΑΕ και τέως πρόεδρος των Ελλήνων Ξενοδόχων (ΣΕΤΕ) Ανδρέας Ανδρεάδης, ο οποίος δήλωσε ότι προτίθεται να δημιουργήσει ταμείο απευθυνόμενο στους εύπορους της χώρας και της διασποράς, με σκοπό την συγκέντρωση πόρων 1 δισ. € για τη στήριξη των ενόπλων δυνάμεων. Καλή ιδέα, αρκεί να μην είναι πυροτέχνημα «εταιρικής εθνικής ευθύνης», ίδιο με τα πυροτεχνήματα «εταιρικής κοινωνικής ευθύνης» στα οποία προβαίνουν συνήθως οι μεγαλοεπιχειρηματίες.

Πάντως, η λογική του κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Για να αντιμετωπίσεις την πρόκληση ενός ριζικού ανορθωτικού προγράμματος, που για το επίπεδο, τις ικανότητες και τον παραδεδομένο τρόπο λειτουργίας κυβέρνησης και αντιπολίτευσης ισοδυναμεί με τον τετραγωνισμό του κύ-

κλου, απαιτείται να υιοθετηθούν καινοτόμες πρακτικές: Μια τέτοια είναι και η σύσταση ενός «ταμείου για την άμυνα» – fund, για τους γιάπηδες, αν βρίσκουν παισιολογικό και κακομοίρικο το «ταμείο» Το ταμείο αυτό δεν πρέπει να απευθύνεται μόνον στον κλειστό κόσμο των ελίτ, αλλήλ σε όλους τους Έλληνες, ιδίως της διασποράς, και σκοπός του δεν μπορεί είναι μόνον η εύρεση πόρων, αλλήλ και τα ακόλουθα:

α) Να διασφαλιστεί η χρηστή απορρόφησή τους (με προϋποθέσεις, λόγου χάρη, ανάλογες με αυτές που έχουν θεσπίσει πλέον στην Ε.Ε. για να μη διασπαθίζονται προγράμματα όπως τα ΕΣΠΑ).

β) Να τεθούν ρήτρες συναίνεσης στις πολιτικές δυνάμεις, ώστε να μην αναλωθούν οι πόροι σε μίζες, εξασφάλιση πολιτικής επιρροής, χαλκευμένα προγράμματα και άλλα τινά της γνώριμής μας φασιοκρατίας.

γ) Να δοθεί προτεραιότητα σε προγράμματα που ενισχύουν την εγχώρια πολεμική βιομηχανία, ώστε να ενισχυθεί η αυτοδυναμία της χώρας και να πάψουμε να αντιπροσωπεύουμε τους πάγια χρήσιμους ηλιθίους του κλάδου των πολεμικών προμηθειών.

Μπορεί άραγε να υλοποιηθεί ένα τέτοιο σχέδιο; Η θετική υπέρβαση της μεταπολίτευσης, και όχι η αρνητική, διά της κατάρρευσης και της παρακμής, θα συντελεστεί εάν και όποτε καταφέρουμε τέτοιες ρήξεις και τομές με τις νοοτροπίες του παρελθόντος, που για τα ελληνικά δεδομένα ισοδυναμούν με πραγματικές πολιτικές επαναστάσεις. Ιδού πεδίο δόξης λαμπρόν, λοιπόν, ιδίως για τους «κινηματικούς» της εθνικής ανεξαρτησίας, που θέτουν την ατζέντα των μαζικών διεκδικήσεων...

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

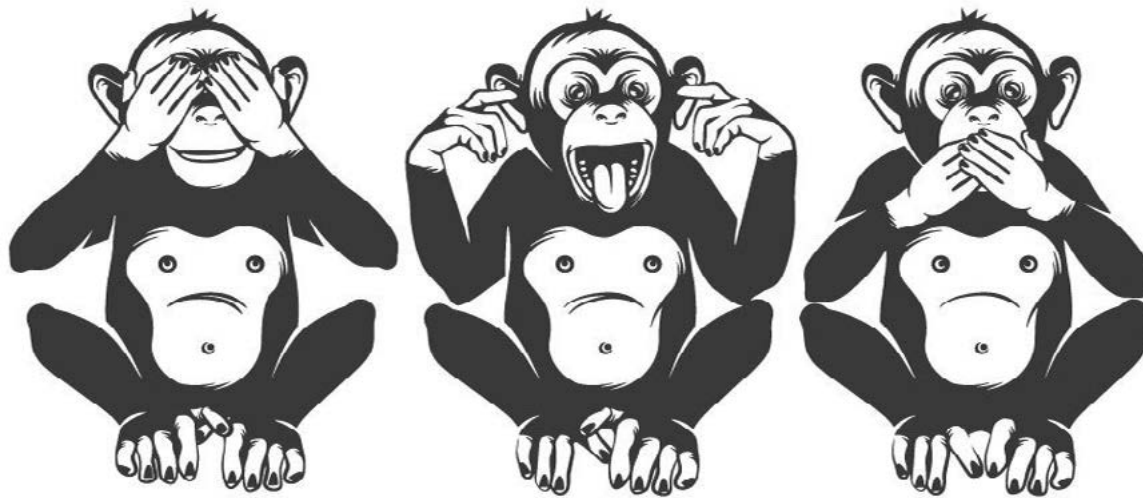
Ένας είναι ο εχθρός, ο ιμπεριαλισμός!

Η επιδεκτική αντιιμπεριαλιστική ρητορεία των συνδικαλιστικών παρατάξεων και σωματείων του δημοσίου

Του Τάσου Χατζηνασασίου

Όσοι έχουν θητεύσει σε συνδικαλιστικές οργανώσεις και σωματεία γνωρίζουν από πρώτο χέρι πόσος χρόνος και ενέργεια αφιερώνονται στα κάθε λογής ψηφίσματα. Η έκδοση ψηφισμάτων έχει κατά κανόνα συμβολική σημασία, αντανακλά όμως και τις πολιτικές και ιδεολογικές τάσεις κάθε εποχής. Από τα ψηφίσματα λοιπόν που εκδίδονται το τελευταίο διάστημα, φαίνεται ότι, για τις συνδικαλιστικές παρατάξεις, ειδικά του δημοσίου τομέα, η εποχή αυτή παραμένει από τη μεταπολίτευση σχεδόν αμετάβλητη, καθώς αναπαράγονται οι ίδιες σταθερές, με κυρίαρχη αυτή του αντιιμπεριαλισμού, που αφορά κατά κανόνα τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, όπως ακριβώς και την εποχή του Ψυχρού Πολέμου.

Το φαινόμενο θα μπορούσε να αποτελέσει ένα ενδιαφέρον θέμα έρευνας για τον μελετητή των ιδεολογικών τάσεων, εάν δεν κατανοούσε πέρα από γραφικό και εντελώς αποπροσανατολιστικό, έως και εξοργιστικό, καθώς ισχύει το «εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες αρ-

Για τις συνδικαλιστικές παρατάξεις, ειδικά του δημοσίου τομέα, η εποχή αυτή παραμένει από τη μεταπολίτευση σχεδόν αμετάβλητη. Η αιχμαλωσία, για παράδειγμα, των δύο στρατιωτικών μας δεν θεωρείται ζήτημα άξιο ούτε καν για μία σχετική ανακοίνωση...

μενίζουν». Τέτοια είναι η απόσταση μεταξύ της πραγματικότητας, των απαιτήσεων και των προκλήσεων της συγκυρίας, και των όσων ζητημάτων οι παρατάξεις και τα σωματεία του δημοσίου αναδεικνύουν ως προτεραιότητες.

Αν ρωτήσουμε οποιονδήποτε, τυχαία στον δρόμο, ποια είναι τα φλέγοντα ζητήματα στην περιοχή μας, θα ανέφερε την τουρκική επιθετικότητα, τις διαπραγματεύσεις

για το όνομα της ΠΓΔΜ, τον ισλαμικό κίνδυνο κ.λπ. Εάν όμως αναζητούσε κάτι σχετικό στις ανακοινώσεις των σωματείων και των παρατάξεων, θα διαπίστωνε ότι τίποτα από τα παραπάνω δεν φαίνεται να ταράσσει τη μακαριότητά τους. Αντίθετα, θα ανακάλυπτε ότι η αιχμαλωσία, για παράδειγμα, των δύο στρατιωτικών μας δεν θεωρείται ζήτημα άξιο ούτε καν για μία σχετική ανακοίνωση, ενώ έχουν εκδοθεί δε-

κάδες ψηφίσματα και έχουν συληθεί εκατοντάδες υπογραφές για την απελευθέρωση της Ηριάννας. Παράλληλα, η πρόσφατη, για τα μάτια του κόσμου, με μόλις τρία θύματα, αεροπορική επίθεση των ΗΠΑ, της Βρετανίας και της Γαλλίας στη Συρία, έχει αναχθεί σε κεντρικό πολιτικό γεγονός με ψηφίσματα, διαμαρτυρίες, πορείες, συγκρούσεις, συλλήψεις κ.λπ. και δώσ' του συνθήματα κατά του ιμπεριαλισμού και

του ΝΑΤΟ, όταν και ο ίδιος ο Τραμπ δηλώνει ότι επιθυμεί την απεμπλοκή των ΗΠΑ από την περιοχή. Αντίθετα, η εισβολή και συνεχιζόμενη κατοχή του κουρδικού Αφρίν από τον τουρκικό στρατό θεωρήθηκε μάλλον γεγονός ανάξιο λόγου. Προφανώς, όταν πρόκειται για την Τουρκία, δεν τίθεται θέμα «ιμπεριαλισμού»! Άσε που οι Κούρδοι δέχτηκαν αμερικανικά όπλα και ενισχύσεις. Ας πρόσεχαν, λοιπόν...

Ακόμη και στα πρώτα μεταπολιτευτικά χρόνια, ο αντιιμπεριαλισμός, όντας σχεδόν αποκλειστικά αντιαμερικανικός, λειτουργούσε υποκριτικά και σε μεγάλο βαθμό αποπροσανατολιστικά, καθώς ουδέποτε η αριστερά αναγνώρισε τη σχετική αυτονομία του τουρκικού επεκτατισμού. Έστω κι έτσι όμως, έμμεσα τουλάχιστον, σχετιζόταν με το αίτημα της εθνικής ανεξαρτησίας. Αντίθετα, σήμερα που η τουρκική επιθετικότητα και προκλητικότητα είναι πλέον απροκάλυπτες και που οι δήθεν αντιιμπεριαλιστές αποδέχονται ανοιχτά τη ΝΑΤΟϊκή λύση για το όνομα της ΠΓΔΜ, η στάση αυτή παύει να είναι απλώς γραφική και ηλίθια. Είναι ανοιχτά και απολύτως συνειδητά αντεθνική.

Το ΚΚΕ και ο πόλεμος

Οι βομβαρδισμοί των ΗΠΑ, Γαλλίας και Αγγλίας κατά της Συρίας το προηγούμενο Σάββατο είχαν περισσότερο διαδικαστικό χαρακτήρα, για να μη φανεί ο Τραμπ εντελώς ανακόλουθος με τα πιπίσματά του. Γι' αυτό και πάρθηκαν όλα τα απαραίτητα μέτρα: είχαν ειδοποιηθεί οι Ρώσοι, χτυπήθηκαν άδειες αποθήκες, ενώ και τα συριακά αντεροπορικά κατέρριψαν ικανοποιητικό αριθμό πυραύλων. Επομένως, πολλή συζήτηση για το τίποτα, στην τελική το καθεστώς Άσαντ μάλλον ενισχυμένο βγήκε από την επίθεση.

Τα παραπάνω όμως φαίνεται δεν βρίσκουν σύμφωνο το ΚΚΕ, που από το περασμένο Σάββατο το απόγευμα αναβιώνει εποχές του πολέμου στη Γιουγκοσλαβία. Σχεδόν κάθε μέρα καλεί σε αντιπολεμικές εκδηλώσεις και μάλιστα με αυξημένη ένταση, που δεν μας έχει συνηθίσει. Κλιμάκωση και ένταση που δεν ανταποκρίνονται σε έναν πόλεμο που μαίνεται εδώ και επτά χρόνια στην Συρία. Και πριν ένα χρόνο οι ΗΠΑ είχαν επιτεθεί κατά της Συρίας, αλλά το ΚΚΕ δεν είχε τέτοια αντίδραση, ούτε έδειξε τέτοια συμπεριφορά με την τουρκική εισβολή στο Αφρίν πριν λίγους μήνες. Κάτι άλλο λοιπόν του προκαλεί αυτήν τη διέγερση.

Στην πρόσφατη συνέντευξη του ΓΓ του, Δ. Κουτσούμπα, στο κεντρικό δελτίο του Αντ1 που δημοσιεύτηκε και στον Ριζοσπάστη της Τετάρτης 18 Απριλίου, στο μεγαλύτερο μέρος της καταπιάνεται με τα ελληνοτουρκικά. Προβαίνει σε σωστές επισημάνσεις, ότι δύσκολα αποφεύγεται ένα θερμό επεισόδιο με την Τουρκία, λόγω δικής της υπαιτιότητας, ότι η Τουρκία διατηρεί δυνάμεις κατοχής σε τρεις χώρες: Κύπρο, Συρία και Ιράκ. Διαθέτει στρατιωτικές βάσεις σε Σομαλία και Κατάρ και εκπαιδεύει Αλβανούς στρατιωτικούς στην Αλβανία. Τέλος, κατακρίνει την ελληνική κυβέρνηση ότι κακώς κράτησε χαμηλούς τόνους με την ομηρία των δύο Ελλήνων στρατιωτικών και ότι δεν έπαιρνε στα σοβαρά τις παραβιάσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο, με αποτέλεσμα την αποθράσυνση των Τούρκων.

Αφού διαπιστώνει πολύ ορθά

Το ΚΚΕ και η Τουρκία

την τουρκική επιθετικότητα ο ΓΓ, θα περιμέναμε να καλέσει τα μέλη και τους φίλους του κόμματος, μαζί με τα πάγια αιτήματά τους για την απομάκρυνση των αμερικανικών βάσεων κ.λπ., να καταγγείλουν την τουρκική επιθετικότητα. Και όμως, τα καλέσματα του ΚΚΕ για συγκεντρώσεις ή εκδηλώσεις είτε δεν αναφέρουν τίποτα περί Τουρκίας είτε κάνουν κάποιες πολύ χλιαρές και καλυμμένες νύξεις, όπως π.χ. η ομιλία του Θ. Παφίλη την επόμενη Κυριακή στη Σύρο με θέμα: «Οι επικίνδυνες εξελίξεις στο Αιγαίο και την ευρύτερη περιοχή».

Γιατί υπάρχει αυτή η ανακολουθία μεταξύ της ηγεσίας του κόμματος και του μηχανισμού του κόμματος; Οι εξηγήσεις που μπορούν να δοθούν διαφέρουν:

– Είτε ο πανίσχυρος μηχανισμός δεν πιστεύει τις αναλύσεις της ηγεσίας και θεωρεί ότι ρέπουν προς τον εθνικισμό και αυτό εφαρμόζει δική του ατζέντα, πιστή στην αρχή ότι οι Αμερικάνοι

και το ΝΑΤΟ μας σπρώχνουν σε σύγκρουση με την Τουρκία και ότι δεν έχουμε τίποτα να χωρίσουμε με τη γείτονα.

– Είτε η ηγεσία άλλα λέει, για δημόσια κατανάλωση, περί τουρκικού κινδύνου, και άλλα πιστεύει.

– Είτε λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη την κριτική των αριστεριστών, κυρίως των πρώην συντρόφων του από το ΝΑΡ, που το κατηγορούν για εθνικισμό. Προκαλεί απορία το να λαμβάνει σοβαρά την κριτική εθνομηδενιστών της Ανταρσύα με την ελάχιστη πα επιρροή στην κοινωνία, αλλά, αν υπολογίσουμε τους πυκνούς διαλόγους μεταξύ Πριν και Ριζοσπάστη, αυτό σε κάποιο βαθμό συμβαίνει.

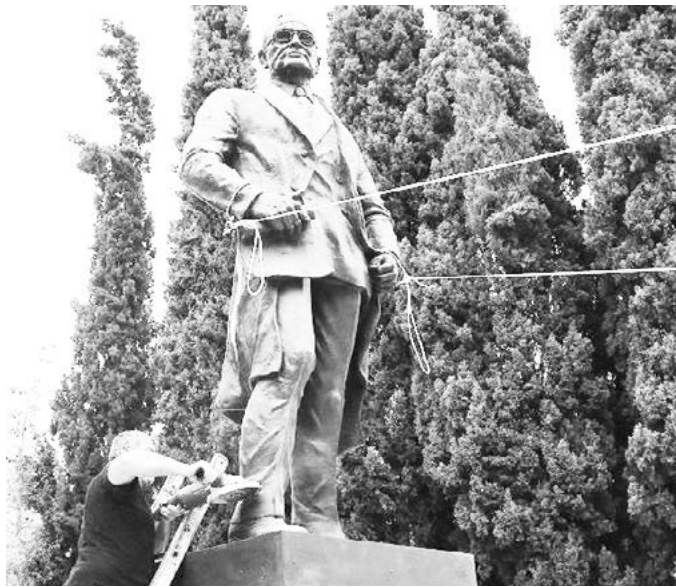
Όπως και να έχει, στον Περισσό θα πρέπει να καταλάβουν ότι η Ελλάδα απειλείται από τις βόμβες της Τουρκίας και όχι από αυτές του διαδόχου του Τρούμαν.

Γ.Ξ.

Ο αντιαμερικανισμός είναι μόνον αριστερός;

Οι πρόσφατες αντιαμερικανικές διαδηλώσεις στην Αθήνα, και τα όσα διαδραματίστηκαν στο άγαλμα του Τρούμαν, προκάλεσαν ποικίλες αντιδράσεις και συζητήσεις.

Κάποιοι, μεταξύ αυτών και ο Αμερικανός πρέσβης, ξεπλάγησαν από τον ισχυρό ακόμη αντιαμερικανισμό που διέπει ένα σημαντικό τμήμα της ελληνικής κοινωνίας. Ήταν γι' αυτούς κάτι αναπάντεχο, μιας και οι ελληνοαμερικανικές σχέσεις διάγουν έναν μακρύ μήνα του μέλιτος, που ξεκίνησε εν μέσω της κρίσης, ως, υποτίθεται, αντίβαρο στη γερμανική αποικιοκρατική οικονομική πολιτική και στον τουρκικό αναθεωρητικό νεοθωμανισμό. Είναι, επιπλέον, μια στιγμή, που ο αυταπισμός εκθειάζεται μονίμως από μεγάλο μέρος της αριστεράς, και ιδιαιτέρως της κυβερνώσας, η οποία είδε το φως το αληθινό, μετά από δεκαετίες δημόσιας καταγγελίας του ιμπεριαλισμού. Ήταν αρκετές, όμως, λίγες δεκάδες βόμβες στη Συρία για να θολώσει η εικόνα, που με τόση επιμονή κτίζεται το τελευταίο διάστημα, και ο Πάγιας, γυρνώντας εσπευσμένα από το Άγιο Όρος, φωτογραφίζεται για συμπάραση, δίπλα στο ταλαιπωρημένο από πέτρες, βόμβες και αλυσοπρίονα, άγαλμα του αλήστου μνή-

μης Αμερικανού προέδρου.

Ωστόσο, είτε από άγνοια, είτε εσκεμμένα, καταβάλλεται, απ' όσους ασκούν δημόσια κριτική στις αντιαμερικανικές διαδηλώσεις, προσπάθεια ο αντιαμερικανισμός να οριοθετηθεί αποκλειστικώς στον χώρο της κομμουνιστικής αριστεράς, που ζει σε παρελθόντες ρυθμούς. Η πικρή αλήθεια είναι, όμως, ότι ανάλογα αισθήματα επιφυλάσσουν σε ευρύτερες πολιτικές συσσωματώσεις. Ιδιαίτερως ισχυρά, για παράδειγμα, είναι στη λεγόμενη λαϊκή δεξιά, με ό,τι αυτή συμπεριλαμβάνει, και όχι μόνον. Όσοι ανήκουν στους συγκεκριμένους χώρους μπορεί να μην έχουν το γινάτι για το δόγμα Τρούμαν, μπορεί να πιστεύουν ακριβώς το αντίθετο. Εντούτοις, βλέπουν στις ΗΠΑ τη ναυαρχίδα της πολιτισμικής παγκοσμιοποίησης, που σαρώνει την εθνική τους ταυτότητα. Αυτός ο κόσμος, που αποτελεί μάλλον και την πλειοψηφία, δεν εκδηλώνεται όπως οι ακιβιστές του ΠΑΜΕ. Κανείς δεν γνωρίζει, όμως, ποια θα είναι η στάση του σε μια διαφορετική συγκυρία.

Για τον λόγο αυτό και ο Αλέξης Παπαχελάς αναρωτήθηκε, σε σχετικό άρθρο του, αν τέτοια φαινόμενα συμβαίνουν σε μια περίοδο «άνοιξης» των ελληνοαμερικανικών σχέσεων και τι θα γίνει όταν έλθει ο χειμώνας. Και εξηγεί ότι, όταν μιλά για χειμώνα, εννοεί μια ελληνοτουρκική στρατιωτική αντιπαράθεση, όπου οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. δεν θα πρά-

ξουν ό,τι αναμένει απ' αυτούς ο ελληνικός λαός. Το ερώτημα του διευθυντή της *Καθημερινής*, προφανώς, δεν είναι ρητορικό, είναι και προειδοποίηση με συγκεκριμένο αποδέκτη, τους Αμερικανούς. Μία, ακόμη και στο ελάχιστο, καταστροφική πολεμική περιπέτεια για την Ελλάδα, θα επιφέρει μοιραία τεκτονικές πολιτικές ανακατατάξεις στη χώρα, που δεν θα αφήσουν ανεπηρέαστη τη σχέση της με το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ. Η ιδέα, επομένως, που μπορεί να καλαρέσει σε κάποιους υπερατλαντικούς κύκλους, για μια περιορισμένη ελληνοτουρκική σύγκρουση, η οποία θα έφερνε εκ νέου τους Τούρκους στο δυτικό μαντρί, σε μια διευθέτηση υπό αμερικανική ομπρέλα, έχει και την αντίθετη ανάγνωση: Την απειλή κατάρρευσης, δηλαδή, του νοτιοανατολικού σκέλους του ΝΑΤΟ και σειρά άδηλων, αυτήν τη στιγμή, εξελίξεων στη βαλκανική χερσόνησο.

Υπενθυμίζουμε, κάτι που οι ΗΠΑ σίγουρα δεν έχουν ξεχάσει, πως το 1974, μετά τη δεύτερη εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο, ήταν ο Καραμανλής, τον οποίο οι ίδιοι οι Αμερικανοί είχαν επιβάλει για διάδοχη μεταχουντική κατάσταση, που αναγκάστηκε να βγάλει τη χώρα από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, υπό την πίεση της λαϊκής οργής.

ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ

Του Παντελή Ρωμέση*

Η οικοδομή αποτελείούσε παραδοσιακά την ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας. Είναι ένας παραγωγικός κλάδος και περίπου εκατό επαγγέλματα σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με αυτήν. Προ κρίσης, το 2009 απασχολούσε περίπου 400.000 άτομα και συνεισέφερε γύρω στο 8% του ΑΕΠ.

Σήμερα, ύστερα από τρία μνημόνια και οκτώ χρόνια κρίσης, η οικοδομική δραστηριότητα στη χώρα βουιιάζει, καταγράφοντας πτώση της τάξης του 80%. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μεγάλη ανεργία στον κλάδο και τη φτωχοποίηση όσων ασχολούνται με αυτόν. Οι μνημονιακές πολιτικές την έπληξαν καίρια, καθώς οι άνθρωποι της τριόικας αγνοούν την ελληνική πραγματικότητα και αδιαφορούν για τα θέματα της πολιτικής τους.

Τα αίτια της πτώσης της οικοδομικής δραστηριότητας είναι καταρχάς η μεγάλη μείωση της αγοραστικής δύναμης των Ελλήνων. Υπάρχει απόθεμα απούλητων διαμερισμάτων και είναι προφανές ότι θα προτιμηθούν ως αγορά, λόγω της μικρότερης διαθέσιμης τιμής. Σε αυτά σύντομα θα προστεθούν τα κατασκευασμένα ακίνητα από τράπεζες ή το δημόσιο.

Σε όλα αυτά τα προβλήματα έρχεται να προστεθεί και η κρατική πολιτική, η οποία επενεργεί κατασταλτικά στην οικοδομική δραστηριότητα. Η υπερφορολόγηση των ακινήτων δρα αποτρεπτικά στην αγορά τους. Ο νέος φόρος ΕΝΦΙΑ, πιθανόν ο πιο άδικος φόρος αυτήν τη στιγμή στη χώρα, λειτουργεί ανασταλτικά. Οι τράπεζες πλέον δεν χορηγούν στεγαστικά δάνεια υπό το βάρος των κόκκινων δανείων και έτσι η χρηματοδότηση της οικοδομικής δραστηριότητας στραγγαλίζεται.

Το «κεραμίδι» του Έλληνα, σύμφωνα με τον ίδιο, πλέον δεν υφίσταται, αφού η οικοδομή έχει τόσο πολύ επιβαρυνθεί, που μοιραία, και εξαιτίας της κρίσης, οι περισσότεροι το σκέφτονται και, αντί να οικοδομήσουν, προτιμούν τις όποιες άλλες λιγότερο δαπανηρές λύσεις, όπως μικροδιορθώσεις, ανακαινίσεις και προσθήκες.

Ο γολγοθός για τον μηχανικό κόσμο και τους εργολάβους έχει την αφετηρία του όχι μόνο στην έλλειψη ρευστότητας, προκειμένου να υπάρχει οικοδομική δραστηριότητα, αλλά και στην πολυνομία, στην

αλλαγή των κανονισμών οικοδομικής δραστηριότητας που, σε συνδυασμό με την έκτακτη φορολογία, έχουν δημιουργήσει ένα εκρηκτικό μείγμα αναδουλειάς.

Τα δημόσια έργα έχουν μειωθεί σημαντικά στα χρόνια της κρίσης. Μένουν σε χαμηλό ποσοστό του ΑΕΠ και αναιρείται με αυτόν τον τρόπο η αναπτυξιακή διάσταση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Σημειωτέον ότι οι ΗΠΑ, για την αντιμετώπιση της Μεγάλης Ύφεσης του 1929, πραγματοποίησαν ένα εκτεταμένο πρόγραμμα δημοσίων έργων με σκοπό τη μείωση της ανεργίας.

Δραματική είναι η κατάσταση ανάμεσα στους μηχανικούς. Πέραν της πτώσης της οικοδομικής δραστηριότητας, έχουν να αντιμετωπίσουν και την «απελευθέρωση» του επαγγέλματος, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών που είχε θεσπίσει το ΤΕΕ. Έτσι, ένα ενεργειακό πιστοποιητικό (μία εργασιοημέρα, αν γίνει σωστά) το οποίο αρχικά κόστιζε 150 ευρώ, τώρα έχει ευτελιστεί στα 30. Μια μελέτη με τιμή 1.000 ευρώ προ κρίσης τώρα έχει φτάσει να κοστίζει 300 ευρώ, κ.ο.κ. Ομοίως, τα δημόσια έργα δίνονται με εκπτώσεις 60-70%, με συνέπειες στην ποιότητα μελετών, υλικών και ημερομισθίων. Όλα αυτά οδηγούν σε μαζική μετανάστευση των μηχανικών από τη χώρα. Φαινόμενο το οποίο θα συνεχιστεί, καθώς οι απόφοιτοι των πολυτεχνείων αδυνατούν να βρουν αξιοπρεπή εργασία στην Ελλάδα, οδηγώντας σε σημαντικό brain drain. Και αυτοί ακόμα που επιμένουν να μένουν στη χώρα, συχνά οδηγούνται σε αλλαγή επαγγέλματος, κάτω από τις αντίξοες συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί για το επάγγελμα του μηχανικού.

Χρειάζεται να γίνει κατανοητή η ιδιαίτερη ελληνική πραγματικότητα από όσους χαράσσουν πολιτική στη χώρα. Οι ιθύνοντες πρέπει να ενοκώσουν στα προβλήματα του κατασκευαστικού κλάδου και, με άξονες τη βελτίωση των υποδομών και τον σεβασμό στο περιβάλλον, να επαναφέρουν αναπτυξιακές προοπτικές για αυτόν. Μόνο με τόνωση της οικοδομικής δραστηριότητας, σε συνδυασμό με τη γενική παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, μπορεί η Ελλάδα να βγει από την κρίση.

* Ο Παντελής Ρωμέσης είναι Πολιτικός Μηχανικό ΕΜΠ, MSc.

Μια, ακόμη και στο ελάχιστο, καταστροφική πολεμική περιπέτεια για την Ελλάδα θα επιφέρει μοιραία τεκτονικές πολιτικές ανακατατάξεις στη χώρα, που δεν θα αφήσουν ανεπηρέαστη τη σχέση της με το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ.

Του Νικόλα Δημητριάδη

● Τα ασχοήαστα...

Αποκλιμάκωση (ντάουν δε λάντερ) σε 10 απλά βήματα (στεπ μπάι στεπ)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Υποθετικό σενάριο (κέις στάντι) θερμού επεισοδίου (χοτ έπισσοουντ)

1 Το θερμό επεισόδιο λαμβάνει χώρα όταν, σε μια πρωτοφανή κίνηση εξωτερικής πολιτικής, κάποιοι θερμόαιμοι αναρτούν την ελληνική σημαία σε βραχονησίδα του Αργοσαρωνικού. Οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις αρχίζουν μαζικούς βομβαρδισμούς σε Θράκη, Βόρειο Αιγαίο και Δωδεκάνησα. Συναγερμός στην κυβέρνηση. Ο Κόκκινος Πάνος μεταβαίνει εσπευσμένα με επιθετικό ελικόπτερο Απάτσι στην Αίγινα.

2 Συγκαλείται Εθνικό Συμβούλιο στο ραδιομέγαρο της ΕΡΤ, με τη συμμετοχή όλων των κομμάτων της κυβέρνησης. Σε έναν ευφυή πολιτικό ελιγμό, διατάσσεται ο ελληνικός στρατός να μην απαντάει στις τουρκικές προκλήσεις. Έτσι αποκτάται ηθικό πλεονέκτημα και μηδενίζονται οι απώλειες. Το Γενικό Επικοινωνιακό Επιτελείο κάνει λόγο για «αβλαβή διέλευση». Δηλώσεις Μπουτάρη: «θα έρθουν, θ' αφήσουν τα λεφτά τους και θα φύγουν».

3 Διακοπή τηλεοπτικών σχέσεων με την Τουρκία. Η Εμινέ ανακαλείται στην Κωνσταντινούπολη. Ο Σκάι χρεοκοπεί. Σε μία κίνηση καλής θέλησης, ο κ. Κοτζιάς παραδίδει τους οχτώ Τούρκους στρατιωτικούς με αντάλλαγμα την απελευθέρωση των κρατούμενων παικτών του Πάουερ οφ Λοβ. Νέα θέση Υπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ για τη διαχείριση της κρίσης. Αναλαμβάνει η Κατερίνα Ακριβοπούλου.

4 Η Αριστερά στα οδοφράγματα. Μαζικά συλλαλητήρια σε όλη την Ελλάδα καταγγέλλουν το ΝΑΤΟ, τη Χούντα του 1967, τον ρατσισμό και την πατριαρχία. Ψηφίσματα σε όλη τη χώρα ζητούν να σταματήσουν οι βομβαρδισμοί στη Συρία. Μεγάλη συναυλία αλληλεγγύης στο Σύνταγμα. Διοργανώνεται λιτανεία του αγάλματος «Phylax» από την Κουμουνδούρου μέχρι την πλατεία Καρύτση.

5 Το ελληνικό κεφάλαιο αναλαμβάνει δράση. Ο επιχειρηματικός μας κόσμος ξεκινάει παρασημασμένες διαβουλεύσεις με παράγοντες σε Ευρώπη και Αμερική. Πετυχαίνει να αποσπάσει από τον Ερντογάν προσωπική δέσμευση ότι δεν θα βομβαρδισθούν τα Ολυμπιακά Ακίνητα, το Ελληνικό και το Ίδρυμα Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος.

6 Έκτακτο ΚΥΣΕΑ αναγγέλλει εξοπλιστικό πρόγραμμα μαμούθ. Παραγγέλλονται νέα λίαρ-τζετ για το υπουργικό συμβούλιο, θωρακισμένες Μπεμβέ για τους συμβούλους του πρωθυπουργού, ένα αερόστατο για τον Καρανίκα, μία θαλαμηγός για την Τασία και ένα μπάτμοπιλ για τον κ. Καμμένο.

7 Η Κύπρος στο πλευρό της Ελλάδας. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης προτείνει την επανένωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στο πλαίσιο Διζωνικής Ομοσπονδίας. Διοργανώνεται εκστρατεία ευαισθητοποίησης (αγουέρνες καμπείν) με κεντρικό σύνθημα το «Εκάμαμεν τζιαί εμείς πολλήν».

8 Ο έμπειρος στη διαχείριση κρίσεων κ. Κοτζιάς επεξεργάζεται πρόταση για «έντιμο συμβιβασμό» με την Τουρκία. Το κείμενο τίθεται αμέσως σε δημοψήφισμα, αν και, για λόγους εθνικής ασφαλείας, το περιεχόμενο της πρότασης θα δημοσιοποιηθεί μετά το δημοψήφισμα. Το χαρτί του δημοψηφίσματος περιλαμβάνει τις επιλογές «ΝΑΙ», και «ΝΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΑΠΑΤΕΣ». Εμφυλιοπολεμικό κλίμα στα εκλογικά κέντρα. Ο Πολλάκης προτείνει προληπτικές εκτελέσεις.

9 Μπροστά στη διεθνή κινητοποίηση, ο Ερντογάν υποχωρεί. Διοργανώνεται τριμερής συνδιάσκεψη στη Βάρκιζα με εκπροσώπους από την Ελλάδα, την Τουρκία και την Τουρκική Ένωση Θράκης. Συμμετέχουν ως εμπειρογνώμονες ο Γιώργος Παπανδρέου και ο Γιάννης Βαρουφάκης. Ο πρωθυπουργός διαπραγματεύεται επί 17 ώρες. Νέο δραματικό περιστατικό έρχεται.

10 Διπλωματικός θρίαμβος. Οι Τούρκοι δεν παίρνουν ούτε τα μισά από τα νησιά που θέλουν. Τους δίνονται μόνον η Λέσβος, η Χίος, η Ρόδος, η Εύβοια και η Ζάκυνθος. Κρατάμε τη Μυτιλήνη, την Αίγινα, τη Μύκονο και τον Αστέρα Βουλιαγμένης. Επιπλέον, στα νησιά που παίρνουν, υποχρεούνται να σεβαστούν πλήρως όλα τα δικαιώματα των τοπικών ΜΚΟ και το εργασιακό καθεστώς των υπαλλήλων τους. Ο πρωθυπουργός με τηλεοπτικό διάγγελμα προκηρύσσει εκλογές. Αναγγέλλει, παράλληλα, νέο κοινωνικό μέρισμα πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ, που θα μοιραστούν ένα εκατομμύριο δικαιούχοι. Ο Πάνος Καμμένος ανακηρύσσεται Στρατάρχης και κυκλοφορεί ντυμένος Τζένγκις Χαν. Το χρηματιστήριο ανακάμπτει. Η ηρεμία επανέρχεται στα λιγνίτη. Ο Σύριζα κερδίζει τις εκλογές.

Φανερός δείπνος 2018

Ο φανερός δείπνος μιας ατομικιστικής ιδεολογίας

Του Δημήτρη Ναπ.Γιαννάτου

Η καθιερωμένη επιδεικτική κρεατοφαγία (υπερφαγία για την ακρίβεια) που οργάνωσε η Ένωση Άθεων τη Μεγάλη Παρασκευή, φάνηκε να βρίσκει πρόσφορο έδαφος σε πολλούς συμπολίτες μας, που σε πολλά μέσα κοινωνικής δικτύωσης έσπευσαν να την επικροτήσουν.

Μάλιστα, μέσα στον σχιζοφρενικό νεοφιλελέδικο ψευοαντιεξουσιαστικό κόσμο τους, οι «επαναστάτες» αυτοί μπορεί να συμπλεύσουν και με τους επικριτές του πασχαλινού σουβλίσματος του αρνιού, επειδή ο πολιτισμικός αμοραλισμός τους, θα προκρίνει την ταύτιση όλων των έμβιων όντων - οπότε δεν μπορούμε να σουβλίζουμε τ' αδέρφια μας -άσχετα αν στην κρεατοφαγία του Φανερού Δείπνου θα έχουν κατασπαράξει κάμποσα επαναστατικά μπιφτέκια!!!

Ένδειξη ενός ιδεολογικού αχταρμά (καθώς καλούν και τους χορτοφάγους), έτσι ώστε να ανήκουν και στο mainstream ρεύμα μιας σούπερ νάτσουραλ θρησκείας αγνών προθέσεων, ευαισθησίας και δικαιωμάτων.

Το ζήτημα δεν θα μας απασχολήσει από θεολογική άποψη, αλλά

από κοινωνικοπολιτισμική. Καθώς, η τάση αυτή δεν αποτελεί γροθιά στο συντηρητικό αποτελεί θρησκευτικό κατεστημένο (όπως επιμένουν αλαζονικά οι εμπνευστές του), αλλά ένδειξη ενός κοινωνικού βουλιμικού και καταθλιπτικού καταναλωτισμού. Παράλληλα, υποσυνείδητα, προδίδει τη θλίψη για την απώλεια της ύστερης μεταπολιτευτικής εποχής, όπου η «ευτέλεια της σαρκός» αποτελούσε υπέρτατη αξία και ηδονή.

Η Ένωση Άθεων δημιουργήθηκε, όπως λέει και το καταστατικό της, με σκοπό την «προώθηση της εκκοσμίκευσης της πολιτείας, της θρησκευτικής ελευθερίας, του ανθρωπισμού, του σκεπτικισμού, του ορθολογισμού, της κριτικής σκέψης και της αθεϊστικής οπτικής». Εντέλει, αποτελεί μια συνιστώσα του «δικαιωματικού χώρου» που θεωρεί χειροπέδες οποιαδήποτε πολιτισμική παράδοση και ριζώμα. Η πολιτική συγκυρία σαφώς τους, ευνοεί εφόσον οι απόψεις τους αποτελούν κεντρική κυβερνητική πολιτική.

Από την άλλη, σε συνέντευξη μελών τους, στην ιστοσελίδα VICE, παρατηρούμε ότι, παρ' όλο που μιλούν για το δικαίωμα στην αθεΐα, καταφέρονται σχεδόν αποκλειστικά ενάντια στην ελληνική Εκκλησία,

ενώ μιλούν για την «...την προφανή αδικία του να υπάρχουν 10.000 ναοί μόνο για ένα συγκεκριμένο θρήσκευμα και ούτε ένας για τους υπόλοιπους, με αποτέλεσμα να μαζεύονται σε υπόγεια σαν κλέφτες». Αρκετά μεροληπτικοί για άθεοι, και ιζάμπα μάγκες, καθώς δεν διοργάνωσαν παράλληλα και κρεατοφαγία με χοιρινό, σε χώρους συνάθροισης μουσουλμάνων.

Στην αφίσσα τους, μοστράρουν τον Αϊνστάιν και καμιά δεκαριά άλλες φιγούρες του Διαφωτισμού και της επιστήμης, προκειμένου να δι-

καιώσουν την αμάθειά τους. Αϊνστάιν ίσον υπερφαγία, δηλαδή, και νηστεία ίσον αμάθεια! Το κτηνωδέστερο όλων ήταν ότι, ανάμεσα στα ζωγραφισμένα κοκορέτσια και τις σουβλές, διακρίνουμε και τον μακαρίτη αστροφυσικό Χόκινγκ, ο οποίος, λόγω της ασθένειάς του, τρεφόταν με υγρά τροφή και κάθε άλλο παρά θα προσυπέγραφε τη μηδενιστική, αστική κοσμοπολιτική εν τέλει λογική τους, πως επιστήμη είναι η ύβρις.

Τα σημεία αυτά δεν είναι μόνο των καιρών, αλλά και ενδείξεις

προσπάθειας εμπέδωσης της κοινωνίας του εγωισμού. Ενός κόσμου κατακυριευμένου από την παραισθησιογόνα οσμή του θεάματος και του εμπορεύματος, που πολιτικοποιεί τις ορμές και ταυτίζει την ύλη με τη χειραφέτηση. Πολύ μακριά από την κριτική αναρχική ματιά ταινιών όπως «Το μεγάλο φαγοπότη» ή το «Τεμπέλνδες της εύφορης κοιλάδας», όπου η κραυγαλέα μέχρι σκασμού αποτελούσε την ένδειξη παρακμής της αστικής τάξης και όχι την επαναστατική αμφισβήτησή της.

Ασυνήθιστες σκηνές καθημερινότητας

Το Νεφέλεο στη συμπρωτεύουσα είναι γεμάτο από κόσμο που, σαν σαρδέλλα στριμωγμένος, επιστρέφει στο σπίτι του με τον νέο συριζαϊκό ΟΑΣΘ. Ένα νεαρό ζευγαράκι μέσα στην τρελή χαρά, σχολιάζει σε μια γλώσσα που δεν μπορώ να καταλάβω, ότι βλέπει γύρω του, θαρρείς κι έχει βρεθεί στην Ντίσνεϊλαντ. Η γλώσσα κάτι μου λέει, αλλά δεν μπορώ να καταλάβω. Κάποια στιγμή το βλέμμα μου διασταυρώνεται με το βλέμμα του συμπαθέστατου νεαρού, ο οποίος ψοφάει για κουβέντα. Ανοίγουμε συζήτηση στα αγγλικά. Εν ολίγοις το ζευγαράκι είναι Τούρκοι. Ήρθαν να σπουδάσουν πολιτικές επιστήμες και διάβηξαν την Ελλάδα διότι εδώ αναπνέουν αέρα ελευθερίας που τους έχει στερήσει ο Ερντογάν.

Ο νεαρός δηλώνει άνθρωπος και φίλος της Ελλάδας. Του λέω ότι μια ειλικρινής φιλία βασίζεται πάνω από όλα στην αυτοκριτική. Του θυμίζω τα Σεπτεμβριανά και το περιβόητο εξοντωτικό φορολογικό Βαρλίκ Βερτζίζι που επέβαλε το τουρκικό κράτος στον ελληνισμό της Πόλης. Ψύχραιμα και με μπηλαζέ ύφος, ο νεαρός μου απαντάει ότι το μέτρο δεν στρεφόταν ειδι-

κά κατά των Ελλήνων. Ήταν μέτρο ανακούφισης των φτωχών Τούρκων που τόσο υπέφεραν. Σαρδόνια λιοπίν κι εγώ του απαντώ: «Δηλαδή, μου επιβεβαιώνεις αυτό που είπε ο Τούρκος κορυφαίος μαρξιστής Τανέρ Ακσάμ, ότι δηλαδή το πρωτογενές πλεόνασμα του τουρκικού καπιταλισμού είναι βασισμένο στο αίμα των χριστιανικών κι άλλων εθνοτικών μειονοτήτων της Μικράς Ασίας...»

Σε έξαλλη κατάσταση, γυρνά στην κοπέλα του σχεδόν φωνάζοντας... «Ξέρει και τον Τανέρ Ακσάμ...» Τον παίρνω μονότερμα... «Άκου, νεαρέ μου. Οι αρχαίοι Έλληνες έκαναν διάκριση μεταξύ της πλέξης πολέμιος κι εχθρός. Με την πρώτη εννοούσαν τον πολιτικό, τον ιδεολογικό, τον ταξικό θες αντίπαλο. Με τη δεύτερη τον προσωπικό ή οικογενειακό εχθρό». Δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για τη διάκριση. Εν κατακλείδι του λέω πόσο τον χαίρομαι και αυτόν και την κοπέλα του. Τα νιάτα τους, την έφεση για γνώση, την ανεμελιά. Μπορούμε να κάτσουμε ώρες και να πηλακωθούμε στα ούζα και τους μεζέδες. Αλλά, σε περίπτωση πολέμου, δεν θα διστάσω να του καρφώσω μια σφαίρα στο κεφάλι. Με αυτά και με αυτά φτάνουμε στο τέρμα. Αγκαλιαζόμαστε και ανταλλάσσουμε τις θερμότερες ευχές.

Σκηνή 2

Μεγάλη επαρχιακή περιφερειακή πρωτεύουσα. Κεντρική πλατεία και μέρα δράσης κατά του ρατσισμού. ΚΕΕΡΦΑ, τρεις γυναίκες όλες κι όλες με μπουργκίνι από μεταναστοπρόσφυγες, όταν ξαφνικά με σταματά ο Άγγελος της ΟΚΔΕ. Παλαιός συμμαθητής της κόρης μου και φοιτητής στο τοπικό πανεπιστήμιο. Αφού τον διαλοστήλνω ευγενικά για τα έντυπα της ΟΚΔΕ που προσπαθεί να μου πασάρει, με την άνεση του πιο ηλικιωμένου τον ρωτώ: «Βρε Άγγελάκο, τόσα χρόνια μπορέσατε να εντάξετε στα κόμματά σας, στα συνδικάτα, έναν, έστω έναν από όλους αυτούς τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς;» «Ε», μου απαντά, «υπάρχουν και μαρξιστές ανάμεσά τους». «Φυσικά ολίγοις θα υπάρχουν», του απαντώ... «Ποσοστό ένταξης μπορείς να μου πεις;» Σιωπή ο συμμαθής Άγγελος. «Δεν μου πεις», τον ξαναρωτάω. «Ως μαρξιστές δεν αισθάνεστε αποτροπιασμό για την εν γένει κοινωνικοπολιτική συμπεριφορά του ισλάμ προς τις γυναίκες;» Και τότε ο Άγγελος λέει το τεράστιο επιχείρημα... «Μα και στην Ελλάδα έχουμε πατριαρχία...». Και τότε ακούγεται η φωνή νεαρής φοιτήτριας, που υπήρξε συμμαθήτριά του στο λύκειο... «Χέσε μας, ρε Άγγελά-

κο, όλη η γειτονιά γνωρίζει πως στο σπίτι σας κάνει κουμάντο η μάνα σου κι ο πατέρας σου είναι στη φάπα...».

Σκηνή 3

Λίγες μέρες μετά, στην ίδια πλατεία. Νεαρός μοιράζει το γνωστό βερμπαλιστικό και λαϊκίστικο κείμενο κατά του πολέμου. «Της Ανταρσία είσαι, φίλε μου;» «Όχι, της συνεργασίας ΜΗΚΚΕ-ΚΚΕμλ». «Μάλιστα» του λέω. «Να σε ρωτήσω κάτι. Σε περίπτωση που η Τουρκία επιτεθεί στην Ελλάδα, εσείς τι θέση θα πάρετε;» «Εξαρτάται από τον χαρακτήρα του πολέμου», μου απαντά. «Μα σου λέω επίθεση τουρκική, δεν μπορείς από τώρα να προσδιορίσεις τον χαρακτήρα του». «Εσείς τι θέση έχετε;» με ρωτάει. «Εγώ νομίζω ότι μια σωστή στάση θα ήταν ανάλογη με το γράμμα που έστειλε ο Ζαχαριάδης για την ιταλική φασιστική εισβολή του '40». Με κοιτάζει με απορία. Θέλοντας λίγο να τον προβοκάρω, τον ρωτώ: «Μήπως θα καλέσετε τον ήσο να μεταβάλει τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο σε εμφύλιο;» Αγριεύει τότε και μου λέει: «Τι πρόβλημα έχεις με τον εμφύλιο πόλεμο;».

21^η Απριλίου: Μισό αιώνα μετά

Τι προκάλεσε η δικτατορία των Συνταγματαρχών

Του Γιώργου Καραμπελιά

Η Χούντα, παρ' όλη τη χυδαιότητα και τον πρωτογονισμό της, δεν ήταν τελικά, ούτε αποδειχτηκε, απλώς «βλακεία», έστω και αν στη συνέχεια πληρώθηκε ακριβώς από τους πρωτεργάτες της. Για το καθεστώς, όμως, λειτούργησε σωτήρια.

Τα 7 1/2 χρόνια της δικτατορίας συνέτριψαν το φοβερό λαϊκό κίνημα του '65 που βρισκόταν σε εξέλιξη και όταν ήρθε η μεταπολίτευση, τα πράγματα ήταν πια διαφορετικά. Μέσα από τη χούντα διαμορφώθηκε μια νέα φυσιογνωμία του ελληνικού λαού, μια φυσιογνωμία ατομισμού, καταναλωτισμού, μια φυσιογνωμία «φίλαθλου». Αυτό το καταπληκτικό λαϊκό υποκείμενο του 1965 είχε εξαφανιστεί για πάντα. Οι οικοδόμοι του 1965 δεν ήταν πια παρά κάποιοι «υψηλόμισθοι» καταναλωτές σκυλάδικων και τα μικροϊδιοκτητικά λαϊκά στρώματα του 1965, που αποτελούσαν την εαυτογενή μάζα, είχαν μεταβληθεί σε καταναλωτικούς μικροαστούς, χωρίς πολιτικά και πολιτιστικά ενδιαφέροντα. Το ίδιο και οι φοιτητές, που το 1965-67 παρουσίαζαν παρόμοια αμφισβητησιακά χαρακτηριστικά με τους ομολόγους τους της δυτικής Ευρώπης· περνώντας μέσα από τις συμπληγάδες της χούντας και του αντικουνικτικού αγώνα, θα μετακινήθουν μετά τη μεταπολίτευση προς την ΚΝΕ και θα μεταβληθούν σε «χρυσή νεολαία» του μεταπολιτευτικού καθεστώτος. Αυτή η φοβερή λαϊκή διαθεσιμότητα που είχε το κίνημα του 1965 χάθηκε για πάντα. Και αν πολλά από τα αιτήματα εκείνου του κινήματος στη συντριπτική τους πλειοψηφία πραγματοποιήθηκαν μετά τη μεταπολίτευση, πραγματοποιήθηκαν με τρόπο «δοτό», από τα πάνω, από τα κόμματα, και όχι μέσα από τη διαδικασία που είχε ανοίξει το '65, μέσα από την άμεση λαϊκή παρέμβαση και προπαντός ως συνέπεια ενός εθνικού ακρωτηριασμού στρατηγικού χαρακτήρα, με την τουρκική εισβολή στην Κύπρο!

Ενώ το 1965 είναι η εποχή που ο ριζοσπαστισμός των μαζών πυροδοτείται από τα κάτω, από τις δυνάμεις του ίδιου του λαϊκού κινήματος, μετά τη μεταπολίτευση ο νέος

ριζοσπαστισμός ελέγχεται από τα πάνω. Γι' αυτό και, στις νέες συνθήκες, οι πραγματικές αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων προκύπτουν μέσα από την «επαναστατικοποίηση» του «κατεστημένου». Οι εφημερίδες γίνονται «σοσιαλιστικές», ο σοσιαλισμός μεταβάλλεται σε μια ανέξοδη και εν πολλοίς αποδοτική ιδεολογία και το νέο κατεστημένο της Ελλάδας είναι ένα «σοσιαλιστικό» κατεστημένο. Οι παλιοί φουκαράδες δημοσιογράφοι του 1965, που ψωμολυσούσαν, γίνονται οι καλοπληρωμένοι κηφήνες του σήμερα, οι αριστεροί διανοούμενοι, που στο παρελθόν αντιμετώπιζαν προβλήματα βιοπορισμού και αποκλεισμού, σήμερα ελέγχουν την πολιτική ζωή καθορίζουν τα σχολικά προγράμματα και χειρουργούν εθνομνημονιστικά την εκπαίδευση, ενώ η αφόρητη πολυθεσία τους κάνει να μοιάζουν με πολυπλόκαμα χταπόδια, που απομυζούν από παντού.

Η Χούντα πέτυχε λοιπόν να σπάσει τη λαϊκή δυναμική του κινήματος του 1965. Βέβαια, εξαιτίας της κατάρρευσής της στο Κυπριακό δεν μπόρεσε να εμποδίσει την πραγματοποίηση από τα πάνω, πολλών από τα αιτήματα εκείνου του κινήματος, αλλά είχε επιτύχει τη βαθύτατη αλλοίωση του λαϊκού σώματος και της ελληνικής κοινωνίας.

Κοιτάζοντας τώρα σαράντα τέσσερα χρόνια πίσω, μπορούμε να έχουμε μια σφαιρική εικόνα της εξέλιξης. Μιας εξέλιξης που ήταν αντιφατική. Από τη μία την ολοκλήρωση των αιτημάτων του 01965, των αιτημάτων της δημοκρατίας,

Οι «συνταγματάρχες» όχι μόνο κατέστρεψαν το πολιτισμικό κεφάλαιο που είχε συσσωρευτεί τη δεκαετία του 1960, αλλά επέτρεψαν στο αντίπαλο δέος της δεξιάς να κυριαρχήσει στη μεταπολιτευτική περίοδο, κουβαλώντας την άρνηση, όχι μόνο της ιδεολογίας της δεξιάς, αλλά και των αξιών που η ίδια η αριστερά ενστερνιζόταν στο παρελθόν, δηλαδή τον πατριωτισμό, την έννοια της παραγωγικότητας και της αυστηρότητας των λαϊκών ανθρώπων...

της αποπομπής του Παλατιού, του ξεδονιάσματος των στρατοκρατών, της αλλαγής του συσχετισμού δύναμης ανάμεσα στις λαϊκές τάξεις και την ολιγαρχία, τη μείωση της εξάρτησης από την Αμερική. Όμως όλα αυτά μέχρι το 1989. Διότι, στη συνέχεια, ο παρασιτικός εκσυγχρονισμός και καταναλωτισμός θα κυριαρχήσει και θα οδηγήσει στη σημερινή καθολική παρακμή.

Το δεύτερο και σημαντικότερο αποτέλεσμα αυτής της ακραίας έκφρασης της κυριαρχίας της εμφύλιοπολεμικής δεξιάς, που αντιπρο-

σωπεύει η Χούντα, υπήρξε η ανακύκλωση του **δικασμού μεταξύ αριστεράς και δεξιάς** με όρους που ανάγονταν στον εμφύλιο πόλεμο. Καθόλου τυχαία, εξάλλου, η ηγεσία της Χούντας απαρτιζόταν από σκληρούς πολέμιους της κομμουνιστικής αριστεράς, που είχαν διακριθεί στον εμφύλιο πόλεμο και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Η άνοδος της Χούντας στην εξουσία και η κατάρρευσή της μοιάζει να ανταποκρίνεται σ' ένα βασικό σχήμα της ιστορίας των κοινωνιών και των καθεστώτων, το ότι δηλαδή το τέλος μίας ιστορικής περιόδου σφραγίζεται πάντα από το **κύκναιο άσμα** της. Δηλαδή την προσπάθεια των πιο ακραίων εκφραστών της να ανέλθουν στην εξουσία και ει δυνατόν, να μετακινήσουν τους δείκτες της ιστορίας στην αφαιρετική τους θέση. Στην περίπτωση μας, στον εμφύλιο πόλεμο και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης (Και σήμερα μοιάζει να επιβεβαιώνεται το ίδιο σενάριο από την αντίθετη κατεύθυνση: ο ιδεολογικός πυρήνας του μεταπολιτευτικού καθεστώτος, η «Αριστερά», ήρθε στην εξουσία ως η έσχατη έκφρασή του με τον Σύριζα).

Έτσι, οι «συνταγματάρχες» όχι μόνο κατέστρεψαν σ' ένα μεγάλο βαθμό το πολιτισμικό κεφάλαιο που είχε συσσωρευτεί τη δεκαετία του

1960, αλλά επέτρεψαν στο αντίπαλο δέος της Δεξιάς, να κυριαρχήσει στη μεταπολιτευτική περίοδο, κουβαλώντας την άρνηση, όχι μόνο της ιδεολογίας της Δεξιάς, αλλά και των αξιών που η ίδια η Αριστερά ενστερνιζόταν στο παρελθόν, δηλαδή τον πατριωτισμό, την έννοια της παραγωγικότητας και της αυστηρότητας των λαϊκών ανθρώπων. Αυτές οι αξίες θα ταυτιστούν πλέον, στο μεταπολιτευτικό φαντασιακό, με το «πατρίς, θρησκεία, οικογένεια» της Χούντας, προσδίδοντας αρνητικό πρόσημο και στις τρεις αυτές έννοιες. Εάν μάλιστα λάβουμε υπόψη μας ότι η κατάρρευση της δικτατορίας προκλήθηκε από την εθνική καταστροφή της Κύπρου και αυτό το γεγονός δεν αναγνωρίστηκε ποτέ και αποκρύφτηκε από τη μεταπολιτευτική Αριστερά, έχουμε έναν ακόμα σοβαρό λόγο για να υποτιμάει αυτή η τελευταία τη διάσταση του **πατριωτισμού**.

Η νέα ιδεολογία της μεταπολίτευσης και οι διανοούμενοι φορείς της θα τοποθετούνται στον αντίποδα των θεωρούμενων «χουντικών» αξιών. Επομένως, η διεκδίκηση της δημοκρατίας στο εσωτερικό των εκπαιδευτικών μηχανισμών, που χαρακτήριζε το κίνημα της δεκαετίας του 1960, θα μεταβληθεί στην πλήρη **απόρριψη** κάθε αξιοκρατίας και

Η άνοδος της Χούντας στην εξουσία και η κατάρρευσή της, μοιάζει να ανταποκρίνεται σ' ένα βασικό σχήμα της ιστορίας των κοινωνιών και των καθεστώτων, το ότι δηλαδή το τέλος μίας ιστορικής περιόδου σφραγίζεται πάντα από το **κύκναιο άσμα** της.

η άρνηση των πατριαρχικών αυταρχικών δομών, σε **άρνηση** των ίδιων των διαδικασιών κοινωνικοποίησης των ανθρώπων μέσα σε μία συγκροτημένη κοινωνία. Δεν είναι καθόλου τυχαίο πως, σταδιακά, οι αξίες της Αριστεράς και της νεολαίας θα μετακινηθούν προς ένα αναρχοειδές, μηδενιστικό ατομικιστικό σχήμα, ενώ στον χώρο του Δημοσίου θα κυριαρχήσει και θα γενικευτεί η ιδεολογία της «λούφας», εμφανιζόμενη ως ιδεολογική απόρριψη κάθε αξιολόγησης. Στο εκπαιδευτικό σύστημα θα επικρατήσουν οι ιδεολογίες του μηδενισμού, της άρνησης των συλλογικών ταυτοτήτων και του ωχαδερφισμού που ενδύονται τη λεοντή της αμφισβήτησης. Δηλαδή, το γεγονός ότι το εκκρεμές του μειτεμφυλιακού καθεστώτος έφτασε τόσο μακριά προς μια αυταρχική αντιδημοκρατική κατεύθυνση, όπως συνέβη με τη Χούντα, πυροδότησε εκ του αντιθέτου μια εξίσου ακραία μηδενιστική αντίληψη.

Όλοι εμείς, που ιδιαίτερα στα πρώτα είκοσι χρόνια της μεταπολίτευσης δοκιμάσαμε να προωθήσουμε έναν κοινωνικό μετασχηματισμό που να εγκαθιδρύει τη δημοκρατία και όχι τη γενικευμένη ανευθυνότητα, τις κοινωνικές κατακτήσεις μέσα από την ενίσχυση της παραγωγικής δομής της χώρας και μια εκπαίδευση δημοκρατική, αλλά, παράλληλα πατριωτική και ενισχυτική της συλλογικότητας, μάλλον δεν τα καταφέραμε. Η εμφυλιοπολεμική δυναμική που εκπροσωπούσε η δικτατορία έσπρωχνε στην πραγματικότητα τα πράγματα πέρα από εκεί που μπορούσαμε να φανταστούμε.

Γι' αυτό και, από τη δεκαετία του 1990 και στο εξής, ερχόμαστε όλο και περισσότερο σε σύγκρουση, όχι πλέον με τις ξεπερασμένες ιδέες της παραδοσιακής Δεξιάς, αλλά με την αποδομητική και μηδενιστική ιδεολογία της παγκοσμιοποίησης, που εμφανίζεται με «προοδευτικό» πρόσημο. Γιατί γνωρίζουμε πως, εάν η παρούσα μηδενιστική φάση της αποδιάρθρωσης και αποσύνθεσης δεν αντιμετωπιστεί προτού οδηγήσει σε μια νέα μεγάλη εθνική καταστροφή, θα κινδυνεύσουμε στη συνέχεια να δούμε το φάντασμα της Χούντας με νέο προσωπείο να επανέρχεται, ως απάντηση στη διάλυση που προκάλεσαν οι δήθεν αντίπαλοί της, στην πραγματικότητα τα νόθα τέκνα της.

Η κληρονομιά της Χούντας στο Κυπριακό

Του Σπύρου Σοφοκλέους*

Αντίθετα με ό,τι λέγεται, η Χούντα δεν προωθούσε τη συμφωνία Τούμπα-Τσαγκληαγιαγκίλ ως πρόταση επίλυσης του Κυπριακού. Ως γνωστόν, η Χούντα, μέχρι τον Σεπτέμβριο του '67, υιοθετούσε τη συμφωνία Τούμπα-Τσαγκληαγιαγκίλ του '65 (δηλαδή ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, αλληλέγγυα και μακροχρόνιες μισθώσεις εδαφών στην Τουρκία για να εξασφαλιστούν –δήθεν– τα ανύπαρκτα συμφέροντά της). Όμως οι Τούρκοι (οι οποίοι στόχευαν σε **δizωνική-δικοινοτική ομοσπονδία από τη δεκαετία του '50**) **απέρριψαν τη λύση αυτή** –αφού λόγω της ελληνικής υποχωρητικότητας μπορούσαν να κερδίσουν περισσότερα– τον Σεπτέμβριο του '67, στις συζητήσεις στην Αλεξανδρούπολη, οι οποίες έτσι οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο (αυτό το στοιχείο το παραθέτω μετά από συνομιλία μου με τον καθηγητή Ευάγγελο Κουφουδάκη, τον οποίο ευχαριστώ θερμά). Έτσι το Κυπριακό πήρε τη μορφή συζητήσεων μεταξύ Κληρίδη-Ντενκτάς ('69 –λίγο προ της εισβολής), όπως συνέφερε την Άγκυρα.

Η επιμονή της Χούντας επί της Ενώσεως ήταν προπέτασμα: ο Παπαδόπουλος ήταν ένθερμος θιασώτης του «ελληνοτουρκισμού» και της δημιουργίας μιας «ελληνοτουρκικής ομοσπονδίας». Πνευματικά στελέχη της Χούντας ήταν οι: **Δημήτριος Κιτσίκης, Γεώργιος Γεωργαλός και Δημήτρης Τσάκωνας**. Ο Δημήτριος Κιτσίκης προέβη σε συστηματοποίηση του «ανατολικού ιδεώδους» (δηλ. της «βυζαντινοθωμανικής συνύπαρξης»), χρησιμοποιώντας το ως πυρήνα του δημιουργηθέντος απ' αυτόν (το '64) «ελληνοτουρκισμού». Σύμφωνα με το ιδεολόγημα αυτό, Έλληνες και Τούρκοι συγκατοικούν και αλληλοεξαρτώνται από τον 11^ο αιώνα, άρα επιβάλλεται η εγκαθίδρυση ενός «ελληνοτουρκικού πολιτικού συνόλου». Σύμφωνα δε με την προωθηθείσα απ' τους άνωθεν αναφερόμενους γεωπολιτική αντίληψη της «ενδιάμεσης περιοχής», Έλληνες και Τούρκοι είναι φορείς του κοινού «ανατολικού» πολιτισμού, ο οποίος καλύπτει την «ενδιάμεση περιοχή», η οποία εξακτινώνεται απ' την Ανατολική Μεσόγειο μέχρι το κέντρο της Ευρασίας. Οι αντιλήψεις αυτές διατυπώθηκαν σε επίσημο λόγο του Γεώργιου Γεωργαλά (υπεύθυνου προπαγάνδας της Χούντας και Υφυπουργού

πάρ τω Πρωθυπουργώ) ως εκπροσώπου της ελληνικής κυβερνήσεως (βλ. Δημήτριος Κιτσίκης, *Ιστορία του Ελληνοτουρκικού χώρου, 1928-1973*, εκδόσεις Εστία σελ. 309-310).

Μετατρέποντας τα παραπάνω σε πολιτικές κατευθύνσεις και στρατηγική επίλυσης του Κυπριακού, μετά τις προσπάθειες που κατέβαλε το '69-'70 για ανάπτυξη της ελληνοτουρκικής φιλίας, ο Παπαδόπουλος, στις 25/5/71, έδωσε συνέντευξη Τύπου στην Αθήνα μαζί με τον **Μετίν Τοκέρ**, γαμπρό του Ισμέτ Ινονού. Σύμφωνα δε με δηλώσεις του στη *Μιλιέτ*, στις 29/5/71, στις συνομιλίες του με τον γαμπρό του Ινονού ετέθη το θέμα της «ελληνοτουρκικής ομοσπονδίας», την οποία η Αθήνα αντιμετώπιζε

θετικά, με δεδομένο την προηγούμενη βίωσιμη λύση του Κυπριακού Ζητήματος (την οποία δεν έθεσε ως αναγκαίο προηγούμενο) (βλ. στο ίδιο βιβλίο του Κιτσίκη).

Αργότερα, στις 3-4 Ιουνίου 1971, οι υπουργοί Εξωτερικών Ελλάδας και Τουρκίας **Παλαμάς και Οητσέυ** συζήτησαν, στο περιθώριο της Συνόδου του NATO στη Λισσαβόνα, την υλοποίηση αυτού του σχεδίου με «οριστική επίλυση» του κυπριακού ζητήματος μέσω της δημιουργίας μιας «**δizωνικής ομοσπονδίας**» (όπως μαθαίνουμε από έρευνα του Ευάγγελου Κουφουδάκη, στο βιβλίο του *Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις 1923-1987*, σελ. 230). Στο δε συγκεκριμένο δημοσίευμα της *Μιλιέτ*, ο Παπαδό-

πουλος αναφέρει: «Εγώ προσωπικά, πιστεύω ότι η ιστορία μάς οδηγεί προς μια ομοσπονδία της Τουρκίας με την Ελλάδα. Θα πραγματοποιηθεί σε ίσως 20 ή 50 χρόνια. Αλλά θα πραγματοποιηθεί». Πολύ απλά, ο Παπαδόπουλος θεωρούσε την ομοσπονδία στην Κύπρο ως πιλότο μιας αναπόφευκτης και ιστορικά επιβεβλημένης «ελληνοτουρκικής ομοσπονδίας» και έβρισκε σ' αυτό σύμφωνο τον τότε πρόεδρο της Τουρκίας, **Νιχάτ Ερίμ**. Αν πράγματι η Χούντα ήθελε τη συμφωνία Τούμπα-Τσαγκληαγιαγκίλ, τότε γιατί απέσυρε τη μεραρχία (Δεκέμβριος '67); Αυτή η ενέργεια ήταν απολύτως σύμφωνη με τις πεποιθήσεις των «ελληνοτουρκιστών» καθώς και του Παπαδόπουλου, ο οποίος θεωρούσε ότι οι δύο παλιοί φίλοι –Ελλάδα και Τουρκία– δεν αξίζει να τσακώνονται για την Κύπρο. Αν πράγματι η Χούντα στόχευε στην προώθηση της συμφωνίας, τότε θα κρατούσε εδώ, στην Κύπρο, τη μεραρχία, για να αναγκάσει τους Τούρκους να την αποδεχθούν. **Η Άγκυρα όμως διαπίστωσε ότι δεν είχε να φοβηθεί τίποτα από την Ελλάδα σε τυχόν εισβολή της στην Κύπρο**, αφού οι αξιώσεις της στα νησιά ήταν αποδεκτές, όπως αποδεκτά κάνει ο ελληνοτουρκισμός τον ρόλο και τις διεκδικήσεις της Άγκυρας σε Αιγαίο και Θράκη (οι οποίες είχαν ήδη εκδηλωθεί εδώ και καιρό).

Η Τουρκία διαπίστωσε ότι η Ελλάδα δεν θα πολεμούσε για την Κύπρο τη στιγμή που την παρέδιδε εν καιρώ ειρήνης (όπως τελικά και έγινε). Οι συζητήσεις περί ομοσπονδίας επέτρεψαν στην ουσία την εισβολή, αφού απέκλειαν τυχόν ελληνική αντίδραση, η οποία και θα επέφερε καταστροφικό στρατιωτικό πλήγμα στην Τουρκία, θάβοντας μια για πάντα τον τουρκικό επεκτατισμό.

Η Κύπρος βλάφτηκε όχι απ' την επιθυμία της Ελλάδας ν' αναμειχθεί στην Κύπρο, αλλά απ' την πρόθεσή της ν' αποσυρθεί διά της επιβολής της δizωνικής ομοσπονδίας. Η Άγκυρα όμως κράτησε τη δizωνική ομοσπονδία ως διπλωματικό της κεκτημένο και εισέβαλε για να μας παρασύρει σε διάλογο επ' αυτής (όπως φαίνεται από τις προτάσεις της στις συνομιλίες της Γενεύης το καλοκαίρι του '74). Είναι η ίδια μέθοδος επίλυσης την οποία υιοθέτησαν και οι δημοκρατικές ηγεσίες Ελλάδας και Κύπρου. Μια λύση την οποία προώθησε κυρίως η Χούντα και ήταν πάντοτε ο στόχος της Άγκυρας.

*Από το *Άρδην*, τ. 58.

Η επερχόμενη κρίση στις σχέσεις ΗΠΑ-Ιράν

Του Mel Gurtov

Με την τοποθέτηση του Μάικ Πομπέο στη θέση του υπουργού Εξωτερικών και του Τζον Μπόλτον σε εκείνη του συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας, ο Ντόναλντ Τραμπ σηματοδοτεί την ετοιμότητά του να αποσυρθεί, μέχρι την προθεσμία της 12ης Μαΐου, από τη συμφωνία με το Ιράν για τα πυρηνικά και παράλληλα να εντείνει την πίεση προς τη Βόρεια Κορέα, εάν αυτή αρνηθεί την αποπυρηνικοποίησή της. Οι κινήσεις αυτές μπορούν να επιφέρουν πολλαπλές συνέπειες: Η εγκατάλειψη της συμφωνίας με το Ιράν για τα πυρηνικά θα μπορούσε να ερμηνευτεί από την Πιονγκ-γιανγκ ως ένδειξη της αναξιοπιστίας των ΗΠΑ στην τήρηση των δεσμεύσεών τους. Θα μπορούσε, ακόμα, να ερμηνευτεί ως μια σοβαρή πιθανότητα αμερικανικής επίθεσης στις πυραυλικές και πυρηνικές εγκαταστάσεις της Βόρειας Κορέας, εάν αποτύχουν οι διαπραγματεύσεις του Τραμπ για τα πυρηνικά.

Εάν ο Τραμπ ακυρώσει τη συμφωνία για τα πυρηνικά, οι ήδη εύθραυστες σχέσεις των ΗΠΑ με το Ιράν, όπως και με το σύνολο των χωρών της Μέσης Ανατολής, θα εκραγούν. Το Ιράν ενδέχεται, σε αυτή την περίπτωση, να ξεκινήσει άμεσα την παραγωγή υλικού για την κατασκευή πυρηνικών όπλων. Θα διαταραχθούν οι σχέσεις των ΗΠΑ με τους Ευρωπαίους συμμάχους τους, θα επιδεινωθούν ακόμα περισσότερο οι σχέσεις τους με τη Ρωσία και την Κίνα (οι οποίες εγκρίνουν τη συμφωνία), θα ενθαρρυνθεί η ισραηλινή άκρα δεξιά να συμμετάσχει στην άσκηση πίεσης (και ενδεχομένως σε μια επίθεση) στο Ιράν, ενώ οι Σαουδάραβες και άλλοι θα παραινέθουν να παράγουν τα δικά τους πυρηνικά όπλα.

Πάνω απ' όλα, όμως, ο τερματισμός της συμμετοχής των ΗΠΑ στη συμφωνία για τα πυρηνικά θα τις φέρει πιο κοντά σε μια πολεμική σύρραξη με το Ιράν. Στην περίπτωση του Τζον Μπόλτον, έχουμε έναν υψηλόβαθμο αξιωματούχο που διάκειται φιλικά στην ιδέα μιας επίθεσης στις πυρηνικές εγκαταστάσεις τόσο του Ιράν, όσο και της Βόρειας

Κορέας. Οι προβλέψεις αυτής της θέσης για το Ιράν είναι εντελώς λανθασμένες. Ο Μπόλτον θέλει να φανεί πως ο πόλεμος είναι αναπόφευκτος και πως οι διαπραγματεύσεις με το Ιράν μάταιες. Είναι ιδιαίτερα ανησυχιακή η άγνοιά του για τη διεθνή νομιμότητα και για τις ανθρώπινες συνέπειες που μπορεί να προκαλέσει μια επιθετική δράση. Είναι, επομένως, αναμενόμενο ο Μπόλτον να προωθή την ιδέα ενός προληπτικού πολέμου (και όχι αποτρεπτικού, όπως τονίζει) εναντίον του Ιράν, όπως παλαιότερα είχε προτείνει, μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου, την εισβολή στο Ιράκ. Μόνο ο υπουργός Άμυνας Τζέιμς Μάτις, σύμφωνα με ορισμένους παρατηρητές, έχει ενστάσεις για έναν πόλεμο, με μικρές όμως πιθανότητες να εισακουστεί.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως η συμφωνία για τα πυρηνικά αποδίδει καρπούς. Η Διεθνής Επιτροπή για την Ατομική Ενέργεια έχει ζητήσει επανειλημμένα από το Ιράν τη συμμόρφωσή του με τη συμφωνία. Ο Ρεξ Τίλερμαν (πρώην ΥΠΕΞ των ΗΠΑ) και ο Μακ Μάστερ (πρώην σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας) προφανώς συμφωνούσαν και ζητούσαν τη συνέχιση της επικύρωσής της - μια πιθανή αιτία για την αποπομπή τους. Πολλοί επισημόνες και στρατιωτικοί αναλυτές τόνιζαν, κατά τη διάρκεια της κυβερνητικής θητείας Ομπάμα, τη σημαντική της επιτυχία στην αποπυρηνικοποίηση του Ιράν. Εξάλλου, η συμφωνία εξυπηρετεί την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ. Η απόσυρση από τη συμφωνία θα αποτελούσε μια κατάφωρα επικίνδυνη και ζημιογόνο ενέργεια.

Η συμφωνία για τα πυρηνικά θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μια ομαλή σχέση με το Ιράν, εξυπηρετώντας παράλληλα κι άλλους στόχους της αμερικανικής πολιτικής στη Μέση Ανατολή, όπως, για παράδειγμα, την επίλυση της σύγκρουσης στην Υεμένη, τη χαλάρωση των δεσμών του Ιράν με τη Χεζμπολάχ και της στήριξης που παρέχει η τελευταία στο συριακό καθεστώς ή, ακόμα, την τιθάσευση της επιθετικής στρατηγικής του Ισραήλ και της Σαουδικής Αραβίας έναντι του Ιράν.

Counterpunch, 4 Απριλίου 2018
Μετάφραση: Σπύρος Σπυρόπουλος

Αντιρωσικές Δεξαμενές Σκέψης και η χρηματοδότησή τους

Του Βασίλη Στοϊλόπουλου

Δεξαμενές Σκέψης με στόχο τον «εξωτερικό» επηρεασμό πολιτικών αποφάσεων ηγεμόνων συναντάμε ήδη στον ευρωπαϊκό μεσαίωνα, από τον 9^ο αιώνα. Η συστηματική όμως καθιέρωσή τους ξεκινά στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, με επίκεντρο τις ΗΠΑ, από τον Σκωτσέζο Andrew Carnegie, με το πρώτο θινκ-τανκ, το «Carnegie Endowment for International Peace». Η έναρξη της παγκοσμιοποίησης τις τελευταίες δεκαετίες του παρελθόντος αιώνα σηματοδότησε όμως την εκρηκτική αύξηση και ισχυροποίηση των θινκ-τανκ, με βαρύγδουπους ακαδημαϊκούς τίτλους, τα οποία πλέον έχουν αποκτήσει «πολυεθνικό» χαρακτήρα.

Η ανάδυση του ψυχροπολεμικού κλίματος τα τελευταία χρόνια στις σχέσεις Δύσης - Ρωσίας έχει αναδείξει τις αντιρωσικές «προπαγανδιστικές καμπάνιες» και τις αμέτρητες «εμπειρογνομosύνες» συγκεκριμένων θινκ-τανκ σε σημαντική παράμετρο συστηματικής «δαιμονοποίησης» της Ρωσίας και του ηγέτη της, αλλά και σε μια ασιέρευτη πηγή πλουτισμού «ειδικών» σε ζητήματα της Ρωσίας. «Η ρωσική απειλή» και «ο απολυταρχικός Πούτιν» αποτελούν σήμερα το κυρίαρχο ζήτημα ενασχόλησης των δυτικών θινκ-τανκ και των «εξειδικευμένων» αναλυτών τους, με εκατοντάδες «άρθρα» που αναπαράγονται σχεδόν κατακλυσμιαία στα «έγκυρα» δυτικά ΜΜΕ. Ο «αντικειμενικός» τρόπος που παρουσιάζουν και αναλύουν για παράδειγμα τα τεκταινόμενα στον συριακό πόλεμο ή την ουκρανική κρίση ουσιαστικά εξυπηρετούν (με προδιαγραφές οργάνωσης λόμπυ) τα συμφέροντα όσων τα πληρώνουν αδρά.

Ποιες είναι όμως οι σημαντικότερες από αυτές τις «Δεξαμενές Σκέψης», ποιοι χρηματοδοτούν όλο αυτό το «σύστημα» επηρεασμού της δυτικής κοινής γνώμης, που εν πολλοίς «καταπίνει αμάσπια όπια της σερβίρουν» και ποια πρόσωπα τα συγκροτούν;

α) Atlantic Council (www.atlanticcouncil.org/). Ιδρύθηκε το 1961 και ουσιαστικά αποτελεί την «ακαδημαϊκή» πλευρά του NATO η οποία, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, επικεντρώνεται στη «στράτευση ειδικών» στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με στόχο την αντιρωσική προπαγάνδα. Βασικές πηγές χρηματοδότησης της Atlantic Council είναι, εκτός από το NATO, σημαντικοί «γίγαντες» της στρατιωτικής βιομηχανίας διεθνώς: Lockheed Martin, Raytheon Company, Saab, Northrop Grumman και Boeing, καθώς και ο αμερικανικός στρατός, το ουκρανικό Παγκόσμιο Συνέδριο και το βρετανικό υπουργείο Εξωτερικών. Στους φανατικούς ρωσόφοβους λομπίστες με επιρροή περιλαμβάνονται ονόματα όπως: Dmitri Alperowitsch, Anders Aslund, Joe Bidens, Michael Carpenter, Evelyn Farkas, Eliot Higgins και Michael Weiss.

β) Center for European Policy Analysis / CEPA (cepa.org/home). Ιδρύθηκε το 2005 και η «δράση» περιορίζεται αποκλειστικά στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Ουσιαστικά προάγει την παραδοσιακή εξωτερική πολιτική και την αιζέντα του στρατιωτικού κατεστημένου των ΗΠΑ και επιδιώκει την πρόοδο των χωρών της εν λόγω περιοχής στο άρμα των ΗΠΑ, κυρίως μέσω της πληροφόρησης, όπως για παράδειγμα έπραξε με την προγραμματισμένη στρατιωτική άσκηση «Zapad» Ρωσίας και Λευκορωσίας. Χρηματοδότες της CEPA δεν είναι μόνο πολυεθνικές όπως Lockheed Martin, Raytheon, Fire Eye, Bell Helicopters και BAE-System αλλά και το National Endowment for Democracy, το NATO και τα υπουργεία Άμυνας και Εξωτερικών των ΗΠΑ.

γ) German Marshall Fund of the United States / GMF (www.gmfus.org). Ιδρύθηκε το 1972 με τις ευλογίες του Βίλντ Μπραντ, όμως μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης έχει μεταμορφωθεί σε εξάρτημα της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής με στόχο την αύξηση της αμερικανικής επιρροής σε πρώην χώρες του σοβιετικού συνασπισμού. Όμως, η εκλογή Τραμπ είχε ως αποτέλεσμα τη μεταμόρφωση του GMF σε λόμπυ της «Alliance for Securing Democracy» στο επίκεντρο της οποίας βρίσκεται η «Hamilton 68 Dashboard» (dashboard.securingsdemocracy.org). Στυλοβάτες της GMF είναι πρόσωπα με επιρροή και αντιρωσική προϊστορία όπως: Toomas Ilves, (Radio Free Europe), Bill Kristol (γνωστός ως αρχιτέκτονας του πολέμου στο Ιράκ), Michael Morrell (πρώην διευθυντής της CIA), Michael McFaul (πρώην πρέσβης στη Μόσχα). Στους χρηματοδότες της περιλαμβάνονται τα ιδρύματα «Robert Bosch Stiftung» (www.bosch-stiftung.de/de) και Deutschen Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit / GIZ (www.giz.de) αλλά και το γερμανικό υπουργείο Εξωτερικών. Στο κατάλογο των χρηματοδοτών περιλαμβάνονται ακόμη το NATO, τα υπουργεία Εξωτερικών των ΗΠΑ και αμύνης της Λετονίας, πολυεθνικές όπως: Raytheon Airbus, Boeing και Google, αλλά και ο πανταχού παρών Τζ. Σόρος.

δ) Με δεδομένο ότι η αντιπαράθεση Αμερικανών και Ρώσων θα λαμβάνει όλο και πιο έντονες μορφές στο προσεχές μέλλον, είναι σαφές ότι τα λόμπυ που καλύπτονται πίσω από «αναγνωρισμένα για την αξιοπιστία τους» θινκ-τανκ θα ισχυροποιούν όλο και περισσότερο τη θέση τους, προετοιμάζοντας τη διεθνή κοινή γνώμη ακόμη και για νέους πολέμους στα ήδη «θερμά πεδία» του πλανήτη. Κλασικό παράδειγμα το «Institute for the Study of War/IFTSOW» (www.understandingwar.org) που ουσιαστικά προτείνει την επέκταση των πολέμων στη Μέση Ανατολή και τον με κάθε τρόπο περιορισμό της ρωσικής επιρροής σε αυτήν την περιοχή.

Αναζητώντας μία νέα Γιάλια

Για να υπάρξει μια νέα ισορροπία δυνάμεων

Του Δημήτρη Παπαμιχαήλ

Όπως διαπίστωσε ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, Σεργκέι Λαβρόφ, σε μία συνέντευξη που παραχώρησε στο βρετανικό BBC στις 16 Απριλίου, η κατάσταση στις σχέσεις Ρωσίας-ΗΠΑ είναι χειρότερη απ' ό,τι κατά τον Ψυχρό Πόλεμο και αυτό διότι, «δεν υπάρχουν διάυλοι επικοινωνίας». Πράγματι, εξερχόμενες από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ή, πιο σωστά, από μία αντιπαράθεση που διήρκεσε σχεδόν μισό αιώνα και μετέβαλε σε βάθος την πλανητική γεωγραφία της ισχύος, οι ηγεσίες των δύο τότε υπερδυνάμεων είχαν οικοδομήσει μία σειρά από επίσημους ή ανεπίσημους θεσμούς που επέτρεπαν μία κατ' ελάχιστο συνεννόηση σχετικά με μία σειρά από γεωπολιτικά ζητήματα, προκειμένου να μειώνονται οι πιθανότητες άμεσης στρατιωτικής εμπλοκής μεταξύ τους.

Η λεγόμενη «Διάσκεψη της Γιάλιας» έμεινε στην ιστοριογραφία ίσως ως η πιο συμβολική από αυτές τις προσπάθειες, επισημαίνοντας, την ίδια στιγμή, μία ανεπιτυχή -έως σήμερα- υποχώρηση της άσκησης εξουσίας σε εθνοκρατική κλίμακα, προς όφελος μίας υπερεθνικής κλίμακας «σφαιρών επιρροής». Χωρίς να προεξοφλούμε ότι δεν υπάρχει αντίστοιχη προσπάθεια συνεννόησης σήμερα, εντούτοις θα έλεγε κανείς ότι, πλην του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, εκλείπουν θεσμοί και συμφωνίες που να ανταποκρίνονται στην παρούσα αρχιτεκτονική ισχύος. Δηλαδή να επιτρέπουν τη συνεννόηση μεταξύ παλαιότερων και νεότερων ισχυρών παικτών του διεθνούς συστήματος σε θέματα εδαφικής κυριαρχίας και, κυρίως, επιρροής, σε πλανητική κλίμακα.

Είναι κοινοτοπία να αναφερθούμε στην «αμερικανική υπερδύναμη». Για όσους όμως βιάζονται να τοποθετήσουν τις ΗΠΑ στο ίδιο επίπεδο με άλλες επιδόξεις μεγάλες δυνάμεις, να θυμίσουμε ότι, μόνο το 2016, οι ΗΠΑ δαπάνησαν το 36% του παγκόσμιου στρατιωτικού προϋπολογισμού (με δεύτερη, μακράν πίσω, την Κίνα, που δαπάνησε το 13%). Πιο σπάνια αναφέρεται όμως η αλλαγή στη φύση της αμερικανικής επιβολής, η οποία, από τη δεκαετία του 2000 και ειδικά από το 2008 και ύστερα, γίνεται, από ηγεμονική, κυριαρχική. Αυτό σημαίνει ότι, στο σκέλος των επιχειρημάτων που καθιστούσαν την αμερικανική πρωτοκαθεδρία αποδεκτή, το έλλογο των ποικίλων στρατιωτικών παρεμβάσεων των ΗΠΑ και των συμμάχων τους έχει πάψει σήμερα πλέον να πείθει. Τα φιλελεύθερα επιχειρήματα συνεχίζουν να αναπαράγονται, εμφανώς αποδυναμωμένα μπροστά στην εμφανή αποτυχία των εκστρατειών που συνοδεύουν (Βοσνία, Κόσοβο, Αφγανιστάν, Ιράκ, Λιβύη, Συρία). Αυτό που σχολιάζεται ευρέως ως υποχώρηση των ΗΠΑ, του NATO ή της Δύσης συνολικά, οφείλεται εν τέλει στην αδυναμία της φιλελεύθερης ιδεολο-

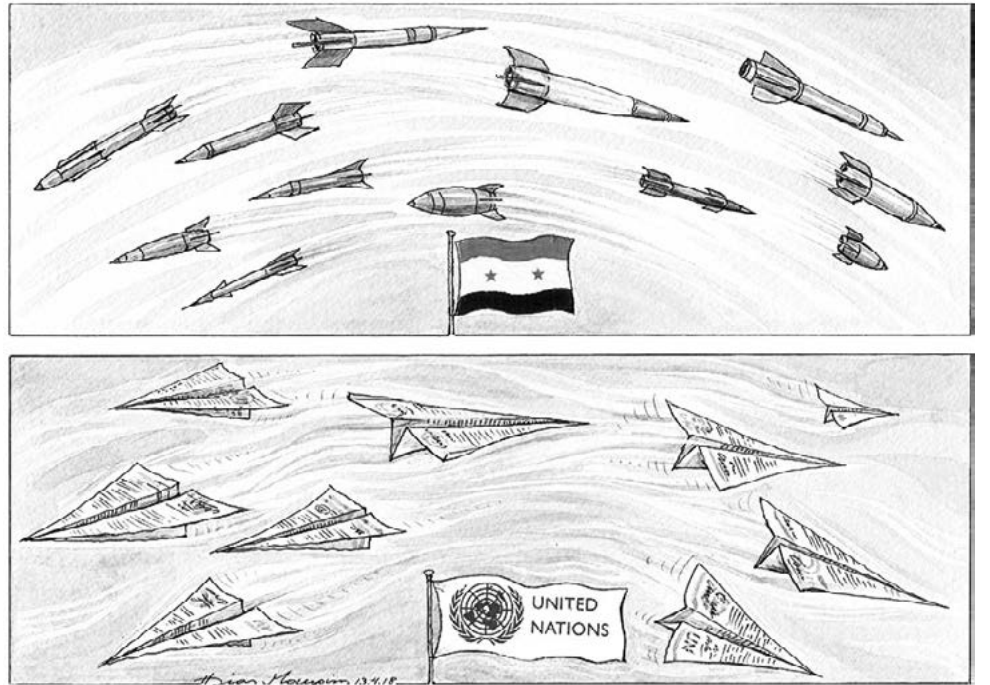
γίας να προτάξει ένα βιώσιμο οικουμενικό μοντέλο κοινωνίας, πράγμα που υπήρξε προγραμματικός της στόχος.

Στον α-πολικό κόσμο που αφήνει πίσω αυτή η περίοδος, παρά το φαινομενικό χάος στις διεθνείς σχέσεις που διαφημίζει η λεγόμενη «ρεαλιστική σχολή» (και δείχνει να επιβεβαιώνεται καθημερινά στα δελτία ειδήσεων), μπορεί κανείς να διακρίνει κάποιους συγκροτημένους και εν δυνάμει παγκόσμιους πόλους ισχύος, οι οποίοι είναι μάλλον περιορισμένοι στον αριθμό. Οι περισσότεροι αναγνώστες στην Ελλάδα είναι σήμερα εξοικειωμένοι με τον όρο BRIC (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα). Τολμώντας μία απαρίθμηση, χάριν σχηματισμού, θα έλεγε κανείς ότι ο παγκόσμιος χάρτης απαριθμεί πάνω-κάτω δέκα μακροπεριφέρειες, που δύνανται να συγκροτηθούν γύρω από εδραιωμένα ή εν δυνάμει εδραιωμένα γεωγραφικά συμπλέγματα ισχύος (τα οποία μπορεί να είναι εθνοκρατικά ή να λαμβάνουν τη μορφή συνασπισμών μεταξύ των υπάρχοντων κρατών).

Η προσπάθεια αυτή, εάν πράγματι λαμβάνει χώρα στα υπουργεία Εξωτερικών των ισχυρών κρατών ανά τον κόσμο, τότε ίσως μπορεί να προσδώσει νέα επίπεδα ερμηνείας σε μία σειρά από υφιστάμενες πολιτικές κρίσεις σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Παραδείγματος χάριν, κάποιες από αυτές, λόγω των διακυβευμάτων που ενέχουν και των διεθνών παικτών που εμπλέκουν, θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως τα νέα «σημεία τριβής» μεταξύ των υπό διαμόρφωση γεωπολιτικών πόλων. Συνιστούν, με άλλα λόγια, υπό διαμόρφωση νέα σύνορα, που απέχουν πολύ από τα νεωτερικά γραμμικά σύνορα μεταξύ εθνών-κρατών στα οποία έχουμε εξοικειωθεί. Οι πολλαπλές κρίσεις στην Ουκρανία, καθώς και ο πόλεμος στη Γεωργία το 2008, διαθέτουν έντονα, θα έλεγε κανείς, τέτοια χαρακτηριστικά. Αντίστοιχα, οι κρίσεις στη Βενεζουέλα, στη θάλασσα της Κίνας, ή ακόμα η πρόσφατη κρίση στο Κατάρ, οι μόνιμες πολιτικές κρίσεις στο Κασμίρ, το Μπακρέιν, ο πόλεμος στην Υεμένη και, προφανώς, στη Συρία, θα στρεβλώνονταν εάν εξετάζονταν ως αμιγώς εσωτερικές

Αυτό που σχολιάζεται ευρέως ως υποχώρηση των ΗΠΑ, του NATO ή της Δύσης συνολικά, οφείλεται εν τέλει στην αδυναμία της φιλελεύθερης ιδεολογίας να προτάξει ένα βιώσιμο οικουμενικό μοντέλο κοινωνίας, πράγμα που υπήρξε προγραμματικός της στόχος.

ή εθνικές υποθέσεις. Η παραπάνω μακροσκοπική προσέγγιση προσφέρει ένα επιπλέον εργαλείο στην ερμηνεία τους: Αποτελούν, ταυτόχρονα, πεδία σύγκρουσης σε πολλές κλίμακες.

Όσο και αν αυτό το σχήμα δεν φαντάζει ιδιαίτερα πρωτότυπο στις μέρες μας, σπανίως λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες μίας τέτοιας διαπίστωσης: Εάν κάποιοι από αυτούς τους πόλους ισχύος δείχνουν περισσότερο συγκροτημένοι γεωγραφικά (ο βορειοαμερικανικός, ο ευρασιατικός, ο κινεζικός, ίσως ο ινδικός και ο ευρωπαϊκός), μεγάλες εκτάσεις και πληθυσμοί του κόσμου βρίσκονται ασαφώς ενταγμένα στο υπό διαμόρφωση πολυπολικό σύστημα. Η Κεντρική, Δυτική, Ανατολική και Βόρεια Αφρική, η Εγγύς και Μέση Ανατολή, αποτελούν το μεγαλύτερο συνεχές γεωγραφικό διακύβευμα όσον αφορά στις σφαίρες επιρροής: ένα διευρυμένο «τόξο της κρίσης» (εάν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε μία πολύ δημοφιλή ορολογία στους ναυτοϊκούς κύκλους), ένα «Rimland» του εικοστού πρώτου αιώνα, όπου δεν διακρίνεται σαφώς κανένας πόλος ισχύος σε μία περιοχή πολύ μεγάλη και πολύ πλούσια για να παραμείνει εκτός των γεωπολιτικών σχεδιασμών επίδοξης κηδεμόνων (της τάξης του ενός πέμπτου των παγκόσμιων εδαφών και του παγκόσμιου πληθυσμού, άνω των δύο τρίτων των παγκόσμιων κοιτασμάτων πετρελαίου). Αυτή η περιοχή συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη στρατιωτική δραστηριότητα και τις περισσότερες βίαιες συρράξεις σήμερα. Η πολυπλοκότητα που διαπιστώνουν δημοσιογράφοι και αναλυτές στη συριακή κρίση είναι, σε μεγάλο βαθμό, απότοκο της ρευστότητας αυτού του χώρου στις διακυμάνσεις της πλανητικής κλίμακας.

Συνεπώς, η συριακή κρίση από μόνη της δεν μπορεί να κλείσει αυτό το ιστορικό κεφάλαιο και κατά πάσα πιθανότητα δεν μπορεί ούτε να επιλυθεί άνευ ευρύτερης συμφωνίας. Θα μπορούσε, άραγε, μία «νέα Γιάλια» (δηλαδή μία συνεννόηση με αντικείμενο νέες σφαίρες επιρροής) να αποσαφηνίσει τα νέα γεωγραφικά σύνολα δίχως έναν γενικευμένο πό-

λεμο, χωρίς νικητές και ηττημένους σε έναν ενδεχόμενο πυρηνικό όλεθρο; Η πυρηνική αποτροπή, που λειτούργησε σε καθεστώς ισορροπίας τρόμου κατά τον Ψυχρό Πόλεμο, φαίνεται να λειτουργεί ακόμη. Ουδείς τόλμησε, φερ' ειπείν, να παρέμβει στην Βόρεια Κορέα, ακόμα και σε περιόδους πρωτοφανούς κλιμάκωσης, όπως αυτή που παρακολουθήσαμε το περασμένο καλοκαίρι. Βέβαια, η πυρηνική αποτροπή δεν διαμορφώνεται με την κατοχή και μόνο πυρηνικών όπλων από δύο ή περισσότερα αντίπαλα στρατόπεδα. Διαμορφώνεται και χάρη σε ένα σύνολο πολύπλοκων διαδικασιών διπλωματικού διαλόγου. Στη διπλωματία αποδίδεται καθοριστικός ρόλος στον σχεδιασμό συναφών γεωγραφικών συνόλων που θα περιορίζουν την τάση κλιμάκωσης των συγκρούσεων.

Το έλλειμμα διπλωματικών διαύλων με τις ΗΠΑ και το NATO που διαπιστώνει ο Ρώσος υπ. Εξ. μπορεί να εκληφθεί ως αποτέλεσμα της ίδιας ανικανότητας που οδηγεί αυτές τις δυνάμεις σε υποχώρηση: Της ανικανότητας δηλαδή των Δυτικών ηγετών να υπερβούν δημιουργικά τις, ολοένα αυξανόμενες, αντιφάσεις του φιλελεύθερου πολιτικού συστήματος. Αφενός της ανικανότητας να αναγνωρίσουν τον ιστορικό και γεωγραφικό, συνεπώς πεπερασμένο όσο και εντοπισμένο χαρακτήρα του. Αφετέρου της ανικανότητας να σκεφτούν το «κράτος δικαίου» πέραν των «νόμων της αγοράς» ή τα «ανθρώπινα δικαιώματα» πέραν της ατομικής εκδοχής τους. Στο σημείο αυτό αναδεικνύεται η σημασία του ρόλου των νέων λαϊκών κινημάτων σε Ευρώπη και Αμερική (όπου το «λαϊκιστικό κύμα» δείχνει να έχει ωριμάσει αρκετά στη βάση τους) παρά την απογοήτευση από μέρος των ηγεσιών τους και της δυνατότητάς τους να επιβάλουν στις ηγεσίες των χωρών τους μία εναλλακτική αιζέντα στην εξωτερική πολιτική, πέραν των φιλελεύθερων ιδεοληψιών. Σε μία τέτοια διαδικασία οφείλει να τοποθετηθεί ένα αντιπολεμικό κίνημα σήμερα, εάν θέλει να είναι γόνιμο.

Δημογραφία και μικροπολιτική στο κέντρο του ευρωπαϊκού Βορρά

Το ισλάμ στο Βέλγιο

Του Στράτου Μείντανόπουλου

Το κόμμα «Ισλάμ» θα συμμετάσχει στις προσεχείς δημοτικές εκλογές του Βελγίου (Οκτώβριος του 2018) και πρόγραμμά του είναι η επιβολή αυτού που ορισμένοι θεωρούν ισλαμικό τρόπο ζωής:

Η μαντίλα θα πρέπει να επιτραπεί στα σχολεία και στη δημόσια διοίκηση, θα πρέπει να υπάρχουν διαφορετικά ωράρια στις πισίνες για τους άντρες και τις γυναίκες, οι μέρες αργίες θα είναι καλό να προσαρμοστούν ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι μουσουλμανικές θρησκευτικές γιορτές, στις δε σχολικές εκδρομές οι μαθητές και οι μαθήτριες είναι επιβεβλημένο να συνοδεύονται από έναν ιμάμη, για να αποφεύγονται έκτροπα.

Όλα αυτά ακούγονται εντυπωσιακά, ξενόφερτα και καθυστερημένα, αλλά ήταν η καθημερινότητα πριν από εκατό χρόνια. Μπορεί να έχουν απωθηθεί από τον μέσο μεταμοντέρνο Δυτικοευρωπαίο, αλλά κάποτε συνιστούσαν έναν τρόπο ζωής και στη χριστιανική Δύση (στον δε ευρωπαϊκό Νότο οι σχετικές μνήμες είναι ακόμα πιο πρόσφατες). Η ιστορία ίσως να κάνει κύκλους.

Το «Ισλάμ» είχε κατέβει για πρώτη φορά στις δημοτικές εκλογές του 2012 σε τρεις μόνο δήμους της περιφέρειας των Βρυξελλών, συγκεντρώνοντας περί το 4% και εκλέγοντας δύο δημοτικούς συμβούλους. Το 2014 συμμετείχε επίσης στις βουλευτικές εκλογές (μόνο Βρυξέλλες και Λιέγη), όπου εξασφάλισε περί το 2%. Τι κάνει ένας ισλαμιστής δημοτικός σύμβουλος; Όπως εξηγεί η δήμαρχος του Μολενμπέικ, του περιβόχτου δήμου στις Βρυξέλλες που αποτέλεσε φυτώριο τζιχαντιστών, οι δημοτικοί σύμβουλοι του «Ισλάμ» είναι σε καραντίνα, δεν προσκαλούνται σε εκδηλώσεις, δεν συμμετέχουν στη ζωή του δήμου. Ενίοτε παρεμβαίνουν: όταν συζητούνται τα οικονομικά του δήμου, λαμβάνουν τον λόγο για να προτείνουν το ισλαμικό οικονομικό μοντέλο.

Οι πρώτες, θνησιγενείς, προσπάθειες για κόμμα μουσουλμάνων, είχαν γίνει τη δεκαετία του '90. Η πιο γνωστή ήταν η Αραβοευρωπαϊκή Λίγκα, η οποία συνεργάστηκε με την άκρα αριστερά στις βουλευτικές εκλογές του 2003.

Όταν το θέμα είναι οι σχολικές εκδρομές, προτείνουν να χωρίζονται τα αγόρια από τα κορίτσια. Κι έτσι, ήρεμα, κυλάει ο πολιτικός βίος των ισλαμιστών μέχρι την επόμενη μικροπρόκληση – όπως π.χ. η επιστολή τους προς τον βασιλιά του Βελγίου, ζητώντας του να ασπαστεί το ισλάμ.

Οι πρώτες, θνησιγενείς, προσπάθειες για κόμμα μουσουλμάνων, είχαν γίνει τη δεκαετία του '90. Η πιο γνωστή ήταν η Αραβοευρωπαϊκή Λίγκα, η οποία συνεργάστηκε με την άκρα αριστερά στις βουλευτικές εκλογές του 2003. Ακολούθησε δηλαδή το γνωστό στην Ευρώπη μοτίβο ανάδειξης του ισλαμισμού ως αντιμπεριαλιστικού, αντι-

σιωνιστικού κινήματος. Το μοτίβο αυτό εξακολουθεί να αναπαράγεται στην Ευρώπη. Η Λίγκα, η οποία λίγα χρόνια αργότερα απαγορεύτηκε, ζητούσε την καθιέρωση της αραβικής ως ταρτης επίσημης γλώσσας και τη θεσμική αναγνώριση της μουσουλμανικής κοινότητας, στο ίδιο επίπεδο δηλαδή με τη φλαμανδική, τη βαλονική και τη γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου, γεγονός που θα σήμαινε αυτονομία στον εκπαιδευτικό και πολιτιστικό τομέα.

Είναι δύσκολο να αρνηθεί κανείς τον δημοκρατικό χαρακτήρα παρόμοιων αιτημάτων. Οι μουσουλμάνοι αποτελούν σήμερα το 7% του βελγικού πληθυσμού, ενώ υπολογίζεται ότι το ποσοστό αυτό θα φτάσει το 18% μετά από τρεις δεκαετίες. Στην περιφέρεια των Βρυξελλών, η οποία αποτελεί ομόσπονδο κρατίδιο, ένας στους τέσσερις κατοίκους (23,6% το 2015) είναι μουσουλμάνος. Αν λάβουμε υπόψη τη χαμηλή γεννητικότητα των αυτοχθόνων Βέλγων, ακόμη και αν περιοριστεί η μετανάστευση μουσουλμάνων, η δημογραφική πλάσιγγα στις Βρυξέλλες θα γείρει προς τη μεριά του ισλάμ μέχρι τα μέσα του αιώνα. Ακόμη και αν δεν υπήρχε ζήτημα τρομοκρατίας, η συνοχή θα είχε μια κοινωνία πολιτισμικά διχοσμένη;

Στο δημογραφικό αυτό ζήτημα, η απάντηση του βελγικού πολιτικού κόσμου ήταν εξαρχής η μικροπολιτική διαχείριση.

Το 1985 είχε προταθεί ένα όριο 15% αλλοεθνών ανά δήμο. Οι σοσιαλιστές δεν το δέχτηκαν. Το σοσιαλιστικό κόμμα έχει σήμερα το μεγαλύτερο ποσοστό μη Βέλγων εκλεγμένων αξιωματούχων, είτε στην τοπική αυτοδιοίκηση είτε στο Κοινοβούλιο της Περιφέρειας των Βρυξελλών. Ενώ όμως είναι γνωστό ότι οι σοσιαλιστές ανά τη Δύση ακολουθούν μία πολιτική ανοικτών συνόρων, πιο ασυνήθιστη είναι η πολιτική των γαλλόφωνων πρώην χριστιανοδημοκρατών: το 2012 μετονομάστηκαν σε «Δημοκρατικό Ανθρωπιστικό Κέντρο», αφαίρεσαν δηλαδή την αναφορά στον χριστιανισμό, ώστε να προσελκύσουν τους πολυπληθείς μουσουλμάνους ψηφοφόρους. Το 2010 εξέλεξαν την πρώτη μανιλοφορούσα γυναίκα στο Κοινοβούλιο των Βρυξελλών. Σήμερα το 50% της κοινοβουλευτικής τους ομάδας στις Βρυξέλλες είναι αλλοδαπής καταγωγής.

Ο προσεταιρισμός των μουσουλμάνων ψηφοφόρων από τα βελγικά κόμματα εξηγεί γιατί μέχρι τώρα δεν είχε εμφανιστεί ένας άξιος λόγου πολιτικός σχηματισμός με σημαία το ισλάμ. Βέβαια, οι εκλεγμένοι αλλοδαπής καταγωγής Βέλγοι –κυρίως ερνοτογανικοί Τούρκοι– ενίοτε προωθούν την αιζέντα της χώρας καταγωγής τους, χωρίς να υφίστανται κάποιες κυρώσεις. Αντίθετα, όσοι τους καταγγέλλουν υφίστανται αντίποινα ή αποδοκιμασία επί ρατσισμού, σύμφωνα με τον αριστερό Βελγοτούρκο δημοσιογράφο Μεχμέτ Κε-

ξάλ, ο οποίος είχε προ δεκαετίας αποκαλύψει τις ακροδεξιές διασυνδέσεις Τούρκων και Μαροκινών του Βελγίου.

Μια άλλη εξήγηση είναι ότι, αμιγώς μεταναστευτικής προέλευσης κόμματα, δεν ευδοκίμούν στην Ευρώπη. Μόνο μειονότητες με μακρόχρονη και εδαφικά σταθερή παρουσία δοκιμάζουν την αυτόνομη κάθοδο στον εκλογικό στίβο.

Πάντως, ακόμα και σήμερα, η μικροπολιτική φαίνεται να κυριαρχεί σε αυτό που αποκαλείται δημόσιος διάλογος: οι πλέον συντηρητικοί πολιτικοί σχηματισμοί οφείλουν να κατηγορήσουν το κόμμα «Ισλάμ» ότι απεργάζεται την καθιέρωση της σαρίας. Οι σοσιαλιστές οφείλουν να υπερθεματίσουν, διότι αυτοί κυρίως θα χάσουν ψήφους. Οι αριστεροί θα προειδοποιήσουν για τους κινδύνους της ισλαμοφοβίας. Δεν είναι ότι όλοι αυτοί οι κίνδυνοι είναι ανύπαρκτοι – ακόμα και οι σοσιαλιστές τρόπον τινά έχουν συνεισφέρει στην ενσωμάτωση των αλλοδαπών. Αλλά επικαλύπτουν την ουσιαστική συζήτηση, η οποία έχει δύο σκέλη:

Πρώτον, το γεγονός ότι το ισλάμ έχει ήδη αποκτήσει ντε φάκτο τον χαρακτήρα μειονότητας και ότι σε λίγες δεκαετίες θα είναι δημογραφικά ακόμη πιο ισχυρό είναι αρνητική ή όχι εξέλιξη για τη βελγική κοινωνία; Κι αν θεωρηθεί αρνητική, πώς θα επιλυθεί αυτό χωρίς οι μουσουλμάνοι να αποτελέσουν πολίτες δεύτερης κατηγορίας;

Δεύτερον, η συντηρητική στροφή που ευαγγελίζεται ο ευρωπαϊκός ισλαμισμός μήπως αποτελεί αναπόφευκτη εξέλιξη σε μία δυτική κοινωνία; Μήπως το αντίβαρο είναι η αναβίωση ενός γηγενούς συντηρητισμού σε επίπεδο αξιών, που θα συνοδεύεται –φευ– από στοιχεία πολιτικού αυταρχισμού, αλλά και από μετριασμό της έντασης του κρατούντος νεοφιλελευθερισμού, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ένα μίνιμουμ κοινωνικής συνοχής; Επειδή μάλλον και οι αξίες μιας κοινωνίας περνούν από κύκλους Κοντράτιεφ, μια τέτοια εκδοχή δεν είναι καθόλου απίθανη.

Οι μουσουλμάνοι αποτελούν το 7% του βελγικού πληθυσμού και υπολογίζεται ότι σε τριάντα χρόνια θα φτάσουν το 18%. Στις Βρυξέλλες ένας στους τέσσερις κατοίκους είναι μουσουλμάνος.

Το διαδίκτυο ως δύναμη διάρρηξης του κοινωνικού ιστού

Μπορεί να διασωθεί το διαδίκτυο;

Του Chris Spanos

Η είδηση για την αξιοποίηση της τεράστιας βάσης δεδομένων των χρηστών του φέισμπουκ από την Cambridge Analytica, όπως και η προτεραιότητα που έδωσε το φέισμπουκ σε εμπορικά συμφέροντα εις βάρος της ασφάλειας των χρηστών του, αποτελούν την πιο πρόσφατη καταστροφή, που έρχεται να υπογραμμίσει πως το διαδίκτυο είναι ένα επικίνδυνο σύστημα.

Χρόνια τώρα και με καταγιστικό ρυθμό εμφανίζεται το πρόβλημα των κακών παραγόντων που χειραγωγούν το διαδίκτυο. Η εύκολη πρόσβαση, η ελεύθερη συμμετοχή και η ανοιχτότητα έχουν παύσει να χαρακτηρίζουν το διαδίκτυο, καθιστώντας το μια δύναμη διάρρηξης του κοινωνικού ιστού που επιτρέπει σε μικρές ομάδες να σπέρνουν το χάος σε έναν διαρκώς αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων.

Το 2014, ο δημιουργός του Παγκόσμιου Ιστού (World Wide Web) Μπέρνερς Λι πρότεινε μια ηλεκτρονική Μάγικα Κάρτα για να προστατεύσει το διαδίκτυο, ως ένα ουδέτερο σύστημα, από την κυβερνητική και εταιρική χειραγώγηση. Αντιδρούσε με αυτόν τον τρόπο στις αποκαλύψεις για τα προγράμματα μαζικής παρακολούθησης των βρετανικών και αμερικανικών υπηρεσιών κατασκοπίας.

Το σκάνδαλο της Κέιμπριτζ Αναλύτικα κάνει την πρότασή του ακόμα πιο επίκαιρη.

Ενώ η κοινή λογική αντιδρά σε αυτά τα γεγονότα ζητώντας τη διάσωση του διαδικτύου, η κρίση χτυπά με τέτοια συχνότητα και δριμύτητα που δοκιμάζει την αποφασιστικότητα ακόμα και των καλύτερων υπερασπιστών του. Σε απάντηση στη συνεχιζόμενη εργαλειοποίηση του Διαδικτύου, ο Μπέρνερς Λι δήλωσε πριν από ένα χρόνο: «Παραμένω αισιόδοξος, αλλά ένας αισιόδοξος που στέκεται στην κορυφή ενός λόφου όπου έχει ξεσπάσει καταιγίδα, πιασμένος από έναν φράχτη... Πρέπει να σφίξουμε τα δόντια και να πιαστούμε γερά από τον φράχτη και να μη θεωρούμε δεδομένο πως το Διαδίκτυο θα μας πάει σε κάτι καλύτερο».

Δεν πιστεύω πως μπορεί να διασωθεί το διαδίκτυο. Είναι αργά. Τα επιχειρήματα που υποστηρίζουν τη διάσωσή του με έναν χάρτη δικαιωμάτων, ένα είδος Μάγικα Κάρτα, ή μέσω πιο εξειδικευμένων ρυθμίσεων, έρχεται με καθυστέρηση και δεν αρκεί. Κι αυτό γιατί οι φωνές που καλούν για τη διάσωσή του βασίζονται στη λανθασμένη παραδοχή πως το διαδίκτυο αποτελεί ένα ουδέτερο σύστημα. Τα χαρακτηριστικά του κεντρικού σχεδιασμού του διαδικτύου –πρωτόκολλα, αρμοδιότητες, δίκτυα, σέρβερ, πληροφορίες, κωδικοί– και οι κυβερνητικές δομές του είναι βαθύτατα ενσωματωμένα σε πολιτικές και οικονομικές δομές.

Δείτε για παράδειγμα τη λεγόμενη «γκρίζα εξουσία», τη δύναμη δηλαδή και την επιρροή που ασκούν οι μεγαλύτερες ηλικίες στα

πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα. Ο Λουτσιάνο Φλορίντι, καθηγητής Φιλοσοφίας και Ηθικής της Πληροφορικής στο Ινστιτούτο για το Διαδίκτυο της Οξφόρδης, εξηγεί πως η «γκρίζα εξουσία» δεν είναι μια συνηθισμένη κοινωνικοπολιτική ή στρατιωτική εξουσία. Δεν αποτελεί τόσο μια δυνατότητα άμεσου επηρεασμού των άλλων, όσο τη δύναμη επηρεασμού εκείνων που έχουν επιρροή στην εξουσία. Για να έχει κανείς μια εικόνα της «γκρίζας εξουσίας» δεν έχει παρά να δει τις εκατοντάδες περιπτώσεις του υψηλόβαθμου προσωπικού που εναλλιάσσεται σε θέσεις εργασίας μεταξύ της Google, των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και του αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών.

Έχουμε ακόμα τον λεγόμενο «καπιταλισμό της επιτήρησης». Η Σοσάνα Ζουμπόφ, επίτιμη καθηγήτρια Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Χάρβαρντ, ισχυρίζεται πως ο καπιταλισμός της επιτήρησης αποτελεί μια «νέα λογική της συσσώρευσης». Η εκπληκτική εξέλιξη στην επεξεργασία δεδομένων των υπολογιστών, οι πολύπλοκοι αλγόριθμοι, όπως και η αλματώδης πρόοδος και οι δυνατότητες στην αποθήκευση δεδομένων καθιστούν, συνδυαστικά, επιβλητική την ανάδυση ενός καπιταλισμού της επιτήρησης. Αποτελεί μια διαδικασία συσσώρευσης μέσω της απαλλοτρίωσης της πληροφορίας που παράγουν οι άνθρωποι.

Ένας αξιόπιστος τεχνολόγος ασφαλείας, ο Μπρους Σνάιερ, διέγινωε πρόσφατα την εικόνα ενός καπιταλισμού της επιτήρησης στην κρίση Κέιμπριτζ Αναλύτικα / Φέισμπουκ, παρατηρώντας πως «η πρόοδος, τόσο στην ανάδυση μεγάλου όγκου δεδομένων όσο και

Το σημερινό διαδίκτυο αποτελεί κίνδυνο για τους ανθρώπους και την κοινωνία. Είναι καιρός να σκεφτούμε τις εναλλακτικές...

Η «γκρίζα εξουσία» και ο καπιταλισμός της επιτήρησης ωθούν τις ρυθμιστικές αρχές να παίρνουν το μέρος των εμπορικών και των κρατικών συμφερόντων σε βάρος του δημόσιου αγαθού. Είναι όμως, σε τελική ανάλυση, ο ίδιος ο σχεδιασμός του διαδικτύου που οδηγεί στην ανάδυση νέων και χωρίς προηγούμενο παγκόσμιων μονοπωλίων όπως η Google, το Facebook, η Amazon και άλλων.

στην τεχνητή νοημοσύνη, θα κάνουν τις αυριανές εφαρμογές ακόμα πιο τρομακτικές από τις σημερινές». Για τον Σνάιερ «η θέσπιση κανόνων λειτουργίας αποτελεί τη μόνη απάντηση». Αναφέρεται στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων της Ε.Ε που τίθεται σε ισχύ τον επόμενο μήνα και ο οποίος ορίζει ρητά ότι απαιτείται η συγκατάθεση των χρηστών όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα που μπορούν να αποθηκευτούν και να χρησιμοποιηθούν.

Δεν έχουν όμως όλοι την ίδια εμπιστοσύνη στη ρύθμιση. Ο Πολ-Θιβιέ Ντεχαγιέ, συνιδρυτής της PersonalData.IO, μιας πλατφόρμας που βοηθάει στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, δήλωσε πρόσφατα στο BBC πως υπάρχουν ήδη σε ισχύ αυστηροί κανόνες, οι οποίοι είναι στην ουσία άχρηστοι, εφόσον δεν είναι υποχρεωτικοί. Οι ρυθμιστικές αρχές, που θεωρούν πως εξισορροπούν τα εμπορικά και τα δημοκρατικά συμφέροντα, όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα, έχουν κάνει «πάρα πολλά για την πλευρά των εμπορικών συμφερόντων, αλλά όχι αρκετά για την αντίθετη».

Η «γκρίζα εξουσία» και ο καπιταλισμός της επιτήρησης ωθούν τις ρυθμιστικές αρχές να παίρνουν το μέρος των εμπορικών και των κρατικών συμφερόντων εις βάρος του δημόσιου αγαθού. Είναι όμως, σε τελική ανάλυση, ο ίδιος ο σχεδιασμός του διαδικτύου που οδηγεί στην ανάδυση νέων και χωρίς προηγούμενο παγκόσμιων μονοπωλίων όπως η Google, το Facebook, η Amazon και άλλων. Αυτός είναι που διευκολύνει την επιτήρηση της προσωπικής ζωής των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο από την NSA (Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ) και την GCHQ (Κεντρικό Γραφείο Επικοινωνιών της Μ. Βρετανίας).

Το διαδίκτυο έχει γίνει η μεγαλύτερη παγκόσμια πλατφόρμα ενίσχυσης της εξουσίας και των προνομίων και δεν μπορεί να παραμείνει.

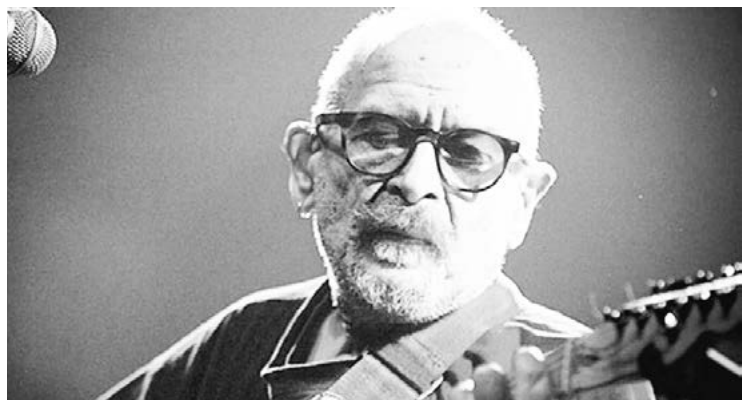
Τι θα μπορούσε να πάρει τη θέση του; Εμφανίζονται νέες αποκεντρωμένες «Web 3.0» τεχνολογίες που στοχεύουν στο να αντρέψουν την απώλεια δύναμης που αντικρίζει η συντριπτική πλειοψηφία του παγκόσμιου πληθυσμού. Blockchain τεχνολογίες –που περιλαμβάνουν Αποκεντρωμένους Αυτόνομους Οργανισμούς (DAOs) και μη κρατικούς φορείς– και αφαιρούν περιττές διαμεσολαβήσεις και τρίτα μέρη που συγκεντρώνουν οικονομική και πολιτική εξουσία.

Αυτές οι τεχνολογίες, ενώ αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα και βρίσκονται ακόμα σε ένα πρώιμο στάδιο ανάπτυξης, φιλοδοξούν να αφήσουν τους ανθρώπους να αυτοοργανωθούν πέρα από τα φυσικά και τα εθνικά όρια. Τα συστήματα αυτά δεν βασίζονται τόσο σε κανονισμούς ή σε κράτη και εταιρείες για να συμπεριφέρονται υπεύθυνα, αλλά περισσότερο στην αποκέντρωση και την κρυπτογραφία, έτσι ώστε οι χρήστες να ελέγχουν ποια προσωπικά δεδομένα θέλουν να δημοσιοποιήσουν και πώς θα χρησιμοποιηθούν. Τα συστήματα αυτά ξεδοντιάζουν τη Γκουγκλ, το Φέισμπουκ, την Amazon, την Κέιμπριτζ Αναλύτικα, τα κράτη και άλλα ψηφιακά μεγαθήρια.

Το σημερινό διαδίκτυο αποτελεί κίνδυνο για τους ανθρώπους και την κοινωνία. Είναι καιρός να σκεφτούμε τις εναλλακτικές...

Le Monde Diplomatique - αγγλική έκδοση
7 Απριλίου 2018
Μετάφραση: Σπύρος Σπυρόπουλος

Ο θάνατος του «καλλιτέχνη»

Του Τάσου Αναστασίου

Αs προσέχανε, είπε ο Δημήτρης Πουδικάκος για αυτούς που κατέφυγαν σε ψυχιάτρους και ψυχολόγους τα τελευταία χρόνια, ενώ χαρακτήρισε *άθλιο* τον λόγο του Μίκη Θεοδωράκη στο συλλλητήριο της Αθήνας. Αναμενόμενο για έναν άνθρωπο που δεν έφερε καμιά αντίσταση στα όσα γίνανε και εξακολουθούν να γίνονται στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια και που, ακόμα και στα γεράματά του, συνεχίζει να πιθκίζει αμερικάνικα παλιά τραγούδια σαν να ήταν φοηκχορικός διασκεδαστής του Ντόναλντ Τραμπ.

«Τιμή μου αν ήμουν κομμουνιστής, αλλά δεν είμαι», είπε ο Μίλτος Πασχαλίδης, ακολουθώντας την καραμέλα της θρησκευοποίησης της αριστερής ιδεολογίας ως κάτι άφαστο, υπερβατικό, βωβός κι αυτός για την ασέλεια πάνω στον ελληνικό λαό. Λογικό για έναν μουσικό που ο μοναδικός λόγος που κάνει καριέρα είναι η αριστερή ταυτότητα και τα μοδάτα «επαναστατικά» φουλάρια.

Βουλωμένα τα στόματα και των θανάση Παπακωνσταντίνου, Σωκράτη Μάλαμα και Γιάννη Αγγελάκα παρ' όλο που – ασυνείδητα προφανώς– ακολουθούν μουσικοσυνθετικά έναν ελληνικό δρόμο. Στιχουργικά, όμως, και γενικότερα η στάση τους εγκλωβίζεται στη φετιχολατρία του εθνομνηδενισμού, σε βαθμό που, η μοναδική αντίδρασή τους σε όλα αυτά τα χρόνια, είναι οι συναυλίες για.. την Ηριάννα. Αντί να πάρουν από το κεράκι την ημι-άνεργη και αποχαυνωμένη νεολαία και να την οδηγήσουν σε μια εθνική και κοινωνική απελευθέρωση.

Ο κατάλογος δεν έχει τέλος για τους σύγχρονους μουσικούς και λοιπούς καλλιτέχνες που πασχίζουν να εκτονώσουν την επα-

ναστατικότητα τους, αλλά δεν τους αφήνουν οι αντιπατριωτικές ιδεοληψίες τους.

Στη χώρα που ζούμε, η δημόσια περιουσία έχει εκωρηθεί για έναν αιώνα, κατηγορούμενοι για λαθρεμπόριο ελέγχουν την ενημέρωση, πιλότοι πεθαίνουν από τις εντάσεις και τις προκλήσεις γειτόνων που κρατούν αναίτια αιχμάλωτους συμπατριώτες μας, ο τζόγος και τα ναρκωτικά αποτελούν εφιαλτικές τεχνιές κοιτίδες «ελπίδας και ανάτασης», οι Κυριακές μετατρέπονται σε καθημερινές. Και η καλλιτεχνική ελίτ αδρανεύει, σιωπά και βρίσκεται στον πολύχρωμο ψευτόκοσμό της, οπλίζοντας αριστερόμετρα για να διαγωνιστεί ποιος την έχει μεγαλύτερη (την αριστεροσύνη). Κυριευμένη από έναν ιδιότυπο γενιταρισμό, επιλέγει να πει την εξυπνάδα της με παιλιού τύπου φανφάρες μόνο όταν σκοπεύει να αποδομήσει ή να συκοφαντήσει την εθνική ταυτότητα.

Η απουσία πραγματικών οραμάτων από τους σύγχρονους μουσικούς μας συντελεί στην υιοθέτηση μιας εικονικής επαναστατικότητας και μιας λεκτικής δήθεν αντίστασης, οι οποίες τα μόνα αποτελέσματα που επιφέρουν στα παιδικά ακροατήρια έχουν επιδεικτικό περιεχόμενο και καταναλωτικό πρόσημο: τζίβες στο μαλλί, αναπτυγμένη γενειάδα, καπελάκι αλά Φιντέλ Κάστρο, παπουτσάκι Αντίντας και μπλουζάκι Τσε Γκεβάρα με 9,90 από τα μολ, τιμή ευκαιρίας.

Οι τραγουδοποιοί αποτελούν την «αριστερά» που πάντα ονειρευόντουσαν οι ακροδεξιοί φασίστες και οι κεντρώοι φιλελέδες. Η ιστορία θα γράψει για αυτούς ότι όχι μόνο δεν έδωσαν καμία μάχη, αλλά –ακόμα χειρότερα– τάχθηκαν στρατηγικά με τους εχθρούς του λαού. Ο Μίκης Θεοδωράκης κάποτε αντιστάθηκε και έγραψε ιστορία, αυτοί θα βυθιστούν στη λήθη.

Αγνός, μη επαγγελματικός, αθλητισμός

«Κορινθιακό Πνεύμα»

Του Ιωάννη Μιχαηλάκου

Προσφάτως, διαβάζοντας για πολλοστή φορά τις «Μικρές αθλητικές ιστορίες» του αγαπιού Μάκη Διόγου, ο σελιδοδείκτης... κόλλησε στο κεφάλαιο της «Κορινθιας» (www.corinthians.com.br). Οι απανταχού της υψηλίου ποδοσφαιρόφιλοι πιθανότατα γνωρίζουν ότι στη Βραζιλία («των έντονων κοινωνικών αντιθέσεων») υπάρχει μια ομάδα 30.000.000 οπαδών με αυτό το όνομα, η οποία ιδρύθηκε το 1910 στην πόλη Σάο Πάολο (άγιος Παύλος). Εκεί, αγωνίστηκε τη δεκαετία του '80 ο αείμνηστος «Doctor», ο «Ιατροφιλόσοφος» υπεραθλητής της Σελεσάο, Σώκρατες, επιδεικνύοντας αξιοσημείωτη ακυβιστική πολιτική δράση σε καιρούς χαλεπούς για τη δημοκρατία στη χώρα του καφέ...

Εύλογα δημιουργείται, και στον πιο «ανυποψίαστο» αναγνώστη, το ερώτημα σχετικά με την προέλευση της επωνυμίας του συγκεκριμένου αθλητικού συλλόγου. Μήπως σχετίζεται με το νυν «προάστιο των Αθηνών», την Κόρινθο; Ίσως κάποιος –εκ Κορινθίας– Έλληνας μετανάστες, εκεί στις αρχές του 20^{ου} αιώνα έβαλαν το κεράκι τους κατά την ιδρυτική διακήρυξη της ομάδας και την επιλογή του ονόματος; Μάλλον όχι! Το θέμα είναι πιο σύνθετο. Οι Λατινοαμερικάνοι «Κορίνθιοι» αυτοπροσδιορίστηκαν μέσω μιας ενθουσιώδους συμπάθειας που αναπτύχθηκε το 1910 (σε έναν φιλικό αγώνα) προς μια ήδη υπάρχουσα αγγλική ομάδα, την Corinthian (www.corinthian-casuals.com) η οποία είχε ιδρυθεί το 1882. Ξετυλίγοντας το κουβάρι της ιστορίας του ερασιτεχνικού (amateur) βρετανικού ποδοσφαίρου, προκύπτει πως η αγγλική Corinthian συνέδεσε την ύπαρξή της με τον υγιή αθλητισμό όπου η «χαρά της συμμετοχής» είναι ανώτερη από τη «νίκη» και το «έπαθλο». Είναι χαρακτηριστικό ότι, ακόμα και η αντίστοιχη τοπική κατηγορία στην Αγγλία, είναι η ερασιτεχνική Isthmian League (www.isthmian.co.uk) που παραπέμπει ευθέως στην αρχαία περιοχή της Ισθμίας (με τους ομώνυμους αγώνες, τα Ισθμια). Παράλληλα, υπενθυμίζεται ότι ο όρος «ερασιτέχνης» προέρχεται από το ρήμα εράω (αγαπώ) και τέχνη...

Σχεδόν ταυτόχρονα (ίσως και λίγο νωρίτερα), κατά το δεύτερο

Ο Σώκρατες ίδρυσε στην Corinthians την τοπική «Κορινθιακή Δημοκρατία» προσπαθώντας να αναδείξει τις αρχές της αυτοοργάνωσης και να εφαρμόσει μια μορφή αμεσοδημοκρατίας, μεσοσύνης της Βραζιλιάνικης στρατιωτικής χούντας! (*The Wilson Quarterly*, "Playing soccer in Brazil", M. Shirts, Spring 1989).

μιού του 19^{ου} αιώνα αναπτύχθηκε και στον τομέα της Ιστιοπλοΐας μια παρόμοια «ρομαντική» τάση αχρήματου αθλητισμού, η οποία ονομάστηκε έκτοτε «Κορινθιακό Πνεύμα» ("Corinthian Spirit"). Έτσι, το θέμα «σαλπάρισε» και ξέφυγε από τα στενά όρια του ποδοσφαίρου, λαμβάνοντας ευρύτερες διαστάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.

Από καθαρά «ετυμολογικής» άποψης, δεν είναι ξεκάθαρη η αρχική ερμηνεία που έδωσαν οι εμπλεκόμενοι αθλητές (ποδοσφαιριστές και ιστιοπλόοι) στον όρο «Κορινθιακός», υιοθετώντας τον. Κάποιες σχετικές ιστοσελίδες αναφέρονται συμβολικά σε μια αριστοκρατική πόλη της αρχαίας Ελλάδας, την Κόρινθο η οποία είχε συσσωρεύσει πλούτο και πολιτισμό. Κάποιες άλλες επικαλούνται τον –υψηλής αισθητικής– περίτεχνο κορινθιακό ρυθμό από την αρχαιοελληνική αρχιτεκτονική. Πιθανόν, οι σύγχρονοι ναυσιπλόοι, ως θιασώτες του «Κορινθιακού Πνεύματος» είχαν υπόψη τους το αρχαιοελληνικό «*ου πατὸς πλεῖν ἐς Κόρινθον*». Η Βασιλική Λέσχη Ναυσιπλοΐας (royalcorinthian.co.uk) πιστεύει ακράδαντα ότι ο όρος «Κορινθιασμός» προέρχεται από την κλασική πόλη της Κόρινθου, η οποία φιλοξενούσε τα «Ισθμια» προς τιμήν του θεού της θάλασσας Ποσειδώνα ("This word [Corinthianism] was derived from the Isthmian games of the Greeks held at Corinth in honour of Poseidon"). Τονίζεται, ότι οι πάλαι ποτέ «Ισθμιονίκες» δεν ελάμβαναν κάποιο υλικό – χρηματικό «βραβείο»!

Όπως και να έχουν οι τεχνικές λεπτομέρειες της προέλευσης του «Corinthian Spirit», είναι σίγουρο ότι υπάρχει συσχέτιση με την ιστο-

ρική πόλη που δίδαξε ο Απόστολος Παύλος, την Κόρινθο. Τον τελευταίο ενάμιση αιώνα, ο όρος αυτός έχει ουσιαστικά συνδεθεί άρρηκτα με υψηλές αξίες όπως: «ευ αγωνίζεσθαι», «σεβασμός», «αθλητικό ήθος» ("fair play", "respect", "sportsmanship"). Σε παγκόσμιο επίπεδο, το «Κορινθιακό Πνεύμα» παραπέμπει σε έναν αγνό (μη επαγγελματικό) αθλητισμό που δεν αποσκοπεί σε «νικηφόρο» όφελος – κέρδος. Το μοναδικό κίνητρο των «Κορινθίων» είναι η ανιδιοτελής – ανυστερόβουλη αγάπη για αυτό που κάνουν!

Κλείνοντας, σε μια εποχή σαν αυτή που βιώνουμε, όπου ο μηδενισμός και η αποδομητική σκέψη έχουν επιβληθεί άνωθεν σαν μόδα, ίσως θα ήταν καλό το εν λόγω θέμα να διερευνηθεί – αναδειχθεί από αρμόδιους φορείς, συλλόγους και ιδιώτες. Να αξιοποιηθεί το δεδομένο και διεθνώς παγιωμένο αυτό πολιτισμικό "brand" σε πολλά επίπεδα όπως αθλητικό - ποδοσφαιρικό, ναυταθλητικό, παιδαγωγικό (!) κτλ μακριά από τα δόγματα του φανατισμού και της νοσηρής εμπορευματοποίησης των πάντων... και πασών.

Πολλές ιστιοπλοϊκές λέσχες ανά τον κόσμο έχουν καθιερώσει τον όρο "Corinthian" καθώς και τον Πήγασο (ως σύμβολο της Αρχαίας Κόρινθου) στα εμβλήματά τους.

Ο πυρπολητής Ιωάννης Γ. Θεοφιλόπουλος από τη Γορτυνία (1790-1885)

Ο «Καραβόγιαννος»

Αίθουσα «Ελ. Βενιζέλος» στη Βουλή των Ελλήνων. Ο Καραβόγιαννος απεικονίζεται ως σημαιοφόρος, δίπλα στον Κωνσταντή Μικέ Κανάρη.

Του Ιωάννη Μιχαηλάκοπουλου

«Ήταν λιοντάρι της ξηράς της θάλασσας δελφίνι τον τρέμαν σαν τον άκουγαν και Τούρκοι και Αλιζερίνιο» («Φαλέζ», Θ. Κολοκοτρώνης ο νεώτερος)

Στο άκουσμα εκείνου του μωρουδιακού κλάματος, το Μαίναλο σάσισε και οι λαγκαδινές χαράδρες σείσθηκαν. Μόλις είχε έρθει στον κόσμο ο Γιάννης, ο γιος του Γιώργου Θεοφιλόπουλου, και το χρονολόγιο σημάδευε ανυποψίαστο το έτος 1790, ενώ η τουρκοκρατούμενη Αρκαδία –όπως και η υπόλοιπη Ελλάδα– στέναζε κάτω από την μπότα του οθωμανού κατακτητή.

Σε ηλικία μόλις 18 χρόνων –και αφού έχει προηγηθεί διαμάχη με τον τοπικό αγά– ο νεαρός Ιωάννης Θεοφιλόπουλος αποχωρίζεται την αγαπημένη γενέτειρά του, τα Λαγκάδια, και καταφεύγει αρχικά στο Ναύπλιο και τελικά στα Ψαρά.

Μαθαίνει την ανορθόδοξη τέχνη των πυρπολικών από τον πρώτο διδάξαντα Πατατούκο (Ιωάννη Δημουλίτσα εκ Πάργας) και συμμετέχει με τον στόλο των Ψαριανών σε σειρά παράτολμων αποστολών, σε νησιά (κυρίως) του ανατολικού Αιγαίου. Συγκεκριμένα, σε δύο κρίσιμες στιγμές του Αγώνα, ο Θεοφιλόπουλος έχει καθοριστικό ρόλο. Αρχικά, στις 27 Μαΐου 1821, μετέχει ενεργά μαζί με τον Παπανικολή στην πρώτη πυρπόληση με μπουρλότο ενός τουρκικού πολεμικού πλοίου (δίκροτο ντελίνι), στην Ερεσό. Κατόπιν, ένα χρόνο αργότερα στη Χίο –με νωπό ακόμα το αίμα των εκεί χιλιάδων σφαγιασθέντων Ελλήνων– τινάζει στον αέρα τον αρχιναύαρχο του εχθρικού ναυτικού Καρά Αλή, μέσα στο ίδιο του το «σπίτι», τη ναυαρχίδα του οθωμανικού στόλου «Κινούμενο Όρος».

Αυτή τη φορά, ο Καραβόγιαννος, κεφαλαιοποιώντας την εν Ερεσώ κτηθείσα εμπειρία του, βρίσκεται στο πλευρό του αξιπεράστου αρχιναυμάχου Κωσταντή Κανάρη.

Δυστυχώς, οι ιστοριογράφοι της εποχής δεν αναφέρονται στην ιδιαίτερα ενεργό συμμετοχή του Θεοφιλόπουλου σε αυτές τις τόσο αποφασιστικής σημασίας πυρπολήσεις. Όμως, υφίστανται αδιάψευστα ιστορικά τεκμήρια (π.χ. πιστοποιητικά της Βουλής των Ψαρών) απ' όπου προκύπτει ότι ο Θεοφιλόπουλος είχε πρωταγωνιστικό ρόλο κατά τις πυρπολήσεις, συμμετέχοντας ενεργά ως πηδαλιούχος (ή δαδούχος) στην αιχμή του καταδρομικού δόρατος, στο Μπουρλότο (ηφαίστειο πλοίο)! Η πιο πλήρης και τεκμηριωμένη προσπάθεια προς αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας (βλ. Βαλέτας Γ., «Γιάννης Θεοφιλόπουλος. Ο παραγνωρισμένος θρυλικός μπουρλοπιέρης της Ερεσού και της Χίου», Αθήνα, 1972, *Αιολικά Γράμματα*) έλαβε χώρα την άνοιξη του 1884 μέσα από τις στήλες των εφημερίδων «Νέμεσις» και «Εθνικόν Πνεύμα». Στα ανωτέρω δημοσιεύματα αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι εκείνη τη χρονιά οργανώθηκε η πρώτη έκθεση κειμηλίων του Ιερού Αγώνα στον χώρο του Πολυτεχνείου. Παραταύτα, «διάφοροι όμιλοι ανθρώπων», αντί να πάνε στην έκθεση που οργάνωσε η κυβέρνηση, «προσέηχοντο εντός πενιχρού οίκου κειμένου επί οδού εγκαρσίου της οδού Αιόλου, παρά την Βρύσιν του Βορρά, ένθα διέμενε ο γέρον πυρπολητής, εν των λειψάνων της αρχαίας ημών ευκλείας». Εκεί, ασπάζονταν ευλαβώς το άτρεμο χέρι του Καραβόγιαννου αφουγκραζόμενοι τους λόγους του «οίπνες ήσαν ζώσα ιστορία των ενδόξων κατορθωμάτων του...».

Πρέπει να τονιστεί ότι ο πολυμήχανος «αμφίβιος» γίγαντας με το «αιάντειον ανάστημα» (το ύψος του

ξεπερνούσε τα δύο μέτρα) δεν έδρασε μόνο στη θάλασσα, αλλά διακρίθηκε και σε χερσαίες επιχειρήσεις, στον Μοριά και στη Ρούμελη. Στη μάχη των Τρικόρφων, για την παλικαριά του ονομάστηκε «Τσάκαλος», ενώ έγινε ένας από τους υπασπιστές του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη.

Την 1η Δεκεμβρίου 1885, εν Αθήναις, σε ηλικία 95 ετών ο Καραβόγιαννος, με έναν τελευταίο βαρύ κι αποφασιστικό βηματισμό, ανέβηκε να μας αγναντέψει από το πλατύσκαλο της αιωνιότητας. Βέβαια, η μαύρη θανατερή σκιά, σκεπάζοντας το φυσικό σώμα του Θεοφιλόπουλου τον βρήκε πάμφτωχο από υλικά αγαθά. Η πλειονότητα των (απελευθερωμένων πλέον) Ελλήνων είχε ήδη ξεχάσει τις δάφνες του. Όμως, η Ερεσός, η Χίος και τα αγέρωχα αρκαδικά βουνά ακόμα τις θυμούνται...

«αλκήν δ' ευδόκιμον
Μαραθώνιον άλσος αν είποι»,
Αισχύλος

(μην: την άξια νιότη του θα ειπεί
του Μαραθώνα το άλσος)

Φωτογραφία του Ι.Γ. Θεοφιλόπουλου σε βαθύ γήρας. Το ύψος του «αμφίβιου» γίγαντα με το αιάντειον ανάστημα ξεπερνούσε τα δύο μέτρα!

Άκλιτον

Της Άννας Αναγνώστη

Ένας μπαξές γεμάτος αίμα
είν' ο ουρανός
και λίγο χιόνι
έοφιξα τα σκοινιά μου
πρέπει και πάλι να ελέγξω
τ' αστέρια
εγώ
κληρονόμος πουλιών
πρέπει
έστω και με σπασμένα φτερά
να πετάω
Μίητος Σαχτούρης
«Ο ελεγκτής»

Πάλη βρέθηκα στη θέση να σβουρίζω ένα χάλκινο κέρμα στο τραπέζι δίπλα στον άδειο, από την μόλις αναχωρήσασα βαλίτσα σου, χώρο. Έφυγες ξημερώματα, για τα καλά. Ο ανεπαίσθητος κρότος της σιδερένιας γλώσσας, της εξώθυρας, θόρυβος δειλός, σήμανε τον επικήδειο του αποχωρισμού.

Μέχρι σήμερα, ο λεγόμενος ιδιωτικός χώρος των δύο, κρεμόταν σαν δύστυχο σφαχτάρι από την βαλίτσα-αγκόνη και από το περίτεχνο χάρτινο φωτιστικό, συναρμοσμένο, με εκατοντάδες απλήρωτους λογαριασμούς. Ο ελάχιστος αέρας λικνιζόταν, σαν αιωρούμενο κομμένο σκοινί από την δέστρα σ' ένα λιμάνι, σφυρίζοντας ξέπνοα ατυχές σαλπάρισμα.

Πάλη απολύθηκε. Όχι ότι δεν έκανα με επάρκεια την δουλειά μου, κάθε άλλο. Απλώς το σύγχρονο τρελάδικο ορίζεται από την ψηλή και ανεξέλεγκτη ανεργία, την εξαφάνιση του φαινομένου και τις κραυγές «ουράσα» των υπολοίπων που προσποιούνται ότι δεν βλέπουν.

Από την αρχή, θα πρέπει να νέβω μέσα μου, να ισιώσω τα ιστία της κεντρικής αορτής, να ρεγουλάρω τη μάινα, με μποφόρ τέτοια που να συμπονέσω εσένα για την άστοργη φυγή σου.

Ράλη στο χιόνι της άνοιξης θα στρώσω το χαλί μου.

Τι κι αν με σκεπάσει ο παράωρος χιονιάς; Θα σταθώ σπητή να ονειρευτώ τον άνθρωπο από την αρχή.

Και εσύ μόλις έφυγες. Ναι. Η σύγχρονη φτώχεια μυρίζει στον μοντέρνο άνθρωπο την λήπρα και την πανούκλα.

Θα επαναλάβω το σύνθημα μοντέλο για να αντέξω. Θα είμαι καλά –πολύ καλά– θα γελάω, θα λέω αστεία, θα αποφύγω το παραμικρό δάκρυ, θα γράφω ξημερώμα-

τα ένα πυκνό σημείωμα υποχρεώσεων, θα σβήνω κάθε μεσάνυχτα με μια γραμμή μοθυβίου, με τρόπο ίδιο με το μοθύβι που τινάζει τον ορίζοντα στην μάχη. Ακολουθεί ο ουράνιος μπαξές γεμάτος αίμα και χιόνι. Με τον ίδιο τρόπο το μοθύβι μου, θα σβήνει και θα υπενθυμίζει. Να βλέπω από το προσωπικό μου στασίδι, κάθε αυγούλη, που ΔΕΝ βρίσκομαι.

Έφυγες την ώρα που ως σύντροφοι θα κατεβαίναμε στο πεζοδρόμιο με το χέρι υψωμένο, με την καρδιά ολόκληρο τύμπανο και ασμας γαζώναν τα εχθρικά βόλια. Η πτώση μας δεν θα ήταν πτώση.

Πάλη η αυτοκρατορία διψάει για αίμα και δόξα. Οι φτωχοί γίνονται το αναγκαίο προσάναμμα.

Στο είχα πει. Ένα δειλινό, την ώρα που ο ήλιος γλιστρούσε, κωνόταν στο αμυδρό γέλιο σου και σ' έκανα βασιλιά, έλεγα.... «στis νέες επιδρομές, εγώ σ' ένα καραβάνι φρικτό κι άδικο θα εξαερωθώ».

Ακουγόταν μακρινό και σκοτεινό.

Να ισιώσω με τα' ακροδάκτυλά μου, τον δρόμο της φλέβας.

Να βγω στον εξώστη. Εγώ, οδομόναχη.

Δίχως σεση και αναγνώριση. Να συναντήσω εσένα, να μπω στο φόβο σου και να σε συγχωρήσω.

Μετά θα έρθω στα συγκαλά μου. Συγχωρώντας σε, όλης της οικουμένης τα πλάσματα μπορώ να αντικρίσω.

Πάλη θα πρέπει να ελέγξω τ' αστέρια.

Εγώ, ο κληρονόμος των πουλιών, με σπασμένη φτερούγα.

Αδύνατον να περιγράψω διαφορετικά την αδυναμία της πτώσης.

30 ημέρες * Σχόλια για την πολιτική και τον πολιτισμό

Του Σπύρου Κουτρούλη

www.koutroulis-spyros.blogspot.com

Η οικονομική σημασία της ελληνικής οικογένειας

Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830-1920*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2014

Στοχαστές, όπως ο Σ. Ράμφος του ύστερου έργου του, επιχειρούν να μας πείσουν ότι θεμέλιο της ελληνικής κακοδαιμονίας είναι η ελληνική οικογένεια. Υποτίθεται ότι αυτή εμποδίζει το άτομο να ενηλικιωθεί και να αποκτήσει έλλογα χαρακτηριστικά.

Όμως τέτοιες απόψεις όχι μόνο δεν θεμελιώνονται στην κοινωνική εμπειρία και στην ιστορική πραγματικότητα, αλλά την αντιστρέφουν. Η προσωπικότητα για να συγκροτηθεί έχει ανάγκη τη θαληπωρή του οικογενειακού χώρου. Από αυτόν θα λάβει τη γλώσσα του και τις δυνατότητες να ενταχθεί στο κοινωνικό σύνολο, όπως γράφουν ο Κ. Καστοριάδης και ο Κ. Λας (ο τελευταίος μάλιστα τη χαρακτηρίζει «λιμάνι σε έναν άκαρδο κόσμο»).

Ο ιστορικός Γ. Δερτιλής μας δίνει πολλά τεκμήρια για τον σημαντικό και θετικό ρόλο της ελληνικής οικογένειας. Τονίζει ότι τη θεωρεί «μονάδα παραγωγής και μάλιστα μονάδα υψηλής παραγωγικότητας και ως το κατεχόμενη παραγωγικό κύτταρο της ελληνικής οικονομίας εδώ και αιώνες. Πρόκειται για οικογένεια μεσογειακού τύπου: πολυμήχανη, προσαρμοστική, πολυέργη (εννοείται ότι σε αυτά τα θέματα θα επανέλθω). Στον μεσογειακό τύπο προσθέτουμε ένα επιπλέον, ελληνικό χαρακτηριστικό που υπήρχε ανέκαθεν: η ελληνική οικογένεια ήταν και είναι μια ιδιότυπη, συμπαγής οικονομική κοινοπραξία, απίστευτα εργατική όταν εργάζεται για το δικό της όφελος, ένα κοινωνικό κύτταρο εγωπαθές και πανίσχυρο, πότε οχυρό απόρρητο και πότε ελαφρύ τεθωρακισμένο, ευέλικτο και επιθετικό»¹. Παρότι δεν αγνοεί κάποια αρνητικά της χαρακτηριστικά, όπως την ώθηση συχνά στην προσασία που προσφέρει μια θέση δημοσιοϋπαλληλική, τελικά όλα αυτά αναιρούνται από το θεμελιώδες χαρακτηριστικό της που είναι ο υψη-

«Η οικογένεια ήταν το βασικό λειτουργικό στοιχείο όλων των συστημάτων παραγωγής που επικρατούσαν στην ύπαιθρο, οποιαδήποτε εποχή και αν εξετάζει κανείς. Ήταν, επίσης, το θεμελιώδες δομικό στοιχείο όλων των κοινωνικοοικονομικών συστημάτων που εκάστοτε επικρατούσαν στην ελληνική χερσόνησο»

λός βαθμός προσαρμοστικότητας. Τελικά, «η οικογένεια είναι και γόνιμο φυτώριο άλλων ιδεών και νοσημάτων, που οδηγούν συχνά τα μέλη της σε τολμηρές αναζητήσεις εκτός των διανοητικών και βιοτικών συνόρων της, στις σπουδές και την κοινωνική κινητικότητα, σε παροδικές αποδημίες και σε ισόβιες μεταναστεύσεις, σε οικονομικές συμπεριφορές που είναι, ενίοτε, παραγωγικότητες, σε εργασιακές στρατηγικές, σε αποταμιευτικές και επενδυτικές στρατηγικές πολύ αποδοτικές, σε επιχειρηματικές πρωτοβουλίες όλων των διαμετρημάτων και σε παραγωγικές μονάδες ιδιαίτερα προσαρμοστικές»².

Το τελευταίο στοιχείο, η προσαρμοστικότητα, είναι ίσως το πιο σημαντικό θετικό χαρακτηριστικό που αποδίδει ο Γ. Δερτιλής στην ελληνική οικογένεια με το οποίο κατάφερε να επιβιώνει με επιτυχία στις πιο σύνθετες περιστάσεις: «Πράγματι, δεν ήταν τυχαία, στην διάρκεια τριών αιώνων, η διαδοχική μετάβαση των ελληνικών οικογενειακών επιχειρήσεων της ομογένειας και της διασποράς από τη μια δραστηριότητα στην άλλη, από το εμπόριο και

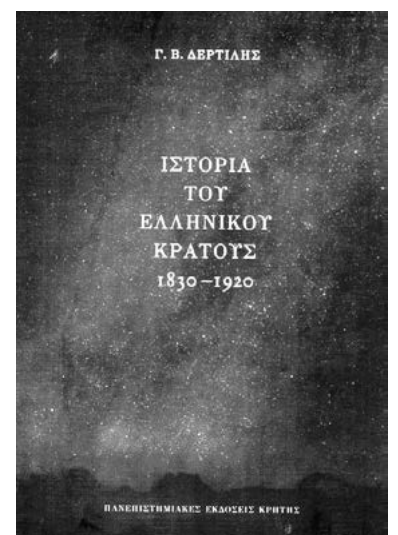
Ανατολική Αφρική, την Ωκεανία, τη Νότια Αμερική. Άλλωστε αυτές οι οικονομικές νοσηρότητες και στρατηγικές, με τις παραλλαγές που επιβάλλει η νέα εποχή, βοηθούν ακόμη και στον 20^ο αιώνα τις ελληνικές επιχειρήσεις, αυτόχθονες ή διεθνείς, να προσαρμόζονται ταχύτατα στον παραλλαγμένο, νεωτερικό τομέα των υπηρεσιών της εποχής μας και σε δραστηριότητες που επεκτείνονται πέραν των συνόρων, όπως πάντα, αψηφώντας όλες τις κρατικές εξουσίες – για το καλό και για το κακό»⁴.

Ο Γ. Δερτιλής θα αναφερθεί στον κοινοτισμό «στη ναυτοσυντροφική παράδοση», θεσμό εθιμικού δικαίου που συνδύαζε τη συμμετοχή των ναυτών στα κέρδη του ταξιδιού με την κεφαλαιουχική πρωτοκαθεδρία του εμπόρου, την πατριαρχική εξουσία του καπετάνιου και, ενίοτε, τη διαιτησία του συμβουλίου των προεστών. Η παράδοση αυτή βυθίζεται στην προϊστορία της δικτύωσης ως τρόπου οργάνωσης της ναυτιλίας. Οι Έλληνες έμποροι και πλοιοκτήτες την ακολουθούσαν έως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Δύο παρεπόμενες πρακτικές σχετίζονται στενά με αυτήν την παράδοση, την οποία κατά κάποιον τρόπο διαδέχθηκαν. Συνοψίζονται σε δύο ευνόητες φράσεις, που δεν χρειάζονται εξηγήσεις. Η μία είναι, «κάθε πλοίο και μια επιχείρηση»· η άλλη είναι, «κάθε μέλος της οικογένειας και μια επιχείρηση – ή ένα υποκατάστημα». Η τέταρτη πρακτική, τέλος, μπορεί να συνοψιστεί στην φράση «το κέρδος ακολουθεί τη σημαία»: ο εφοπλιστής, κυνηγώντας το κέρδος, διαλέγει τη σημαία που του το εξασφαλίζει – ή που μειώνει τον κίνδυνο ζημιών. Με τις αλλαγές σημαίας και με την γεωγραφική κατανομή των επενδύσεων, αυτές οι πρακτικές μοίραζαν τους κινδύνους μεταξύ των μελών της οικογένειας αλλά και του δικτύου και διέχεαν τους γεωπολιτικούς και επιχειρηματικούς κινδύνους σε διαφορετικές περιοχές. Από την άλλη πλευρά, οι ίδιες πρακτικές αύξαναν τα κέρδη από πολλαπλές πηγές διασπαρτες στον χώρο, στον χρόνο και

σε διάφορα επιχειρηματικά πεδία»⁵.

Αλλά και στην ξηρά, η φύση του εδάφους «επέβαλλε την οργάνωση της παραγωγής γύρω από μονάδες μικρές, άρα οικογενειακές – ιδίως στη νότια Ελλάδα και στα περισσότερα νησιά»⁶. Τελικά ο Γ. Δερτιλής συμπεραίνει πως «η οικογένεια ήταν το βασικό λειτουργικό στοιχείο όλων των συστημάτων παραγωγής που επικρατούσαν στην ύπαιθρο, οποιαδήποτε εποχή και αν εξετάζει κανείς. Ήταν, επίσης, το θεμελιώδες δομικό στοιχείο όλων των κοινωνικοοικονομικών συστημάτων που εκάστοτε επικρατούσαν στην ελληνική χερσόνησο»⁷.

Τα πορίσματα αυτά επιβεβαιώνουν ένα συμπέρασμα που προκύπτει από μια αυθόρμητη σχεδόν φωτογραφική γνώση της εμπειρικής πραγματικότητας, χωρίς τις αναγκαίες λογικές συνεπαγωγές που κάνει ένας ιστορικός όπως ο Γ. Δερτιλής. Η ελληνική οικογένεια, πράγματι, αποτελεί απάνεμο λιμάνι σε έναν άκαρδο κόσμο, που προστατεύει τα μέλη της από τα χειρότερα. Όμως, χάρη στην προσαρμοστικότητα που τη διακρίνει, όχι μόνο δεν αντιστρατεύεται έναν καλώς νοούμενο οικονομικό ορθολογισμό, αλλά αποτελεί, η ύπαρξή της, την προϋπόθεση για κάθε θετική εξέλιξη, τόσο στον «προκαπιταλιστικό», όσο και στον «καπιταλιστικό» κόσμο.

¹ Γ. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830-1920*, ΠΕΚ, Ηράκλειο 2014, σ.20.

² Όπ.π., σελ. 21.

³ Όπ.π., σελ. 30.

⁴ Όπ.π., σελ. 31.

⁵ Όπ.π., σελ. 93.

⁶ Όπ.π., σελ. 155.

⁷ Όπ.π., σελ. 183.

● | Ανεμόμυλοι Ιστορίες

Του Κωνσταντίνου Μαυρίδη

Το γεράκι κι ο χιονάνθρωπος

Η πιο απίστευτη ιστορία κατασκοπίας της δεκαετίας του '80

*"You've got no choice,
Feel like Christopher Boyce".
Moon Palace, Luna*

Συνήθως η λέξη **κατάσκοπος** φέρνει στο νου φιγούρες τύπου **Τζέιμς Μποντ** με υπερσύγχρονα μέσα καταγραφής και παρακολούθησης ή υψηλά ιστάμενους δημόσιους λειτουργούς, όπως ο **Κιμ Φίλμπερ**, που δρουν αθόρυβα για χρόνια χωρίς να εγείρουν υποψίες.

Με βάση τα παραπάνω, η εκπληκτική περίπτωση των **Κρίστοφερ Μπόις** και **Άντριου Λη** αποτελεί σίγουρα παράδοξο και ταυτόχρονα απόδειξη ότι στον κόσμο της διεθνούς κατασκοπίας τα πάντα είναι πιθανά. Προφανώς, οι χιλιάδες περιπτώσεις επιτυχούς κατασκοπίας που δεν αποκαλύφθηκαν ποτέ και οι κρυφές επιχειρήσεις που λαμβάνουν χώρα σ' ολόκληρο τον κόσμο καθώς γράφονται αυτές οι γραμμές, συνηγορούν, με εκκωφαντική σιωπή, στο παραπάνω συμπέρασμα. Κάθε δίκτυο που εξαρθώνεται προκαλεί το ενδιαφέρον για τα κίνητρα, τα μέσα και τις υπόγειες διαδρομές των μελών του, αλλά η δράση των Μπόις και Λη ξεπέρασε ακόμη και τη φαντασία του μαιτρ του είδους, **Τζον Λε Καρέ**.

Αρχικά πρέπει να αναφερθεί ότι αυτό που ένωσε τους Μπόις και Λη ήταν η παιδική τους φίλια. Μεγαλώνοντας στο εύπορο προάστιο του Πάλος Βέρντες του Λος Άντζελες, οι δύο έφηβοι έκαναν παρέα ασχολούμενοι με δύο διαφορετικά «χόμπι». Ο Μπόις λάτρευε τα γεράκια και την ιερακοθηρία και ο Λη τα ναρκωτικά. Με βάση τις ενασχολήσεις τους στο λύκειο, ο Μπόις είχε το ψευδώνυμο «Γεράκι» κι ο Λη ήταν γνωστός ως «Χιονάνθρωπος», λόγω της προτίμησής του στην κολομβιανή κοκαΐνη. Με την αποφοίτηση από το λύκειο, ο Μπόις, που είχε πετύχει σκορ IQ 147, πέρασε τις εισαγωγικές εξετάσεις για το κολέγιο και ο Λη έγινε, τι άλλο, έμπορος ναρκωτικών. Οι δυο τους θα συνεχίσουν να κάνουν παρέα, καθώς ο Μπόις θα μετεγγρά-

φεται άσκοπα από κολέγιο σε κολέγιο ως αιώνιος φοιτητής και ρέμπελος.

Κάπου εκεί επενέβη ο πατέρας του Μπόις (πρώην αξιωματικός του FBI και της βιομηχανίας αεροσκαφών), ο οποίος, ανησυχώντας για το μέλλον του γιου του και τον άσωτο βίο του, χρησιμοποίησε τις διασυνδέσεις του για να του εξασφαλίσει το 1974 μια θέση στον **Όμιλο Αμυντικών και Διαστημικών Συστημάτων TRW** στο Ρεντόντο Μπίς της Καλιφόρνιας. Ο υιός Μπόις αποδείχθηκε πανέξυπνος και σε σύντομο χρονικό διάστημα είχε μετατεθεί στην περίφημη «Μαύρη Κρύπτη» της εταιρείας, ένα θωρακισμένο υπόγειο στο οποίο διεκπεραιώνονταν εκατοντάδες άκρως απόρρητα σήματα σε καθημερινή βάση. Μια μέρα στα χέρια του Μπόις θα πέσει ένα διαβαθμισμένο σήμα της ΣΙΑ, στο οποίο γίνεται λόγος για ενέργειες της υπηρεσίας προς απομάκρυνση από την εξουσία του πρωθυπουργού της Αυστραλίας, **Γκάου Ουίλαμ**, λόγω της αναμερικανικής του στάσης.

Αρχικά, ο Μπόις δεν θα δώσει ιδιαίτερη σημασία στο σήμα, αλλά τις επόμενες ημέρες θα περάσουν από τα χέρια του επιπλέον σήματα της ΣΙΑ, που περιγράφουν πως ο Ουίλαμ επιθυμεί το κλείσιμο της αμερικανικής βάσης επικοινωνιών του **Πάιν Γκαπ** και βήμα-

Κάθε δίκτυο κατασκοπίας που εξαρθώνεται προκαλεί το ενδιαφέρον για τα κίνητρα, τα μέσα και τις υπόγειες διαδρομές των μελών του, αλλιώς η δράση των Μπόις και Λη ξεπέρασε ακόμη και τη φαντασία του μαιτρ του είδους, **Τζον Λε Καρέ**.

«Έφαγα είκοσι πέντε χρόνια από τη ζωή μου στη φυλακή γιατί είχα κάτι ανεμόμυλους να κυνηγήσω. Τώρα ήρθε η ώρα να ανταλλάξω τους μώλωπές μου με ένα ζευγάρι φτερά».

τα για τον εκβιασμό και την εξουδετέρωσή του. (Σημειωτέον ότι, λίγους μήνες αργότερα, ο κυβερνήτης της Αυστραλίας σερ Τζον Κερ, ο οποίος στα σήματα της ΣΙΑ αναφερόταν ως «ο άνθρωπός μας», έριξε την κυβέρνηση Ουίλαμ και έθεσε ένα βολικό τέλος στην απειλή για τα αμερικανικά συμφέροντα). Κανείς δεν ξέρει τι συνέβη μέσα στο κεφάλι του Μπόις μετά την ανάγνωση των σημάτων. Ο ίδιος, στο βιβλίο του *Η άγνωστη ιστορία του γερακιού και του χιονάνθρωπου*, ισχυρίζεται ότι «έχασε κάθε πίστη στην κυβέρνηση των ΗΠΑ και αποφάσισε να κάνει κάτι γι' αυτό».

Εν πάση περιπτώσει, αποφάσισε να μην προσεγγίσει τα ΜΜΕ, αλλά να έρθει σε επαφή με την κυβέρνηση της ΕΣΣΔ και να της παράσχει τις διαβαθμισμένες πληροφορίες που περνούσαν από τα χέρια του με το αζημίωτο. Επειδή ο ίδιος έπρεπε να είναι στο πόστο του στην TRW καθημερινά, ανακοίνωσε το σχέδιό του στον πιστό του φίλο τον Χιονάνθρωπο, ο οποίος δέχτηκε ενθουσιωδώς να πάρει μέρος στο σχέδιο. Αργότερα ο Λη θα δήλωνε ότι ήταν τελείως μαστουρωμένος όταν του ανακοινώθηκε το σχέδιο αλλά, μάλλον, δεν έχει καμία σημασία. Αυτό που έχει σημασία ήταν πρώτον ότι ο Λη ήταν ο ίδιος χρήσιμος του «εμπορεύματος» που διακινούσε και, δεύτερον, οι αυταπάτες μεγαλείου που είχε από καιρού εις καιρό. Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά τον καθιστούσαν τε-

λείως ακατάλληλο για κατασκοπευτική δουλειά.

Παρ' όλα αυτά, ο Μπόις τον εμπιστεύτηκε και τον Μάιο του '75 πετούσε για την Πόλη του Μεξικού, όπου παρέδωσε το πρώτο πακέτο πληροφοριών στη **σοβιετική πρεσβεία**. Θα ακολουθούσαν κι άλλα παρόμοια ταξίδια, με κάθε πακέτο να τιμάται περί τα 70 χιλιάδες δολάρια και τον Λη να κάνει ταυτόχρονα και λαθρεμπόριο ηρωίνης, απογειώνοντας τα κέρδη. Φαίνεται πως σε κάποια φάση ο Λη το έχασε τελείως κι έφτασε στο σημείο να προτείνει στους Σοβιετικούς να τον βοηθήσουν στο λαθρεμπόριο ναρκωτικών, μεταφέροντας ποσότητες κοκαΐνης από το Περού στη σοβιετική πρεσβεία στο Μεξικό μέσα σε διπλωματικούς σάκους. Η απάντηση, κατά τον Λη, ήταν ένα ξερό νιέ.

Η επικερδής δουλειά με τους Σοβιετικούς θα τελείωνε απότομα τον Γενάρη του '77, όταν ο Λη συνελήφθη τυχαία στο Μεξικό ως ύποπτος για τον φόνο ενός αστυνομικού. Στην ανάκριση που ακολούθησε, ο Λη τα ομολόγησε όλα, με αποτέλεσμα την έκδοσή του στις ΗΠΑ και τη σύλληψη του συνεργάτη του, Μπόις. Στη δίκη που ακολούθησε, ο Μπόις τιμωρήθηκε με 40 χρόνια φυλακή και ο Λη με ισόβια κάθειρξη. Η υπόθεση, μάλλον, θα τελείωνε εκεί, αλλά ο Μπόις δεν είχε πει την τελευταία του λέξη. Στις 21/1/80 απέδρασε από τη φυλακή υψίστης ασφαλείας του **Λόμπουκ** έρποντας μέσα από σωλη-

νώσεις και αποχετεύσεις και αφήνοντας πίσω του ένα ομοίωμα του εαυτού του από πεπιεσμένο χαρτί. Για τον επόμενο ενάμιση χρόνο θα λήστευε πάνω από 17 τράπεζες στο **Λινταχο** και την **Ουάσιγκτον** μαζεύοντας ένα μη ευκαταφρόνητο ποσό χρημάτων. Είχε μάλιστα και το περισσό θράσος να γραφτεί σε σχολή πιλότων ελικοπτερίων, σχεδιάζοντας να εκτελέσει αποστολή απελευθέρωσης του φίλου του Λη, που τότε βρισκόταν έγκλειστος επίσης στο Λόμπουκ.

Τελικά, θα τον κάρφανε ένας από τους συνεργάτες του στις ληστείες και θα άρπαζε 27 επιπλέον χρονάκια στα 40 της πρώτης καταδίκης του. Με τον Λη να εκτίει ισόβια και την ημερομηνία λήξης της ποινής του Μπόις στα 2046, κάποιος θα περίμενε και οι δυο τους να τελειώσουν τις ημέρες τους στη φυλακή, αλλά η τύχη ήταν με το μέρος τους. Στις αρχές της δεκαετίας του '80, μια νεαρή δικηγόρος-ακαβίστρια ονόματι **Κέιτ Μιλς** ενδιαφέρθηκε για την υπόθεση του Λη και άρχισε να εργάζεται για την απελευθέρωσή του. Η έρευνά της την έφερε σε επαφή με τον Μπόις και ανέλαβε κι αυτόν, συνδεδεμένη συναισθηματικά μαζί του. Δούλεψε νυχθημερόν, ερχόμενη σε επαφή με γερουσιαστές που είχαν συνεργαστεί με τον Μπόις -όταν αυτός είχε καταθέσει στη Μόνιμη Επιτροπή Ερευνών της Γερουσίας σχετικά με την αποτροπή εσωτερικών απειλών ασφαλείας- και κατάφερε να πετύχει την αποφυλάκιση με αναστολή της ποινής, του Λη το 1998 και του Μπόις το 2002.

Ο Λη βγήκε από τη φυλακή έχοντας αφήσει πίσω του τις εξαρτήσεις και προσελήφθη στην εταιρεία παραγωγής του **Σον Πεν**. Όσο για τον Μπόις, την πρώτη κιόλας μέρα της αποφυλάκισής του αγόρασε ένα γεράκι. Την επόμενη χρονιά παντρεύτηκε την Κέιτ Μιλς και μετακόμισε στα δάση του Όρεγκον δηλώνοντας: «Έφαγα είκοσι πέντε χρόνια από τη ζωή μου στη φυλακή γιατί είχα κάτι ανεμόμυλους να κυνηγήσω. Τώρα ήρθε η ώρα να ανταλλάξω τους μώλωπές μου με ένα ζευγάρι φτερά».

● | ΘΕΑΤΡΟ κριτική

Του Κώστα Σαμάντη

Η καταστροφική δύναμη της εμμονής

«Αμφιβολία» του Τζον Πάτρικ Σάνλεϊ.

«Τουλάχιστον 547 παιδιά, μέλη της περίφημης εκκλησιαστικής χορωδίας του Ρέγκενσμπουργκ (Ρατισβόνη) στη Γερμανία, έπεσαν θύματα κακοποίησης, ακόμη και βιασμού, από το 1945 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990, σύμφωνα με μια έκθεση που δόθηκε την Τρίτη στη δημοσιότητα. Η υπόθεση αφορούσε κυρίως την κακομεταχείριση που υπέστησαν τα παιδιά μεταξύ 1964-1994, την εποχή δηλαδή που επικεφαλής της χορωδίας ήταν ο Γκέοργκ Ράισινγκερ, ο αδελφός του πρώην πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ΄. Ο Γκέοργκ Ράισινγκερ, 93 ετών σήμερα, διαβεβαιώνει ότι αγνοούσε ότι τα παιδιά κακοποιούνταν σεξουαλικά σε αυτήν τη διάσημη χορωδία που ιδρύθηκε τον Μεσαίωνα, το 975 μ.Χ.» (Από τον Τύπο της 9ης Ιουλίου 2017)

Η σοβαρότερη ίσως κατηγορία στο σώμα της καθολικής εκκλησίας αφορά στη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών. Είναι ένα φαινόμενο, διαρκές και παγκόσμιο, το οποίο στη συγκεκριμένη εκκλησία ενέχει πλέον θέση επιδημίας. Για πολλά χρόνια η ηγεσία της καθολικής εκκλησίας είχε επιλέξει την απόκρυψη αυτού του εγκλήματος, όμως πολλές φορές έβγαине στη δημοσιότητα η ειδήθης αυτή πράξη. Ο Πάπας Φραγκίσκος, επικεφαλής της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας, έχει επιλέξει, κατά δήλωσή του, να αντιμετωπίσει ριζικά αυτό το φαινόμενο. Μένει να αποδειχθεί.

Η «Αμφιβολία» είναι ένα βραβευμένο (2005) με Πούλιτζερ θεατρικό έργο του Τζον Πάτρικ Σάνλεϊ. Μέσα στο αριστοτεχνικά γραμμένο κείμενό του, περιγράφει την αντιπαράθεση στους κόλπους ενός καθολικού σχολείου ανάμεσα στη αδελφή Αλοΐσιους, που είναι επικεφαλής του σχολείου και τον πατέρα Φλυν (ιεραρχικά

ανώτερο της) ο οποίος διδάσκει σε αυτό. Η υπόθεση δι-αδραματίζεται μετά τον πόλεμο των Φόκλαντ, αφορά σε σύγχρονη σχεδόν περίοδο. Η αδελφή Αλοΐσιους είναι εκπρόσωπος του σκληροπυρηνικού συντηρητισμού της καθολικής εκκλησίας. Επιβάλλει στους μαθητές του σχολείου να γράφουν με μολύβι (απεχθάνεται το στυλό διαρκείας), ενώ αντιτίθεται σε οποιαδήποτε προσπάθεια εκσυγχρονισμού. Στο πλαίσιο αυτό έρχεται αντιμέτωπη με τον πατέρα Φλυν, ο οποίος κομίζει νεωτερικότητες ιδέες. Ο πατέρας Φλυν είναι εξοπλισμένος με τις αποφάσεις της 2ας Συνόδου του Βατικανού, που ρυθμίζουν πλέον τις σχέσεις μεταξύ της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας και του συγχρόνου κόσμου. Η προκατάληψη της απέναντι σε αυτόν αρχίζει από την πρώτη στιγμή της συνάντησής τους μιας και την ενοχλούν τα πάντα πάνω του – ακόμη και το μήκος των νυχιών του. Έχει πλέον αποκτήσει μία εχθρική εμμονή απέναντί του. Η σύγκρουση είναι σφοδρή και σαν όπλο

και επιχείρημα θα αφήσει να αιωρείται πάνω από το σχολείο η, σίγουρη κατ'αυτήν, κατηγορία της παιδεραστίας εναντίον του ιερέα.

Το κείμενο του Τζον Πάτρικ Σάνλεϊ είναι πολυεπίπεδο και λειτουργεί, μπορούμε να πούμε, σαν ένας καμβάς ζωγραφικού πίνακα. Σε πρώτο πλάνο καταγράφεται η αυστηρή ιεραρχία η οποία διέπει το καθολικό δόγμα. Είναι χαρακτηριστικό πως τα κύρια πρόσωπα είναι μέλη ενός θρησκευτικού τάγματος, όταν η αντίστοιχη οργανωτική δομή στην ορθόδοξη εκκλησία είναι το ιερό κοινοβίο. Τα πάντα οφείλουν να λειτουργούν μέσα στο πνεύμα αυτής της ιεραρχίας και να την εξυπηρετούν. Ο πίνακας συμπληρώνεται από λεπτές πινελιές μέσα από τις οποίες καταγράφονται οι αντιθέσεις ανάμεσα στο παλιό και το καινούριο, οι διαφορετικές θρησκευτικές προσλήψεις, οι δύο διαφορετικοί κόσμοι που εκφράζονται από τα δύο κύρια πρόσωπα του έργου, αλλά και φιλοσοφικά ερωτήματα πάνω στο ποιος είναι ο αναμάρτητος, ποιος

είναι ο κριτής, τι σημαίνει μισαλλοδοξία, πώς λειτουργεί η εμπάθεια. Το σύνολο αυτών των χαρακτηριστικών οδηγεί σε ένα έργο όπου κύρια διάστασή του είναι η καταγραφή ψυχολογικών πιεσμών του ανθρώπου. Καθόλου τυχαία το πολυεπίπεδο αυτό έργο γνώρισε την επιτυχία και τη διάκριση.

Μάλιστα, εξαιτίας της επιτυχίας του, είχε την τύχη να μεταφερθεί και στη μεγάλη οθόνη (2008) σε σκηνοθεσία του ίδιου του συγγραφέα και με πρωταγωνιστές τη Μέριλ Στριπ και τον Φίλιπ Σέιμους Χόφμαν στους αντίστοιχους ρόλους, με την ταινία να διαθέτει τέσσερις υποψηφιότητες βράβευσης στην ετήσια τελετή των Όσκαρ.

Ο σκηνοθέτης Απόλλωνας Παπαθεοχάρης έρχεται αντιμέτωπος με ένα αρκετά δύσκολο κείμενο. Αυτό έχει να κάνει με την υποχρέωσή του να υπερβεί την απλή καταγραφή του πλαισίου μέσα στο οποίο διαμορφώνεται η θεατρική δράση, αλλά και τις εύκολες και εξωτερικές συγκρούσεις ανάμεσα στα δύο κεντρικά πρόσωπα. Ο πυρήνας του έργου βρίσκεται

στην ανάδειξη των δύο διαφορετικών ψυχολογικών ταυτοτήτων, όπου καμία τους δεν είναι εντελώς αθώα, όμως ούτε και ένοχη. Κάθε άνθρωπος κουβαλά τα μυστικά και τις «αμαρτίες του», κάθε άνθρωπος κουβαλά ένα κρυφό εσωτερικό σκοτεινό εαυτό.

Στη θεατρική του πρόταση συνεργάζεται με δύο σημαντικούς ηθοποιούς του ελληνικού θεάτρου: Τη Ρούλα Πατεράκη και τον Νίκο Κουρής. Η πρώτη μάς προσφέρει μια σιβαρή ερμηνεία, αποδίδοντας πλήρως τον μισανθρωπισμό της αδελφής Αλοΐσιους, σε ένα ρόλο που θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχει γραφτεί για αυτήν. Ο δεύτερος γνωρίζει τον ρόλο και φορτίο που κουβαλά ο πρωταγωνιστής, ενώ μας προσφέρει, μέσω της πολύ καλής ερμηνείας του, τον νεαρό πατέρα Φλυν ως φορέα ενθουσιασμού και δημιουργίας που συνοδεύει συνήθως την ηλικία του. Ταυτόχρονα αποδίδει τις λεπτές αποχρώσεις των ψυχολογικών μεταπτώσεων που κουβαλά ο ρόλος του. Πολύ καλές στους ρόλους τους οι Λίλα Μπακλέση ως αδελφή Τζέιμς και Πηνελόπη Μαρκοπούλου ως κυρία Ουμέρ.

Τα σκηνικά του Παπαθεοχάρη λειτουργούν αποτελεσματικά και επιτυγχάνουν να αποδώσουν τους διαφορετικούς χώρους στους οποίους διαδραματίζεται η υπόθεση. Το ίδιο αποδοκική είναι και η λειτουργία του φωτισμού της Μελίνας Μάσχα.

Το έργο παρουσιάζεται ως δράμα, πολύ περισσότερο ρόλο όμως παίζει η ψυχολογική ανάδειξη του εσωτερικού ανθρώπινου κόσμου. Αυτό πιστεύουμε ότι είναι και ο κύριος άξονας του θεατρικού κειμένου. Όσο και αν έχουμε ένα καλό και ισορροπημένο αποτέλεσμα, η ψυχολογική διάσταση του έργου μένει ανολοκλήρωτη. Ειδικά όποιον έχει παρακολουθήσει την κινηματογραφική ταινία.

Ξεφυλλίζοντας...

Το 3^ο κύμα

Δεν πρόκειται για το 3^ο κύμα του Άλβιν Τόφλερ, αλλά για το λογοτεχνικό περιοδικό *Κύμα* που εκδίδουν ο εικαστικός ΑΚΑΝΘΟΣ (Στέφανος Ζησόπουλος) και ο ποιητής Γιώργος Δάγλης. Το τρίτο τεύχος του περιοδικού κυκλοφόρησε με πλούσια ύλη.

Ο ηθοποιός Άρης Ρέτσος σε μια συνέντευξη στον Γιώργο Δάγλη μιλάει για την αρχαία τραγωδία και την τέχνη. Η ζωγράφος και σύντροφος του ποιητή Καρούζου, Εύα Μπέν, κουβεντιάζει με τη Λουκία Πλυτά Ένα εκτεταμένο αφιέρωμα στον Αργείο ποιητή και εκδότη Γιάννη Ρηγόπουλο (εκδόσεις Ελλήβορος), ένα μικρό δείγμα από την έκδοση «Το μαύρο χιόνι», του Γιώργου Δάγλη.

ΑΣΥΛΟ

Στις άθλιες πόλεις.

Τις μίζερές συνοικίες και τα σαθό-
νια των ηθοποιών.Σ' αυτή τη νύχτα που δεν έχει τέ-
λος.Απ' τη χαραμάδα του κόσμου
ακούω τους

ήχους του μπουζουκιού.

Πιάνω τα χέρια της Αστυπάλαιας.

Βλέπω τα μάτια που πνίγονται.

Αυτό το άσυλο σχιζοφρενών ήταν
η κατοικία του

παρελθόντος.

Το αόρατο μουσείο της λήθης.

Τα άληθοι και τα λόγια

που δεν είπαμε ποτέ,

κεντημένα στα κλειστά μας βλέ-
φαρα.(απ' τη συλλογή «Το μαύρο χιόνι»
εκδ. Ελλήβορος)

Μεταφράσεις ποιημάτων, και, όπως πάντα, το *Κύμα* είναι το βήμα των σύγχρονων ποιητών.

Περισσότεροι από δεκαπέντε σύγχρονοι ποιητές παρουσιάζουν αδημοσίευστα έργα τους σε ένα contemporary γραφιστικό περιβάλλον σχεδιασμένο από τον Άκανθο, ένα μικρό δείγμα από το εφτά τρίστιχα με τον τρόπο του χαϊκού του Ηλία Μέλιου:

ματιά πλαστική
στον άνεμο ξεφτίζω
μισή ανάσα.

Ένα περιοδικό που αξίζει να δια-
βαστεί.

Παναγιώτης Κόρπας

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:

Μετάφραση: Αντώνης Γαλιός

Σκηνοθεσία-Σκηνικά-Κοστούμια:
Απόλλων ΠαπαθεοχάρηςΒίντεο: Απόλλων Παπαθεοχάρης-Ραμόν
Μαλαπέτσας

Σχεδιασμός Φωτισμών: Μελίνα Μάσχα

Μακιγιάζ Παντελής Τουτουνηζής

Βοηθός Σκηνοθέτη: Δανάη Παπουτσιή

Βοηθός Σκηνογράφου: Σωτήρης Μή-

τουλας

Φωτογραφίες: Έφη Γούση

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ρούλα Πατεράκη,
Νίκος Κουρής, Λίλα Μπακλέση, Πη-
νελόπη Μαρκοπούλου

Θέατρο Ροές, Ιάκχου 16, Γκάζι

13.04.2018 - 29.04.2018

Τε: 19:00, Πε, Πα: 21:00, Σα: 18:30 &
21:00, Κυ: 20:00

€16-€18, €12 (μειωμένο)

● | CINEρήξη

Του Κωνσταντίνου Μπλάθρα

Το νησί των σκύλων

Στο οδοιπορικό του Εδμόνδου δε Αμίτον στην Πόλη, βρίσκουμε την απίθανη ιστορία, «*ότι ο σουλιάνος Αβδούλ-Μειζίδ διέταξε και απήλασαν όλους τους κύνας της Κωνσταντινουπόλεως εις την νήσον του Μαρμαρά*», καθώς «ο σκύλος κατά το Κοράνιον είναι ζώον ακάθαρτον». Εντούτοις, «ο λαός εγόγγυσε διά τούτο, και, ότε επανήχθησαν εκείθεν εις την πρωτεύουσαν, υπεδέχθη αυτούς εν χαρά και αλαλαγμώ». Καθώς δε, «ουδείς των εν Κωνσταντινουπόλει σκύλων έχει κύριον», όπως λέγει ο περιηγητής, «όλοι δε ομού συναποτελοῦσι δημοκρατίαν απέραντον τυχοδιωκτικῶν πανελευθέρων, άνευ περιδεραίου, άνευ ονόματος, άνευ έργου, άνευ οικίας, άνευ νόμων»¹. Γουιστόζικο θέμα για πολιτική παραβολή. Δεν συμφωνείτε; Ο Τεξανός Γουές Άντερσον δεν ξέρω αν διάβασε τον Ιταλό δε Αμίτον. Μεταφέρει τη δική του «δημοκρατία» των σκύλων σε μια χώρα σύγχρονη, στη φουτουριστική Ιαπωνία, όχι στον 19ο αιώνα, φυσικά, αλλά στο εγγύς μέλλον. Όχι στην Κωνσταντινούπολη, αλλά στο Μεγκασάκι.

¹ Εδμόνδου δε Αμίτον, *Η Κωνσταντινούπολις· μετ' εικόνων, κατά μετάφρασιν διακεκριμένου λογίου*, β' έκδοση, Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2001, σσ. 182-183.

Εκεί, ο δήμαρχος Κομπαγιάσι διατάζει την εξορία όλων των σκύλων της πόλης στο απέναντι νησί των σκουπιδιών, χωματερή και συνάμα τόπο κατεστραμμένο από ένα σεισμό, ένα τσουνάμι ή μια πυρηνική (:) έκρηξη. Πρώτος εξόριστος ο σκύλος του δημάρχου, ο Σποτς. Να όμως που ο θετός του γιος, ο Ατάρι Κομπαγιάσι, του οποίου φύλακας ήταν ο Σποτς, το σκάει και πάει στο νησί, για να τον βρει και να τον φέρει πίσω. Τότε είναι που ξεσπάει μια αληθινή σκυλοεπαναστάση στο Μεγκασάκι, κατά του διεφθαρμένου δημάρχου Κομπαγιάσι. Οι σκύλοι επιστρέφουν, όχι με σουλιτανικό φιρμάνι, βέβαια, αλλά ως επαναστάτες, εγκαθιστούν τον υιό Κομπαγιάσι, Ατάρι, και την Ιαπωνοαμερικανίδα φίλη του, Τρέισι Γουόλκερ, στην εξουσία, οπότε η πόλη ξαναβρίσκει τον κυνόφιλο ρυθμό της.

Ο Γουές Άντερσον αγαπάει τα παραμύθια, εκείνα που μοιάζουν περισσότερο αληθινά από πολλές «αληθινές» ιστορίες. Τον θυμόμαστε, άλλωστε, στο πρώτο του ανιμέισον, τον *Απίθανο κύριο Φοξ* (2009). Αλλά και οι άλλες του ταινίες κινούνται στο ίδιο μοτίβο του παραμυθιού: *Ταξίδι στο Darjeeling* (2007), ένα κωμικό ταξίδι στην Ινδία, ή το πιο πρόσφατο, *Ξενοδοχείο Grand Budapest* (2014), μια μαύρη κωμωδία. Στο *Νησί των σκύλων* ακο-

λουθεί τον ίδιο δρόμο, βαθαίνοντας τη ματιά του. Ο Άντερσον βάζει το χιούμορ ασπίδα στην τραγωδία που κρύβουν οι ιστορίες του. Το Μεγκασάκι είναι μια παγκόσμια megάπολη, όχι πολύ μακριά μας. Σ' αυτήν τη μηχανιστική κοινωνία η Δημοκρατία τείνει να είναι μονάχα ένα πρόσχημα. Ο «επιστημονικός» έλεγχος της ζωής, οι υστερίες που έντεχνα υποθάλπονται από τα ΜΜΕ, η ολόπλευρη μαζοποίηση και, φυσικά, η εφιαλτική καταστροφή του περιβάλλοντος, η σκουπιδοποίηση κάθε σπιθαμής γης που βρίσκεται έξω από τη megάπολη, μεταλλάσσουν τους ανθρώπους σε ανδράποδα και... τους σκύλους σε ανθρώπους! Στην ταινία οι σκύλοι μόνο μιλούν «κανονικά», δηλαδή στα αγγλικά. Οι άνθρωποι μιλούν στη γλώσσα τους, δηλαδή στα ακαταλαβίστικα γιαπωνέζικα. Και η τηλεόραση, που λέει τον καιρό ή που μεταδίδει ζωντανά τα μακρινά γεγονότα, είναι η Πυθία, η μάντις του μέλλοντος.

Ευφύεστατη η παραβολή και απολαυστική η ταινία. Η περιπλάνηση στο νησί των σκύλων, μια σκουπιδοέρημο που κατοικείται από αγέλες πεινασμένων σκυλιών, για την ανεύρεση του Σποτς, γίνεται μια περιπέτεια σε έναν εξωτικό κόσμο ερειπίων. Και ο Άντερσον επιστρατεύει όλη τη δεινότητα της φαντασίας του για να γλιτώσει τους ήρωες τετράποδους φίλους του από τα μηχανικά σκυλιά-ρομπότι, που έχουν προγραμματιστεί να εξολοθρεύσουν κάθε τι ζωντανό στον σκουπιδοτόπο. Χωρίζοντας τη δράση της ταινίας σε κεφάλαια, σου δίνει την εντύπωση πως ξεφυλλίζεις ένα εικονογραφημένο βιβλίο. «*Το είδος ταινιών που μου αρέσει να κάνω*», λέει ο ίδιος, «*είναι αυτές που κατασκευάζουν μια πραγματικότητα και οι θεατές πρόκειται να βρεθούν κάπου, που ευτυχώς δεν έχουν ξαναβρεθεί*». Το νησί των σκύλων θα μπορούσε να είναι ένας εφιάλτης του εγγύς μέλλοντός μας, αλλά, είπαμε, το χιούμορ σκε-

πάζει την απόγνωση της τραγωδίας. Η ζωή δεν αλλάζει άρδην στην πόλη του Μεγκασάκι με τον νεαρό δήμαρχο Ατάρι, αλλά η υστερία εκτονώνεται. Οι ζωντανοί σκύλοι παίρνουν πάλι τη θέση τους δίπλα στους ανθρώπους, αντί των ρομπότι. Κάτι είναι κι αυτό.

Ο Ιαπωνοκαναδός δεκάχρονος ηθοποιός Κογιού Ράνκιν ακούγεται στη φωνή του Ατάρι, ο Μπράιαν Κράνστον του Τσιφ, ο Έντουαρντ Νόρτον του Ρεξ, ο Μπιλ Μάρρεϊ του Μπος, η Γκρέτα Γκέργουιγκ της Τρέισι Γουόλκερ, η Σκάρλετ Γιόχανσον της Νούτμεγκ, φιλενάδας του Τσιφ και μια πλειάδα από αμερικάνικες και γιαπωνέζικες φωνές στους υπόλοιπους ρόλους. Αξιοσημείωτη είναι η ατμοσφαιρική μουσική του Αλεξάντρ Ντεσπλά, που δίνει με ένα συνεχές ηχητικό μοτίβο αυτή την περιπέτεια. Στις παραβολές και στα (μελλούμενα) παραμύθια-εφιάλτες οι Αμερικάνοι, πιστέψτε με, δεν πιάνονται.

Της πατρίδας μου η σημαία

Είχα ξεκινήσει ήδη να γράφω για το ντοκιμαντέρ της Ελένης Αλεξανδράκη **Κωστής Παπαγιώργης, ο πιο γλυκός μισάνθρωπος**, όπου βιογραφείται, μέσα από πολλές συνεντεύξεις γνωστών και άγνωστων φίλων του ο δοκιμογράφος, όταν ένα άλλο ελληνικό ντοκιμαντέρ, ομοιογώ, με συγκίνησε περισσότερο. Όχι πως το πορτραίτο του Παπαγιώργη, με τίτλο από αφιέρωση του φίλου του Χρήστου Βακαλόπουλου, δεν είναι συγκινητικό. Αντιθέτως. Το προσκλητήριο νεκρών και το δάκρυ για τη χαμένη μας ευαισθησία χύνεται και στις δυο ταινίες. Προκειμένου για την ταινία της Αλεξανδράκη, ενδιαφέρουσα και σημαντική δίχως άλλο, το άγγιγμα του θανάτου γίνεται όχημα για το ξετύλιγμα μιας τόσο δημιουργικής ζωής, όπως αυτής του Κωστή Παπαγιώργη. Και ένα δραματικό εύρημα, που δίνει στην Αλεξανδράκη την ευκαιρία να μιλήσει για αγαπημένα πρόσωπα, να βιογραφήσει εν τέλει την ευρύτερη γενιά της. Αναστάσιμα, το ημώ να πω.

Ο τόνος του Στέλιου Χαραλαμπίου, ωστόσο, είναι πιο προσωπικός και λίγο πιο

μελαγχολικός. Εδώ δεν υπάρχουν πρόσωπα γνωστά, όπως οι συγγραφείς και ποιητές, φίλοι του συγγραφέα. Ο Χαραλαμπίουλης βγάζει στη σκηνή συγχωριανούς του, από τα Βούρβουρα Αρκαδίας, και συγγενείς του. Με τίτλο παρμένο από το γνωστό ποίημα του παλιού αναγνωστικού, ξετυλίγει όχι απλώς μια σημαία, αλλά την πρόσφατη ιστορία μας από τον Μεσοπόλεμο ως του Ολυμπιακού και το Μνημόνιο. Οδηγός στην αφήγησή του είναι τα παιδιά του μονοθέσιου δημοτικού του χωριού και οι σχολικές τους γιορτές. Το σχολείο κλείνει στο τέλος (το 2011), μετά από εκατόν πενήντα χρόνια. Η Αρκαδία είναι μια αρχέγονη χώρα και στις παιδικές μνήμες των σημερινών γερόντων ακόμα ζει σ' αυτούς τους αρχαίους ρυθμούς. Οι μέρες που ζούμε είναι οι τελευταίες μακρινές αναλαμπές αυτής της αρχαιότητας. Ζούμε ένα τέλος εποχής το δίχως άλλο. Ο Χαραλαμπίουλης το έπιασε. Ή, καλύτερα, επιχειρεί να το συλλάβει στην κάμερα.

Από τα Βούρβουρα στο Μαρούσι και πάλι πίσω, από την Αρκαδία στην Αθηνά και στον Εμφύλιο, από το Άργος στην Αυστραλία και

τον Καναδά, ένας ολόκληρος κόσμος θαρρείς πως τις τελευταίες του στιγμές εξαγορεύεται γλυκές ώρες και πικρές, αμαρτίες, πάθη και αγάπες, για να διαβεί το κατώφλι του θανάτου. Η αμνησία του Χαραλαμπίουλη μπροστά σ' αυτήν τη (νεκρική) πομπή του χρόνου είναι επίσης μέρος του έργου. Νομίζεις ότι διαρκώς αναβάλλεται το τέλος της ταινίας, που αγγίζει το δίωρο και δε θέει να τελειώσει. Και στο τέλος την ξαναπιάνει από την αρχή: «*25η Μαρτίου, σχολική εορτή. Αρχίζω γυρίσματα*», ακούγεται στο φινάλε η φωνή του σκηνοθέτη, που κλεί σε ένα αραχνιασμένο τώρα πια και κλειστό σχολείο. Πώς να μιλήσεις για την ήττα την πιο πικρή από όλες τις ήττες;

Η ταινία, όπως ενσωματώνει τις μνήμες των πολλών αφηγητών της, έτσι συρράπτεται και από ποικίλο κινηματογραφικό υλικό: από παλιά σουπερ 8 που τραβούσε ο ίδιος ο Χαραλαμπίουλης στα νιάτα του, από βίντεο καταγραφές έως σημερινές ψηφιακές λήψεις. Αν και τα πρόσωπα εκείνων που μιλούν είναι τα κυρίως τοπία που ανασκάπτε η κάμερα, η μελαγχολία του Μαρουσιού, μιας πόλης (και μιας χώρας)

που εξάρθρωσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, και ο μελαγχολικός ορίζοντας των οθονά και πιο έρημων βουνών της Αρκαδίας δίνουν ένα λιρικό βάθος στο έργο. Του δίνουν μια χροιά ρομαντικής απόγνωσης πιθανόν. Αλλά η ζωή συνεχίζεται. Της μάνας το τραπεζομάντηλο μένει το ίδιο σε όλες τις λήψεις, από τα παλιά ως τα νεώτερα. Η μνήμη των τεθνεώτων τους ξαναζωντανεύει; Τότε ο τόπος δεν θα μείνει ποτέ έρημος. Και η σημαία, με την επιμονή του σκηνοθέτη να [ξανα]αρχίζει σε χρόνο διαρκείας τη λήψη του, φαίνεται πως δεν είναι ένα άδειο πουκάμισο που ανεμίζει ξεχασμένο, κρεμασμένο ακόμα στον τοίχο κανενός σπιτιού που κατεδαφίζεται. Στη σημαία, πέραν του τίτλου, δεν υπάρχει άλλη αναφορά. Ή, μάλλον, όχι. Ξεχειλίζει πολλαπλές προσπάθειες πατριδογνωσίας. Σταματώ. Η συνέχεια επί της οθόνης.

Το μοντάζ όλου αυτού του ετερόκλητου υλικού έχει κάνει η Ευγενία Παπαγεωργίου, ο ήχος είναι του Γιάννη Γιαννακόπουλου και η μουσική του Πλάτωνα Ανδριτσάκη. Η ταινία είναι μια συμπαραγωγή της ΕΡΤ. Θα προβληθεί από την επόμενη Πέμπτη, 27 Απριλίου.

Προσεχείς εκδηλώσεις

Αθήνα

24/04/2018 | Διάλεξη

Στο πλαίσιο της σειράς διαλέξεων της ΕΜΕΠ με τίτλο «Παράδοση και εκσυγχρονισμός: Δίλημμα ή σύνθεση;», η Επ. Καθηγήτρια **Χαρίκλεια Τσοκανή** θα μιλήσει για τον **αρχαίο ελληνικό μύθο και την σημασία του στον σύγχρονο πολιτισμό**. Την **Τρίτη 24 Απριλίου 2018**, ώρα 19.30. Στην Ξενοφώντος 4, στο Σύνταγμα.

Αθήνα

30/04/2018 | Αφιέρωμα στον Ι. Δραγούμη

Ο ΙΑΝΟΣ διοργανώνει μία εκδήλωση αφιερωμένη στον **Ιωνα Δραγούμη**. Λογοτέχνες, συγγραφείς, εικαστικοί και καλλιτέχνες, μεταξύ αυτών και ο Γ. Καραμπελιάς αφηγούνται τον «δικό» τους **Ιωνα Δραγούμη** και μιλούν για τη ζωή του. **Δευτέρα 30 Απριλίου** στις 20.30 στο καφέ του Ιανού, Σταδίου 24.

Αθήνα

4/05/2018 | Ημερίδα

Το **Κίνημα Άρδην** οργανώνει την **Παρασκευή 4 Μαΐου** στις 19.00 μεγάλη ημερίδα με θέμα: «**Η ανάσχεση της τουρκικής επιθετικότητας επιβάλλει την αναδόμηση της ελληνικής κοινωνίας**». Οι ομιλητές θα ανακοινωθούν στην ιστοσελίδα του Άρδην (ardin-rixi.gr). Στην Ξενοφώντος 4, στο Σύνταγμα.

Αθήνα

25/04/2018 | Συναντήσεις Κορυφής

Ο **Γιώργος Καραμπελιάς** θα συνομιλήσει την **Τετάρτη 25 Απριλίου** στις 20.30 με τον επικεφαλής της δημοτικής παράταξης «Σπάρτακος» στην Κομοτηνή, **Κώστα Καραϊσκό** με θέμα: «**Θράκη και Νεοθωμανισμός**». Στο καφέ του Ιανού, Σταδίου 24, Αθήνα.

Πάτρα

27/04/2018 | βιβλιοπαρουσίαση

Οι Εναλλακτικές Εκδόσεις, το β/ο Πρωτοπορία και το Κοινοικόν παρουσιάζουν την **Παρασκευή 27 Απριλίου 2018** στις 19:30, το βιβλίο του **Γιώργου Ρακκά: Σύγχρονες βαβέλ**. Μιλούν για το βιβλίο: **Γ. Καραμπελιάς, Θ. Ντρίνις, Κ. Τσεκούρας** και ο συγγραφέας του βιβλίου. Στο β/ο Πρωτοπορία, Γεροκωστοπούλου 31-33.

Αθήνα

8/05/2018 | Διάλεξη

Στο πλαίσιο της σειράς διαλέξεων του Κινήματος Άρδην με τίτλο «**Η επαγγελία της αδύνατης επανάστασης και ο ελληνικός δρόμος**», θα γίνει την **Τρίτη 8 Μαΐου**, στις 19:30, ομιλία **Γ. Καραμπελιά** με θέμα: «**Η εξάντληση του μαρξισμού και της ελληνικής αριστεράς. Ο εθνομηδενισμός**». Στην Ξενοφώντος 4, στο Σύνταγμα.

Αθήνα

15/05/2018 | Διάλεξη

Στο πλαίσιο της σειράς διαλέξεων της ΕΜΕΠ με τίτλο «**Παράδοση και εκσυγχρονισμός: Δίλημμα ή σύνθεση**», ο υπεύθυνος αρχείου του ΚΕ-ΠΕΜ (Ωδείο Σίμωνος Καρρά) **Δημήτρης Μαντζούρης** θα μιλήσει για το δημοτικό τραγούδι. Την **Τρίτη 15 Μαΐου 2018**, ώρα 19.30. Στην Ξενοφώντος 4, στο Σύνταγμα.

Αθήνα

17/05/2018 | βιβλιοπαρουσίαση

Οι Εναλλακτικές Εκδόσεις, παρουσιάζουν την **Πέμπτη 17 Μαΐου 2018** στις 19:30, το βιβλίο του **Γιώργου Καραμπελιά: Παναγιώτης Κονδύλης: Μια διαδρομή**. Θα μιλήσουν: **Θεόδωρος Ζιάκας, Γιάννης Ιωαννίδης, Σπύρος Κουτρούλης**, και ο συγγραφέας του βιβλίου. Στην αίθουσα «Ρήγας Βελεσπινλής», Ξενοφώντος 4, στο Σύνταγμα.

Άρδην

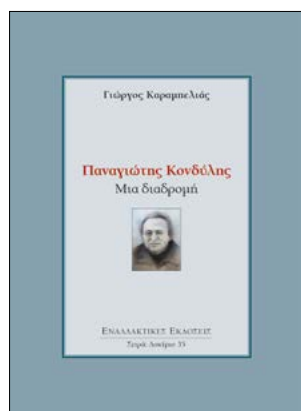
Κυκλοφορεί
το νέο τεύχος

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:
Ο Καποδίστριας και το '21

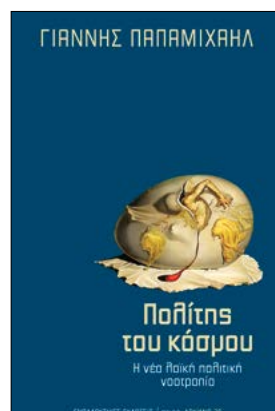
- θέματα:
- > Η Ρωσία του Πούτιν και η Ελλάδα
 - > Η Αθεΐα στον ισλαμικό κόσμο
 - > Η Μεγάλη Ιδέα και η Καταστροφή του 1922
 - > Ενάντιον της ακραίας φιλοζωίας

Κυκλοφορούν από τις Εναλλακτικές Εκδόσεις

Γιώργος Καραμπελιάς
Παναγιώτης Κονδύλης:
Μια διαδρομή

Δημήτρης Παπαμιχαήλ
Πολίτης του Κόσμου
Η νέα λαϊκή πολιτική νοιοτροπία

Καρλ Πολάνυι
Η εφεύρεση του εμπορίου
Αγορά, χρήμα και δημοκρατία στην Αρχαία Ελλάδα

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Είμαστε στον αέρα!

Το νέο διαδικτυακό ραδιόφωνο εκπέμπει καθημερινά. Συντονιστείτε!

www.enallaktikoradio.com
FB: Εναλλακτικό Ραδιόφωνο

Γίνετε ηλεκτρονικοί συνδρομητές της Ρήξης

Για τους φίλους/φίλες που διαμένουν στο εξωτερικό, ή για τους... ανυπόμονους που διαμένουν εντός της χώρας, υπάρχει η δυνατότητα αποστολής κάθε φύλλου της εφημερίδας **Ρήξη** σε ηλεκτρονική μορφή (pdf). Με μια απλή συνδρομή υποστήριξης (15€/χρόνο) και την ηλεκτρονική σας διεύθυνση, θα σας στέλνουμε την εφημερίδα **Ρήξη** σε ηλεκτρονική μορφή... πριν ακόμα κυκλοφορήσει στα περίπτερα. Την ίδια στιγμή, με την συμβολή σας βοηθάτε στην οικονομική επιβίωση της εφημερίδας.

Μπορείτε να καταθέσετε τα 15€ στην τράπεζα, διαδικτυακά ή με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: εφ. **Ρήξη**, Ξενοφώντος 4, 6ος όροφος, 105 57, Αθήνα. Τα στοιχεία του λογαριασμού είναι: Λογαριασμός Τραπεζής: Εθνική Τράπεζα 116/768054-65, IBAN GR120110 1160 0000 1167 6805 465, BIC: ETHNGRAA, Δικαιούχος: Γιώργος Καραμπελιάς. Πείτε μας επίσης από ποιο τεύχος θέλετε να ενεργοποιηθεί η συνδρομή. Με το που καταθέσετε τα χρήματα, θα σας στείλουμε την εφημερίδα.